ลำดับโสฬสญาณ

โดย

พระธรรมธีรราชมหามุนี

(โชดก ญาณสิทฺธิ)

ลำดับโสฬสญาณ

โดย

พระธรรมธีรราชมหามุนี

(โชดก ญาณสิทฺธิ)

พระธรรมธีรราชมหามุนี คัมภีรญาณวิมล
โสภณธรรมานุสิฐ ตรีปิฎกบัณฑิต มหาคณิสสร
บวรสังฆาราม คามวาสี

อาลัยท่านเจ้าคุณอาจารย์

ท่านเจ้าคุณธรรมธีรราชปราชญ์บัณฑิต ที่มวลมิตรร่ำไห้อาลัยหา
ท่านจากไปไกลลับไม่กลับมา สู่สวรรค์มรรคาบุญนำแดน
เจ้าคุณอาจารย์จากไปไกลลับแล้ว เหมือนดวงแก้วล่วงไปอาลัยแสน
สานุศิษย์ทุกทิศจิตคลางแคลน ต่างวางแผนพิธีรับท่านกลับมา
ทั้งพระสงฆ์องค์เจ้าเฝ้าร่ำไห้ เรียกร้องไปสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทุกทิศา
ท่านเจ้าคุณอาจารย์นอนนิ่งไม่เจรจา ศิษยาสอื้นร่ำพร่ำเพียรหา
ท่านจะอยู่สักร้อยปียิ่งดีหนอ ท่านยิ่งอยู่ก็ยิ่งก่อกุศลหนา
สอนปวงชนให้รู้ธรรมล้ำปัญญา เพียรรักษาน้ำใจมิตรจิตเที่ยงธรรม
มัจจุราชเอ๋ยไม่ละเลยแม้คนดี ขอแลกด้วยกุศลที่มีให้เสร็จสำ
เจ้าคุณอาจารย์พลิกฟื้นคืนมานำ มิให้ช้ำประเทศชาติศาสน์ดำรงค์
ช่างใจจืดใจดำกรรมเคยสร้าง หมดหนทางประชุมกันสรรค์ประสงค์
ประเพณีมั่นกตัญญุตานำพาปลง ศิษยาคงพร้อมพรักสมัครงาน
คนละมือคนละไม้ได้งานสม เกียรตินิยมประเพณีที่ประสาน
พร้อมญาติมิตรศิษยาด้วยปฏิภาณ องค์สมเด็จพุฒาจารย์ประธานยิน
โอ้เจ้าประคุณอุ่นใจไขปัญหา ให้ศิษยารู้แจ้งเห็นเป็นนิจสิน
ไม่ขัดตอบสนองไร้ราคิน ดังได้ยินพุทธสอนกาลก่อนมา
ท่านสร้างสรรมรรคาได้พาจร ดับทุกข์ร้อนเพิ่มสุขยิ่งสิ่งปรารถนา
ให้ชาวโลกอยู่เย็นทั่วโลกา ไม่เบียดเบียนบีฑาสามัคคีจินต์
อันกุศลผลบุญที่ศิษย์สร้าง ขอเอ่ยอ้างอัญเชิญด้วยช่วยถวิล
นำวิญญาณท่านเจ้าคุณอาจารย์ปราศมลทิน สบสุขสิ้นสู่นิพพานสราญเทอญ

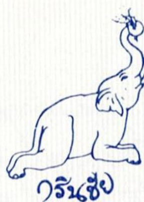
ดร. สิริ กรินชัย

คุณแม่ ดร.สิริ กรินชัย

อนิจจัง สังขาร อาจารย์ใหญ่
ล่วงลับไป เมืองแมน แดนสวรรค์
แม้จะรู้ อยู่ว่า สิ่งสามัญ
อยากอดกลั้น อดไม่ได้ อาลัยนาน
ยังเห็นแต่ แม่ศรี สติมั่น
ผู้สอนสั่ง สืบทอด สอดประสาน
นับถือแม่ แม่ซึ้ง ดั่งอาจารย์
ศิษย์สมาน มาดมั่น นิรันดร.

พระครู[illegible]
วัด[illegible].

สิริ กรินชัย

๒๗๗ บ้านกรินชัย ถนนโพธิ์กลาง

อำเภอเมือง นครราชสีมา โทร. ๒๔๒๕๕๙

คำอนุโมทนา

หนังสือลำดับไปสัมภิสญาณเล่มนี้ เป็นเทศน์ลำดับญาณ
ที่ท่านเจ้าคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี พระอาจารย์ของ
ข้าพเจ้า ได้เทศน์โปรดผู้ปฏิบัติธรรม ในการอบรม
พัฒนาจิตสมัยพักเรียนกุฏิหลักทรัพย์ ไอ.พี.ดพ.
เมื่อครั้งท่านยังมีชีวิตอยู่

ข้าพเจ้าเห็นว่า ท่านเจ้าคุณพ่อครูใหญ่
เทศน์ได้ไพเราะจับใจ มีเนื้อหาสาระที่เป็น
ประโยชน์ต่อผู้ใฝ่ใจในธรรมปฏิบัติทั้งหลาย...
เหมาะที่จะเป็นตำรา อ้างอิงได้ จึงมอบหมายให้
คุณศรีอุษา อุษอมรา สายากร เรียงพิมพ์
วิมลรัตนภิรมย์ชื่น เป็นผู้ตรวจทาน และดำเนิน
การจัดพิมพ์ขึ้นเป็นธรรมทาน

ข้าพเจ้าขออนุโมทนา สาธุการในมหากุศล
ของลูกท่านแม่ได้ร่วมบริจาคปัจจัยในการพิมพ์
ขอกุศลธรรมกรรมดีทั้งหลายทั้งมวลที่ท่านผู้
ได้บำเพ็ญศีล ทาน ภาวนา ตลอดมา และขออานุภาพ
คุณพระรัตนตรัย จงคุ้มครองให้ท่านทั้งหลาย
มีสมบัติพูนไพบูลย์ยิ่ง เพิ่มพูนโภคทรัพย์
ทั้งภายนอกและภายใน ให้ปลอดภัยไร้ทุกข์
ทุกสถานในกาลทุกเมื่อ มีความสุขชื่นบาน
ได้บรรลุมรรคผลนิพพานโดยเร็ว.. เทอญ

ดร. สิริ กรินชัย
(ดร. สิริ กรินชัย)

ดร.สิริ กรินชัย
21/10 หมู่ 11 ซอยแก้วนพเก้า ถนนลาดปลาเค้า
บางกะปิ กรุงเทพฯ 10230 โทร. 5795608
(ธนาณัติ ป.ณ. เสนานิคม)

ตรีวุฒิ-อมรา สาขากร
ผู้ดำเนินการจัดพิมพ์

กับท่านอาจารย์ พระธรรมธีรราชมหามุนี

(นโม ๓ จบ) สพฺพปาปสฺส อกรณํ กุสลสฺ
สูปสมฺปทา สจิตฺตปริโยทปนํ เอตํ พุทฺธาน สาสนํติ

ณ โอกาสบัดนี้ อาตมาภาพจะได้แสดงพระธรรมเทศนาในเรื่อง "ลำดับญาณ" ให้ท่านทั้งหลายได้สดับรับฟังสืบต่อไป การฟังเทศน์ลำดับญาณ เทศน์ยาก ฟังก็ยาก ยากทั้งผู้เทศน์ ยากทั้งผู้ฟัง เหตุที่ว่ายากก็เพราะว่า เทศน์ลำดับญาณนี้เทศน์ธรรมะชั้นสูง เป็นภาษาใจ ถ้าผู้ฟังไม่ได้ปฏิบัติก็ฟังไม่เข้าใจ เมื่อฟังไม่เข้าใจก็เบื่อ ดังนั้น ท่านทั้งหลายก็ได้ปฏิบัติแล้วพอสมควรที่จะฟังได้ เมื่อมีผู้ฟังแล้วแต่ไม่มีผู้เทศน์ก็ยาก ผู้เทศน์ถ้าไม่ได้ปฏิบัติก็เทศน์ไม่ได้เพราะเป็นธรรมะชั้นสูง บัดนี้ท่านผู้ปฏิบัติก็มี ผู้เทศน์ก็มา ก็ชื่อว่าเราพร้อมกันแล้ว จึงจะได้เทศน์ลำดับญาณต่อไป

ศาสนาคือคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เป็นศาสนายอดเยี่ยมที่สุดในโลกเท่าที่ศึกษาเรียนดูแล้ว ศาสนาอื่นสอนแค่ไปถึงสวรรค์สูงที่สุดแค่พรหมโลก แม้แต่สมัยพระพุทธเจ้าทรงพระชนม์อยู่ก็มีลัทธิที่สอนกันไปแค่พรหมโลกเท่านั้น เมื่อพระพุทธเจ้าอุบัติขึ้นในโลก คำว่าอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา จึงจะได้ยิน ดังนั้นในสมัยทุกวันนี้ศาสนาที่เด่นสูงก็คือพุทธศาสนา เราท่านทั้งหลายเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระศาสนาชื่อว่ามีบุญแล้ว เฉพาะท่านทั้งหลาย

มีบุญพิเศษคือยังได้สละเวลามาปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน อันเป็นบุญชั้นสูงในพระพุทธศาสนาด้วย

พระพุทธเจ้าเทศน์ไว้ในพระไตรปิฎกว่า สุริยสฺส ภิกฺขเว อุทยโต ภิกษุทั้งหลายเมื่อพระอาทิตย์จะขึ้นไปสู่ขอบฟ้าเขาเขียว จะต้องมองเห็นแสงอรุณเหลืองอร่ามขึ้นมาก่อน นั่นแสดงว่าพระอาทิตย์จะอุทัยคือโผล่ขึ้นมาสู่โลก ฝูงวิหคนกทั้งหลายก็ส่งเสียงกันเจี้ยวจ้าว เพราะเขาดีใจที่ได้ออกหาเหยื่อหากิน ฝูงมนุษย์ฝูงสัตว์ทั้งหลายเขาก็เบิกบานแจ่มใส ที่ได้เห็นแสงอรุณขึ้นมาสู่ท้องฟ้า แสงสว่างเกิดอันตรายก็มองเห็นได้ชัด ฉันใดก็ดี พวกลัทธิต่าง ๆ เขาใช้คำว่า "ฟ้าสีทองผ่องอารมณ์" ก็เอามาจากพระไตรปิฎกของพระพุทธเจ้า ไม่ใช่เขาว่าขึ้นเอง

ถ้าว่าถึงศาสนา พระพุทธเจ้าเทศน์ไว้นานแล้ว แต่ไม่ได้หมายความอย่างที่คนอื่นเขาหมาย หมายถึงว่าผู้ที่จะได้พบพระธรรมของพระพุทธเจ้าต้องมี "กัลยาณมิตร" กัลยาณมิตรผู้มีจิตหวังดีต่อกัน อยากจะชวนกันมาประพฤติปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้า ให้พ้นจากกิเลสและกองทุกข์ในเมื่อมีโอกาสจะพ้นได้ ดังนั้น กัลยาณมิตรนี้จึงสำคัญมาก

กัลยาณมิตรหมายได้หลายอย่าง ท่านผู้ที่หวังดีต่อกัน เช่นคุณสิริ ที่หวังดีต่อผู้อื่นถือว่าเป็นกัลยาณมิตรของนักปฏิบัติ

คุณสงบ ก็หวังดีต่อเพื่อนมนุษย์ส่งเสริมสร้างพระพุทธรูป สร้างสถานที่นำกันมาปฏิบัติ นี่ก็ชื่อว่าเป็นกัลยาณมิตร พ่อกับแม่ก็เป็นกัลยาณมิตรของลูก นอกจากนั้นพระพุทธเจ้าเป็นกัลยาณมิตรของพุทธบริษัท นั่นท่านหมายเอาคนดี ดังนี้เรียกว่า กัลยาณมิตร

ท่านทั้งหลายจะพบกับธรรมะก็ต้องพบกัลยาณมิตร เมื่อพบแล้วท่านต้องมี "ศรัทธา" คือต้องเชื่อและเลื่อมใส เมื่อเชื่อและเลื่อมใสแล้วต้อง "อัตตสัมปทา" น้อมตัวของท่านเข้ามา เมื่อน้อมตัวของท่านเข้ามา "ทิฏฐิสัมปทา" ความเห็นต้องตรงกัน ถ้าเห็นขัดแย้งกันอยู่ก็ทำไม่ได้ เมื่อความเห็นตรงกันแล้ว ท่านจะต้องเป็นผู้ "อัปปมัตตา" ไม่ประมาท เมื่อไม่ประมาทแล้ว ท่านจะต้อง "โยนิโสมนสิการ" คือมุ่งหน้าประพฤติปฏิบัติตามที่ท่านทำอยู่นี้ เมื่อพร้อมด้วยองค์อย่างนี้บุญของท่านก็เกิดขึ้นเยอะ จึงจะพบแสงสว่างของพระธรรมได้

การปฏิบัติธรรมนั้นพระพุทธเจ้ากล่าวว่า เราไม่สามารถจะบอกได้ว่าวันนี้กิเลสหมดไปกี่เซ็นกี่เมตร แต่ทำไปเถอะอุปมาเหมือนมีดที่ท่านตัดไม้ เอามีดมาตัดทุกวันทุกวัน มีดของท่านมันจะกร่อน มันจะกิ่วมันจะคอดลงไปลงไป เหลือนิดเดียวก็มี นั่นแหละเราจึงจะรู้ว่ามีดของเรามันกร่อนลงไปเยอะแล้ว ฉันใดก็ดี

กิเลสของคนก็ฉันนั้น ท่านเดินจงกรม ขวาย่างหนอมันจะขาดไปถึง 7 ชาติ พองหนอ ยุบหนอ ขาดไปถึง 7 ชาติ

หรืออีกอุปมาหนึ่งท่านกล่าวไว้ในพระไตรปิฎก เหมือนกับเรือพ่วงถ้าพ่วงลงไปในทะเล เรือขาดจมลงไปในน้ำห้าหกเดือนเอาขึ้นมา พวกโซ่พวกเครื่องผูกเชือกเรือต่างๆ มันถูกน้ำเค็ม ถูกอะไรกัดถูกลมถูกแดดมันจะต้องยุ่ย กิเลสคนก็เหมือนกันอย่างนั้นนี่นัยหนึ่ง

อีกนัยหนึ่งท่านเปรียบกิเลสของคนไว้เหมือนกับแม่ไก่ มีไก่ตัวหนึ่งออกไข่มา 8 ฟอง 10 ฟอง 12 ฟอง แม่ไก่จะมานั่งคิดเมื่อไรหนอจะเห็นลูกน้อยเอาจงอยปากกะเทาะเปลือกไข่ออกมา ให้เราเห็นหน้าลูกน้อยของเรา ไม่มีทาง ถ้าแม่ไก่ตัวนั้นไม่กกไข่ไม่ฟักไข่ ข้อนี้ฉันใดนักปฏิบัติก็ฉันนั้น จะมานอนคิดเมื่อไรจะได้มรรคได้ผล เมื่อใดจะได้สำเร็จ เมื่อใดจะได้บรรลุโสดาสกิทาอนาคาไม่มีทาง ทั้งพระและญาติโยม เว้นไว้แต่ผู้นั้นจะได้เจริญวิปัสสนากรรมฐาน พระพุทธเจ้าเทศน์ไว้ในพระไตรปิฎกเป็นอย่างนี้

ดังที่กล่าวมานี้ ก็ชี้ให้เห็นถึงเจตนาดีของท่าน ทั้งผู้สอนผู้ปฏิบัติ ทั้งผู้อุปการะ **คุณหมอนินาทก็ดี** คุณโยมวิเชียรก็ดี **พันเอกทองคำ ศรีโยธินก็ดี** เคยรู้จักกับอาตมามาตั้งแต่เป็น

มหาเปรียญเจ็ดประโยค อาตมามาสอบประโยคบาลี มาพบกันบนรถไฟ รู้จักกันมาจนกระทั่งสึกไปเป็นข้าราชการ ก็มาพบกันอีกในทางธรรม ท่านก็สนใจมาปฏิบัติ อาตมาก็ไปเทศน์ลำดับญาณนี่บุญกุศลของเราได้สร้างกันไว้ จึงต้องมาบรรจบพบกันอีก

ท่านทั้งหลายก็มีบุญแล้ว ถ้าไม่มีบุญท่านจะไม่ได้พบอย่างนี้ ลองนับดูซิที่นั่งที่นี้มีกี่คน 70 คน แต่ประเทศไทยมีกี่ล้าน และผู้ที่มาปฏิบัติมีนิดเดียวใช่ไหม ถ้าเทียบเช่นนี้แสดงว่าท่านมีบุญมากอยู่ ไม่ได้หลง ไม่ได้ประมาท ไม่ได้มัวเมา ชื่อว่าโลกก็ไม่ให้ช้ำธรรมก็ไม่ให้ขุ่น อันนี้ชื่อว่าเป็นกำไรแห่งชีวิต เป็นของดีแล้ว อาตมาจึงขออนุโมทนา ถูกต้องตามหลักในพระพุทธศาสนา

เทวดาทั้งหลายเขามีอยู่ในสถานที่นี้ เราพูดเราทำอะไรกันเขาทราบ เราทำดีทำชั่วเขาทราบ กิจการของท่านจะเจริญรุ่งเรืองก็เพราะท่านมีศีลมีธรรม แม้จะไม่มีใครเห็นเทวดาก็เห็น ภูมิเทวดาก็มีอยู่ตามบ้านตามช่องมีทั้งนั้น รุกขเทวดาอยู่ตามอาคารอยู่ตามตึก ตามเชิงเขา สามารถอยู่ได้ทั้งนั้น พวกเหล่านี้เขามีหูทิพย์ เขามีตาทิพย์ทราบว่าใครทำดีทำชั่ว ดังนั้นการปฏิบัติของท่าน จึงควรอนุโมทนาสาธุการเป็นอย่างยิ่ง

ตอนนี้ก็จะได้เริ่มเทศน์ นี่อารัมบทพจนกถา การฟังเทศน์นั้นท่านทั้งหลายฟังนานอาจจะเหนื่อย ก็ไม่ต้องพนมมือนั่งตามอัธยาศรัยได้ คอยฟังและคอยตรวจไปด้วย ความมุ่งหมายของการฟังเทศน์ก็มีอยู่ถึงหกอย่าง อย่างหนึ่งคือฟังเทศน์เอาบุญ ท่านทั้งหลายตั้งใจฟัง บุญเกิดแล้วแม้ไม่รู้เรื่องก็ตาม ท่านลองนึกถึงตัวอย่าง ในสมัยพระพุทธเจ้า

กบได้ฟังพระพุทธเจ้าเทศน์ ได้ยินแต่เสียงถูกตีตายยังเกิดบนสวรรค์ได้ แม่ไก่ฟังพระสอนกรรมฐานถูกเหยี่ยวกัดคอตายยังเกิดเป็นลูกสาวของพระเจ้าแผ่นดินได้ ค้างคาวฟังพระสงฆ์สวดอภิธรรมยังได้ไปเกิดในสวรรค์ตั้ง 500 ตัว สุดท้ายมาเกิดเป็นพระได้มาออกบวชและได้ฟังอภิธรรมสำเร็จ อีกคนหนึ่งเคยเป็นงูเหลือมฟังอายตนกถา ต่อมาท่านก็สำเร็จเป็นพระอรหันต์ เพราะฟังอายตนกถานี้เป็นอุปนิสัยปัจจัยมาแต่อดีต แม้ในปัจจุบันเหมือนกัน ท่านลองนึกดู การทำดีในพระศาสนานี้ พระพุทธเจ้าแสดงไว้ 3 อย่าง

1. สพฺพปาปสฺส อกรณํ การไม่ทำความชั่วทุกอย่าง นี่คือ "ศีล" ท่านนั่งอย่างนี้ท่านมีศีล และท่านลองนึกดูสิท่านอยู่ด้วยกันอย่างคนมีศีล ไม่มีความเดือดร้อน อยู่ด้วยกันกี่ร้อยกี่พันคนก็ตาม นี่เพราะศีล เป็นธรรมะข้อต้นของศาสนา ศีลเป็น

ที่พึ่งเบื้องต้น เป็นแม่ของคุณงามความดีทั้งหลาย เป็นประมุขประธานของธรรมะทั้งหลายทั้งปวง พระพุทธเจ้าจึงเทศน์พระ-ไตรปิฎกประการแรกคือ พระวินัยปิฎก มีคำสั่งสอนอยู่ 21,000 พระธรรมขันธ์ ธรรมขันธ์ 1 ได้แก่ศีล 5 ซึ่งท่านรับเมื่อกี้นี้ ธรรมขันธ์ 1 ในพระวินัยปิฎกย่อก็คือศีล ศีลปราบกิเลสอย่างหยาบที่ออกมาทางกายกับวาจา กายกรรม 3 วจีกรรม 4 ของท่านบริสุทธิ์ นี่คือวินัยปิฎก ในพระไตรปิฎกหลักที่ว่า สพฺพปาปสฺส อกรณํ การไม่กระทำความชั่วไม่ทำบาปทุกอย่าง นี่คือคำสอนของพระพุทธเจ้า ทุกพระองค์สอนอย่างนี้

2. **กุสลสฺสูปสมฺปทา** ยังกุศลให้เกิดขึ้น ที่ท่านพังนี่ก็เป็นกุศล สร้างพระก็เป็นกุศล นั่งกรรมฐานก็เป็นกุศล ท่านทำบุญให้เกิดขึ้นใหม่นั่นแหละชื่อว่าปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เป็นความงามขั้นกลางในพระศาสนา ได้แก่ พระสูตร พระสูตร 25 เล่ม มีคำสอน 21,000 พระธรรมขันธ์ เท่ากับพระวินัย ย่อให้สั้นนิดเดียวก็คือ "สมาธิ" ท่านฝึกสมาธินั่นก็คือทำตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งฝรั่งเขานิยมว่า "ที เอ็ม." นั่นก็คือสมถะกรรมฐาน สมถะกรรมฐานนี่ปราบกิเลสกลาง คือนิวรณ์ทั้ง 5

3. สจิตฺตปริโยทปนํ การทำจิตของตนให้ผ่องใส กิเลสละเอียดคืออนุสัย ทุกคนมีเท่ากันหมด คนละเฟื่อง โลภะ 8 โทสะ 2 โมหะ 2 พระพุทธเจ้าจึงได้เทศน์พระอภิธรรม 12 เล่ม มีคำสอนถึง 42,000 พระธรรมขันธ์ ย่อให้สั้นคือ "ปัญญา" ปัญญาปราบกิเลสละเอียด คืออนุสัย ปัญญาขั้นนี้เกิดจากการเจริญ "วิปัสสนา" จึงจะปราบกิเลสละเอียดนี้ได้ ทั้งนี้ชื่อว่าท่านได้ปฏิบัติถูกต้องตามพระไตรปิฎก คำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว จึงควรแก่การอนุโมทนา

นอกจากนี้เราขอสดุดีคุณโยมสิริ ผู้หญิงไม่ใช่พระ ไม่เป็นมหาเปรียญ 7,8,9 ประโยค ประโยค 1 ประโยค 2 ก็ไม่ได้ แต่มีความสามารถ เพราะอะไร เพราะเป็นพหูสูตร เพราะปฏิบัติแล้วจึงสามารถสอนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ คนไทยและต่างชาติให้ประจักษ์เข้าใจในพระศาสนาได้ดี

ในสมัยพระพุทธเจ้ามีผู้หญิงคนหนึ่งชื่อนางอุชุตตรา นี่ก็เก่ง เพราะนางคนนี้เป็นคนรับใช้ของนางสามาวดี แล้วก็เคยโกงเงินที่นางสามาวดีให้ไปจ่ายค่าดอกไม้ ให้ 8 กหาปนะ แกซื้อเสีย 4 เอาไปใช้ส่วนตัวเสีย 4 นางสามาวดีก็ไม่รู้ แต่ต่อมานี่นายสุมนะมาลาการมีงาน นิมนต์พระพุทธเจ้า มาและเชิญเขาไปร่วมงาน เขาไปฟังเทศน์สำเร็จเป็นพระโสดาบัน เท่านั้นเงิน

8 กหาปนะซื้อดอกไม้มาให้นางสามาวดีบูชา นางสามาวดีก็แปลกใจ เอ๊ะทำไมวันนี้ในหลวงโปรดปรานฉันหรือ....ไม่ใช่หรอก ....แต่ก่อนหม่อมฉันเอาเงิน 8 กหาปะนะที่ท่านให้ไปซื้อดอกไม้บูชา ได้โกงไปเสีย 4 กหาปนะ ครั้งนี้ทำไมไม่โกง ไม่เอาละ ได้ฟังเทศน์ของพระพุทธเจ้ามาแล้ว ไม่เอาแล้ว ศีล 5 มั่นแล้ว.... เทศน์ให้ฉันฟังหน่อยสิ....ก็ได้ ก่อนจะเทศน์ให้ฟังก็ให้บริวาร 500 เตรียมตัวฟัง นางอาบน้ำอาบท่าแต่งตัวดี ก็นั่งเทศน์ให้ฟัง ปฏิบัติหมด

นี่ผู้หญิง แต่มีความสามารถเช่นนี้ ผู้หญิงเทศน์เก่งก็มีในสมัยพระพุทธเจ้า ดังนั้น ในแง่ดีที่เอามาเมื่อกี้นี้ คุณสิริเป็นนัก-เทศน์หรือเป็นนักสอนได้ดี เหมือนกับนางอุชุตตราที่สอนนางสามาวดีได้ผล อาตมาจึงขอขอบใจขอสดุดีไว้เท่านี้ ต่อนี้จะเทศน์พนมมือไว้และว่าตาม **ทาง 7 สาย**

1. ทางไปนรก ได้แก่โทสะ คือความโกรธ

2. ทางไปเปรตและอสูรกาย ได้แก่ โลภะ คือความโลภหรือตัณหา คือความอยาก

3. ทางไปเป็นสัตว์เดรัจฉาน ได้แก่ โมหะ คือความหลง

4. ทางไปมนุษย์ ได้แก่ ศีล 5 กุศลกรรมบท 10 คือ กายกรรม 3 วจีกรรม 4 มโนกรรม 3 กายกรรม 3 คือ ไม่

ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดประเวณี วจีกรรม 4 คือ ไม่พูดเท็จ ไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดเพ้อเจ้อ มโน-กรรม 3 คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา ไม่พยาบาทปองร้ายเขา ไม่เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม คนที่เห็นผิดจากทำนองคลองธรรม คือเห็นว่าบาปไม่มี บุญไม่มี สวรรค์นรกไม่มี โลกนี้โลกหน้าไม่มี มรรคผลนิพพานไม่มี ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว ดังนี้เป็นต้น ถ้าเห็นตรงกันข้ามคือ เห็นว่าบาปมี บุญมี นรกมี สวรรค์มี มรรคผลนิพพานมี โลกนี้โลกหน้ามี ตายแล้วเกิดถ้ายังมีกิเลสอยู่ ดังนี้เป็นต้น ชื่อว่าเห็นถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

5. ทางไปสวรรค์ ได้แก่มหากุศล 8 "มหา" แปลว่า ใหญ่ "กุศล" แปลว่า บุญ "มหากุศล" แปลว่า บุญใหญ่ บุญมาก บุญหลายอย่าง

6. ทางไปพรหมโลก ได้แก่ สมถะ มีภาวนาว่า พุทโธ พุทโธ เป็นต้น จนได้ฌานจึงจะไปได้

7. ทางไปนิพพาน ได้แก่ วิปัสสนา มีภาวนาว่า พองหนอ ยุบหนอ เป็นต้น

ที่จะเทศน์วันนี้ เทศน์ทาง 7 สาย กับเทศน์วิปัสสนา

ทางเส้นที่ 1 ทางไป "นรก" นรกมี 457 ขุม ๆ ใหญ่ ๆ มี 8,9 ขุม และโลกันตนรกขุมใหญ่จากพื้นดินที่เราปลูกตึกอยู่นี้ หนาและลึกลงไป 15 โยชน์ แผ่นดินหนา 240,000 โยชน์ ขุดลงไป 15 โยชน์จึงจะถึงนรกขุมที่ 1 ชื่อว่า "สัญชีวมหานรก" และด้านทิศตะวันออกมี 14 ด้านทิศตะวันตก ทิศเหนือ ทิศใต้ และลึกลงไปอีก 15 โยชน์ จึงจะถึงขุมที่ 2 ขุมที่ 3,4,5,6,7 และขุมที่ 8 ขุมนี้ผู้ที่ฆ่าพ่อฆ่าแม่ เรียกว่า อนันตริยะกรรม 5 ฆ่าพ่อฆ่าแม่ ฆ่าพระอรหันต์ ทำร้ายพระพุทธเจ้าให้โลหิตห้อ เช่น พระเทวทัต แล้วก็ยังสงฆ์ให้แตกกัน ฝ่ายนี้ 4 ฝ่ายนี้ 4 ยุให้ทะเลาะกันแตกกัน ตกอเวจีนรก ขุมที่ 8

ทีนี้ใครจะพิสูจน์ พระเอามาโกหกหรือ คอยฟังต่อไป พิสูจน์ได้โดยตรงนี้ต้องถึงตรงนี้ ถ้าไม่ตรงนี้พิสูจน์ไม่ได้นี่ปัญญา 16 ขั้น ต้องถึงตรงนี้จึงพิสูจน์ได้ ทำไมจึงพิสูจน์ได้ กิเลสตัวไหนที่จะพิสูจน์ โลภะมันมี 8 ตัว ทีนี้ใน 4 ตัวน่ะเขาเรียกโลภทิฏฐิคตสัมปยุตฺตจิต จิตตัวนี้มีมิจฉาทิฏฐิมีโลภะด้วย คือถึงแม้จะเชื่อว่ามีแต่ก็ยังสงสัย ถ้าไม่ถึงตรงนี้บวชก็พรรษาก็ตาม เรียนจบพระไตรปิฎกก็ตาม มันไม่ขาด มันจะขาดต้องถึงตรงนี้ เจริญวิปัสสนาผ่านญาณ 14 ครั้งแรก มันจะตายไป 5 โลภะ 8 ตาย

ไป 4 กับโมหะ 1 วิจิกิจฉาตัวสงสัยตัวนี้มันจึงจะตาย มนจะต้องมาตายเมื่อถึงตรงนี้ ถ้านอกจากนี้ไม่มีทาง เรียนมากอย่างไหนก็ตาม เรียนจบพระไตรปิฎกพระพุทธเจ้าว่า ใบลานเปล่า เสียเวลาเปล่า เพราะมันยังออกไม่ได้

พระเทวทัตไม่ได้ทำ พระเทวทัตจึงคิดฆ่าพระพุทธเจ้า บวชด้วยกัน 7 รูป 6 รูปเจริญวิปัสสนาผ่านหมด เป็นพระอรหันต์หมด ส่วนพระเทวทัตเจริญสมถะ จะเหาะเหินเดินอากาศก็เหาะได้นั่นเป็นสมถะ กิเลสไม่ขาดมันข่มไว้ด้วยอำนาจฌาน เมื่อฌานเสื่อมก็หมด เทวทัตคิดโลภ กลิ้งก้อนหินจะฆ่าพระพุทธเจ้าก้อนหินเมื่อกระทบพระบาทโลหิตห้อ พระพุทธเจ้าตรัสว่าพระ-เทวทัตจะถูกแผ่นดินสูบ จะตกนรกตรงนั้นตรงนั้น เทวทัตไม่เชื่อแต่เมื่อพระเทวทัตถูกแผ่นดินสูบจริง ๆ จึงเชื่อ นี่ทางไปนรก

ปัญหามีว่าเราจะพิสูจน์ได้อย่างไร นี่เป็นปัญหาโลกแตกญาติโยมก็ควรรู้ไว้ จะได้ตอบได้ วิธีแก้ง่าย ๆ อยากพิสูจน์เหรอพิสูจน์ด้วยอะไร เราต้องเข้าใจอย่างนี้ก่อน อาตมาจะถามคุณสงบเกิดวันอะไร....วันอังคาร....หลวงพ่อก็เกิดวันอังคาร คุณสงบเชื่อไหมล่ะว่าเกิดวันอังคาร....เชื่อ....หลวงพ่อก็เชื่อ....หากที่นั่งทั้งหมดนี่มาบอกว่า หลวงพ่อก็ดีคุณสงบก็ดีเกิดวันจันทร์ ไม่เอาแล้ว เชื่อ

คุณแม่คนเดียว ทั้ง ๆ ที่เราก็จำไม่ได้ ตกลงเชื่อเพราะเชื่อตามแม่บอก พ่อแม่เขียนไว้เราก็เชื่อท่านสิ อันนี้เหมือนกัน นรกสวรรค์นี่เราเชื่อพ่อของเราคือพระพุทธเจ้า ท่านเทศน์ไว้ในพระ-ไตรปิฎกเหมือนกันอย่างนั้น เราเกิดไม่ทันแต่เราก็เชื่อพระพุทธเจ้าเทศน์ว่าอย่างงั้นนี่ง่าย ๆ ข้อ 1

อ้าว**คุณสงบ**มีขนตาไหม....มีครับ....ลองดูซิเห็นขนตาไหม ลองดูเห็นไหม ใช่ทุกคนมีขนตาแต่ต้องดูในกระจก ทุกคนมีขนตาแต่มองไม่เห็นเพราะอะไร เพราะขาดกระจก นรกสวรรค์ไม่เห็นเพราะขาดปัญญา เหมือนกันอย่างนั้น แล้วจิตตรงไหนไปตกนรก โทสะใช่ไหม โทสะในตัวเรามีไหม....มี ก็เหมือนเรามีเมล็ดมะม่วงอยู่ 2 เมล็ด มะม่วงอกร่องกับมะม่วงกระล่อน โยมอยากได้มะม่วงอกร่องแต่มือไปคว้าได้มะม่วงกระล่อนมาปลูก จะเป็นอกร่องไหม....ไม่เป็น เพราะพันธุ์มันเป็นกระล่อน พันธุ์โทสะมีมันก็พาเราไปนรกได้ นี่ข้อที่ 2

ข้อที่ 3 ประสบการณ์ ดูพระเทวทัต พระพุทธเจ้าบวชให้แท้ ๆ ว่าเอ้อเราเป็นเจ้าศากยะ จะมีหวังเป็นพระเจ้าแผ่นดินได้เหมือนพี่ชายเรา พระพุทธเจ้าบวช เราก็ต้องบวช ชวนกันออกบวชทั้ง 7 องค์ แต่ว่าเอาอุบาลีไปด้วยคนหนึ่ง อุบาลีเป็นคน

ธรรมดาสำหรับโกนผม สำหรับเตรียมเครื่องแต่งตัวและพวกภูษามาลา ให้บวชด้วยบวชก่อนเพื่อจะได้กราบ จะได้ลดทิฏฐิมานะลง แต่พอบวช 6 องค์เล่นวิปัสสนาเป็นอรหันต์หมดเลย ส่วนพระ-เทวทัตเล่นสมถะจะเหาะให้มันได้ แต่ก็เก่งเหมือนกันนะได้อภิญญา ได้โลกียะฌาน

ทีนี้ต่อมาคนเขาเอาของไปถวายแต่พระอรหันต์ พระเทว-ทัตไม่เอาไปถวาย พวกนั้นท่านไม่มีกิเลส พระเทวทัตมีกิเลสได้บุญน้อย เขาก็ถวายพระอรหันต์สิ ก็โกรธ เออะเราก็บวชพร้อมนี่ทำไมไม่ถวายเราหว่า วิธีแก้ไขทำไมมันถึงจะรวย แน่อยากรวยแล้วซินี่ ตกลงก็อธิษฐานเข้าสมาธิที่เล่นฌานมาแรง อธิษฐานให้เป็นเด็กน้อยเรียกมานพ เสร็จแล้วเอางูที่อธิษฐานเป็นงูมีฤทธิ์เอางูใหญ่พันตัวสี่ตัว เหาะปั๊กตกที่ประสาทพระเจ้าอชาติศัตรูเพราะเดชสมาธิเด็กงูก็หายเป็นพระนั่งเอ้เต้อยู่บนเก้าอี้ เอ้....นี่พระอรหันต์แน่แล้ว ไม่ใช่พระพระอรหันต์คงทำอย่างนี้ไม่ได้ ก็เลื่อมใสน่ะซิ พอนานเข้ากยุพระเจ้าอชาติศัตรู มหาบพิตรคนทุกวันนี้อายุไม่ยืนนะ จะคอยให้พ่อตายถ้าจะคอยไม่ไหว

พระเจ้าพิมพิสารทำวิปัสสนาผ่านญาณ 16 เป็นพระโสดาบันแล้ว แต่ลูกชายยังไม่ได้ทำอะไร ยังไม่สันทัดในศาสนา ก็จับพ่อขัง ใครไปอินเดียไปดูยังมีอยู่ คุกขังพระเจ้าพิมพิสาร ขังเสร็จ

แล้วก็ปฏิวัติยึดราชสมบัติหมดเลย พ่อยังติดคุก แม่ก็เอาสำรับไปส่งพ่อ ก็ถามแม่ว่าพ่อฉันตายหรือยัง....ยัง....เพราะอะไร....แม่เอาสำรับไปส่ง....ที่หลังอย่าให้เข้าไป แต่แม่ก็ฉลาดเอาข้าวใส่มวยผมใส่ชายพกไปบ้าง เอ....นานเข้า พ่อฉันตายหรือยัง เพราะเหตุไร เพราะแม่เข้าไป ที่หลังตรวจให้หมด ไม่ให้เอาอะไรเข้าไปเลย แม่ก็ฉลาดอีกต้มข้าวต้มเลอะ ๆ เอามือจุมแล้วตากแดดให้มือติดข้าวต้ม เอาเสื่อยาว ๆ ใส่เข้าไป ก็เบิ็ดให้ผัวเลีย อยู่ได้ไม่ตาย

ถามอีก....อ้าวยังไม่ตายเพราะเหตุไร....แม่เข้าไป....ที่หลังห้ามอย่าให้เข้าไปนะ ก็ห้ามไม่ให้แม่เข้าไป พอแม่เข้าไปครั้งสุดท้ายก็สั่งเสียกันเสร็จ จะไม่ได้เห็นหน้ากันอีกแล้วตอนนี้ ตกลงพ่อก็เดินจงกรมเหมือนเราเดินนี่ พอเดินจงกรมก็อยู่ได้ไม่ตาย เมื่อไม่ตายก็สั่งให้เขาเอามีดโกนเฉือนเท้า ทนไหวหรือ ก็ตาย ตายไปเกิดบนสวรรค์ชั้นจาตุมหาราชิกา ชั้นที่ 1 สวรรค์มี 6 ชั้น จาตุม, ดาวดึงสา, ยามา, ดุสตา, นิมมานรดี, ปรนิมมิตรสวัสดี ชั้นที่ 1 ชั้นนี้พวกโสดาเขาไม่ค่อยเกิดกัน แต่เพราะท่านเคยเกิดที่นั่นมา 16 ชาติ ยังติดภพติดชาติเมื่อจะตายใจมันนึกถึง จึงไปเกิดที่นั่นอีก

พอพระเจ้าอชาตศัตรูยึดสมบัติพ่อ พระเทวทัตก็จะเอา คือตกลงกันแล้ว ฝ่ายพุทธจักรอาตมาภาพ ฝ่ายอาณาจักรนั้นมหา-

บพิตร เราสองคนจะได้ร่วมกัน ลาภสักการะก็จะหลั่งไหลมา คิดกันอย่างนี้ อาตมาจะฆ่าพระพุทธเจ้าและเป็นพระพุทธเจ้าแทน อาตมาจะไปจัดการ พระเทวทัตก็ขึ้นเขาคิชกูฏกลิ้งก้อนหินใส่พระ-พุทธเจ้าที่อยู่ข้างล่าง จะให้ทับพระพุทธเจ้าตาย ไม่ให้ถูกสักนิดก็ได้แต่พระเทวทัตจะอกแตกตาย จะไม่ทราบความอัศจรรย์ของศาสนา จึงให้กระทบพระบาทโลหิตออก เลือดห้อขึ้นมาหน่อย เทวทัตเธอจะถูกแผ่นดินสูบตรงนั้น ๆ พระเทวทัตไม่เชื่อสั่นหัวหลีกไปเลย

ต่อมาพระเทวทัตก็ป่วย อยากมาเฝ้าพระพุทธเจ้า ลูกศิษย์ก็พามา พระเณรก็กราบทูลพระพุทธเจ้าพระเทวทัตมาแล้ว มาก็ไม่ได้เห็นฉัน จวนถึงก็ไม่ได้เห็น ตรงนั้นแหละถูกแผ่นดินสูบตรงที่บอก พอมาถึงตรงนั้น เขาวางเตียงลงแผ่นดินก็สูบ สูบนี่มันไม่เหมือนตกพ๊วเหมือนตกบ่อนะ ค่อย ๆ ดูดลงไปเหมือนทรายดูดลงไป ๆ คางเกยพื้นดินสารภาพผิด โอ้พระพุทธเจ้าไม่ผิดเราผิดหนอ พระพุทธเจ้ากับนรกสวรรค์มีจริง ๆ ว่าข้าพเจ้าจะถูกแผ่นดินสูบตรงนี้สูบจริง ๆ บัดนี้ข้าพเจ้าเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์แล้ว หมดทั้งเนื้อทั้งตัวเหลือแต่กระดูกคาง ขอเอากระดูกคางถวาย หัวก็มิดดิน ดินก็บีด บีดก็ใจขาด ปฏิสนธิอเวจีนรกเลย พระพุทธเจ้า

ทายว่าพระเทวทัตสารภาพผิดต่อไปพ้นจากนรกจะได้มาเกิดเป็นคน จะเป็นพระปัจเจก นามว่า**อัฏฐิสสระ**

ขนาดพระเทวทัต พระพุทธเจ้าบวชให้ยังไม่เชื่อ ประสาอะไรกับคนในโลกปัจจุบันนี้ เรียนก็ไม่ค่อยได้เรียน ธรรมะก็ไม่ค่อยได้ฟังได้ทำกัน ทำไมจึงจะพิสูจน์ได้ นั่นเป็นปัญหา คนจึงสงสัยซิสงสัยว่าจะมีจริงหรือไม่จริง มีด๊อกเตอร์คนหนึ่งจากประเทศเยอรมัน อีกคนหนึ่งจากอเมริกา อีกคนอยู่เมืองไทย คนจากเยอรมันมาถามหลวงพ่อ ท่านครับผมสงสัยว่าพระพุทธเจ้าคงไม่ได้เทศน์เรื่องนรก สวรรค์ บอกโยม พระพุทธเจ้าเทศน์ธรรมะเรื่องทางเจ็ดสาย แล้วถามอย่างที่ถามโยมว่าเกิดวันอะไร วันอังคารก็เลยถามต่อไปอย่างเมื่อกี้นะ แล้วโยมอยากจะพิสูจน์อะไร นี่มันข้อสุดท้าย อยากจะพิสูจน์ พิสูจน์ด้วยอะไร โปรดฟัง พิสูจน์ด้วย**ปัญญา**

ปัญญามีกี่ขั้น 1. สุตมยะปัญญา 2. จินตามยะปัญญา 3. ภาวนามยะปัญญา ที่คุณไปเรียนจากอเมริกา จากเยอรมันได้เป็นด๊อกเตอร์นี่เขาเรียนด้วยสุตมยะปัญญา กับ จินตามยะปัญญา ปัญญาสองขั้นนี้ไม่ใช่ปัญญาพิสูจน์นรกสวรรค์ เป็นปัญญาหาเงินหาทองหาทำกินในโลกมนุษย์เท่านั้น เหมือนดาบสองคมใช้ผิดก็ให้โทษ เช่น ระเบิดปรมาณูลูกเดียวทิ้งเกาะญี่ปุ่นตายไป 60,000

คนใช่ไหม สองลูก 120,000 คนยกธงขาว นี่เขาเรียกจินตามยะ-บัญญา เหมือนดาบสองคมใช้ผิดก็ให้โทษ ใช้ถูกก็ให้คุณอนันต์ มีโทษมหันต์สองข้อนี้พิสูจน์ไม่ได้ ที่พิสูจน์คือภาวนามยะปัญญา

ภาวนามีกี่ขั้น มี 16 ขั้น แล้วขั้นไหนที่พิสูจน์ ถามด๊อกเตอร์ดูว่า โยม ขั้นที่ 1 ของโยมมีไหม ไม่มี ไล่ไปจนที่สุดไม่มี เออย่างนั้นผมมีความรู้น้อยน่ะซิ ใช่ แค่หางอึ่งเดียว เพราะฉะนั้นอันนี้ไม่มีอะไรพิสูจน์ นึกว่าตัวเก่งจบปริญญาเอก แน่ะเข้าใจอย่างนั้นทุกคน ปริญญาเอกมันใช้ไม่ได้ มันจินตามยะ-บัญญานี่ ภาวนามี 16 ขั้นต้องถึงขั้นนี้

ทำไมถึงขั้นนี้จึงพิสูจน์ได้ เพราะกิเลสมันขาด กิเลสของคนมี 12 ตัว มันจะขาดถึงนิพพานครั้งที่ 1 โน่น ชวนะจิตของมันธะบุคคลมี 7 ชวนะ ชวนะที่ 1 บริกรรม ที่ 2 อุปจาร ที่ 3 อนุโลม ที่ 4 โคตรภู ที่ 5 มัคค โน่นจึงจะขาด นั่นมรรคตรงประหารกิเลส พอถึงตรงนั้นแหละสติปัฏฐาน 4 สัมมัปปธาน 4 อิทธิบาท 4 พละ 5 โพชฌงค์ 7 มรรค 8 ที่พระพุทธเจ้าว่านั่งคอยเอาเถอะ ไม่ต้องปฏิบัติไม่ได้ ต้องปฏิบัติจนถึงตรงนั้นกิเลสมันจึงจะขาด เหมือนแม่ไก่ฟักไข่ที่ว่าเมื่อกี้แน่ะ พอถึงตอนนั้นแก๊กเดียวมันจะขาดไปเลย 12 ตัว

ทุกคนมีเท่านี้ โลภะ 8 โทสะ 2 โมหะ 2 มีเท่านี้ ใคร ไม่เจริญวิปัสสนากรรมฐานจนถึงพระโสดาก็ยังเต็มอัตราศึก 12 ตัว เต็มที่เลย นี่แหละที่พาเราเวียนว่ายตายเกิด สี่ตัวที่ตายไปนี้เรียก โลภะทิฏฐิคตสัมปยุตตจิต นี่พระอภิธรรม จิตตรงนี้มันประกอบ ไปด้วยมิจฉาทิฏฐิแล้วก็มีโลภะด้วย ตัวนี้ที่พาเราเวียนว่ายตายเกิด พอฆ่าตัวนี้ตายปิดประตูไวหมดเลย เป็นพระโสดาบันแล้ว ศีล 5 มั่นเป็นนิจแต่นั้นไม่มีทำชั่วอีก ที่สำคัญคือปิดประตูอบายภูมิ

พระพุทธเจ้าจึงเทศน์ไว้ในพระไตรปิฎกเล่มที่ 10 เล่มที่ 12 หน้า 103,325 เอกายะโน อยํ ภิกฺขเว มคฺโค ทางสายนี้เป็นทาง สายเอก เอก แปลว่าหนึ่งไม่มีสอง ไม่ใช่ทางสองแพร่ง มีทาง เดียวเท่านี้ที่จะไปสู่นิพพานได้ ทางอื่นไม่มี

เพราะฉะนั้นผู้จะพิสูจน์ต้องถึงตรงนี้ ถ้าถึงตรงนี้ก็คืออันนี้ นี่คือนิพพาน ถึงนิพพานขั้นที่หนึ่งก็คือญาณที่สิบสี่ เริ่มเข้าเขต นิพพานตรงโคตรภูญาณ หน่วงนิพพานเป็นอารมณ์หนึ่งขณะจิต อันนี้หนึ่งขณะจิตกิเลสขาด บางคนสองขณะจิต สามขณะจิตบ้าง ถ้ามันธบุคคลสองขณะจิต ถ้าคนปัญญากล้า 3 ขณะจิต แล้วจึง จะภวังค์แล้วปัจจเวกขณะญาณ อันนี้ยังไม่ถึง แต่ว่าก่อนกิเลส จะขาดขาดตรงนี้ ที่จะพิสูจน์กัน พิสูจน์ตรงนี้ ถ้าไม่ถึงตรงนี้

พิสูจน์ไม่ได้ เก่งแค่ไหนก็พิสูจน์ไม่ได้ จบพระไตรปิฎกก็ไม่ได้เสียว พิสูจน์ไม่ได้ เพราะคนละทางคนละเส้น

พวกที่เรียนพระไตรปิฎกนี่ไม่ใช่ มันเป็นปัญญาขั้นอื่น พระพุทธเจ้าไม่เรียกปัญญานะ จบพระไตรปิฎกน่ะท่านเรียกว่า "สัญญา" จำได้เฉย ๆ ปัญญานี่จึงจะเป็นปัญญาเอาอันนี้ นอกนั้นสัญญาจำได้เฉย ๆ วิญญาณรู้เฉย ๆ ต้องมองเห็นอันนี้ เหมือนคนได้เงิน เด็กน้อยลูกของโยมยังไม่เดียงสาพ่อเอาเงินให้ มันจะรู้อะไร ถือเฉย ๆ นะเงินแต่ไม่รู้อะไร นั่นแหละสัญญาแค่นั้น จำได้แค่นั้น ส่วนวิญญาณเน้นรู้ดีเข้าไปเลย เออดี เงินซื้อขนมกินได้แต่ไม่รู้ดีหรือไม่ดี ชั่วหรือไม่ชั่วไม่รู้ นั่นคือวิญญาณ ส่วนปัญญานั่นรู้ เงินนี่มันปลอมไม่ปลอม ดูก็รู้ ดมดูก็รู้ คลำก็รู้ ช่างเขาทำที่ไหนที่ไหนทำด้วยอะไรรู้หมด นั่นคือปัญญา เปรียบเหมือนอย่างนั้น ที่เราเรียกกันว่าปัญญา แต่พระพุทธเจ้าไม่เรียกอย่างนั้นเรียกเป็นสัญญากับวิญญาณ เพราะฉะนั้นพิสูจน์ไม่ได้ จะพิสูจน์ดูพิสูจน์ดังนี้

เอ้าจบแล้วนะทางเส้นที่หนึ่ง ทางไปนรก จะพิสูจน์ได้ด้วยเหตุต่าง ๆ 5 ประการ

1. วันเกิด วันอะไร ถามเสียก่อน อย่าเพิ่งให้เขาตอบ

2. ขนตา

3. จิตดวงไหนพาไปตกนรก "โทสะ"

4. ประสบการณ์ไปพบมา

5. พิสูจน์ด้วยปัญญา ปัญญามีกี่ขั้น ต้องไล่ตัวนี้ก่อน

มีโยมคนหนึ่งจะให้อาตมาพิสูจน์ คนนี้เป็นคนไทย เรียนอยู่เมืองไทย พบกันนั่งเลยยังไม่รู้จักชื่อด้วย ท่านเจ้าคุณครับผมเข้าใจว่าพระพุทธเจ้าไม่เทศน์นรก สวรรค์....ตายแล้ว....นี่เราจะออกอีท่าไหน คนไม่รู้จักกันด้วยอยู่ ๆ ก็ถามอย่างนี้ ถ้าอาตมาพูดแรงเขาก็จะโกรธ พูดเบา ๆ เขาก็จะไม่รู้เรื่อง นั่งคิดสักนิดหนึ่งซื้อเอาวิชาพระพุทธเจ้าดีกว่า พระพุทธเจ้าท่านให้ถามกลับไปเสียก่อน พระพุทธเจ้าว่าปฏิปุจฉาให้ถามเขาเสียก่อนอย่าเพิ่งตอบ

อาตมาก็นั่งคิด เอ้าถามย้อน....คุณโยมมีความเห็นอย่างไรจึงพูดอย่างนี้....ท่าน พระพุทธเจ้าตรัสรู้อริยสัจจสี่ใช่ไหม....ใช่ก็ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ไม่มีนรกสวรรค์ ผมจึงเชื่อว่าไม่เทศน์

แน่ะน่าพังนะ เราไม่เคยได้คิดพอได้ฟังนี่....อืมม์จริง ๆ โยม.... อาตมาขอถามโยมใหม่ โยมอ่านพระไตรปิฎกจบไหม....ไม่ได้อ่าน อ้ออยู่ในพระไตรปิฎก เล่มที่ 27 โยม พระพุทธเจ้าเทศน์ (บาลี) แปลว่า บุญและบาป มีผลไม่เหมือนกัน บาปนำไปตกนรก บุญขึ้นสวรรค์ พระพุทธเจ้าเทศน์ไว้อย่างนี้โยม

เฮ้ยท่านต้องพิสูจน์ด้วยซิ แน่ะจะไล่อาตมาพิสูจน์นรกสวรรค์คนนี้เก่งวิทยาศาสตร์ เอ้อโยม อาตมาไม่เก่งวิทยาศาสตร์ประถมสี่เท่านั้น แต่อาตมายอมรับว่าพิสูจน์ได้จริง ๆ โยม แต่จะถามโยมหน่อย วิทยาศาสตร์พิสูจน์รูปหรือนาม นิ่งอึ้งตอบไม่ได้ก็แสดงว่าจนแล้ว อาตมาก็ไม่พูดมาก พิสูจน์รูปใช่ไหมโยม....ใช่ ๆ ครับ....เอ้อจริงโยม ไอสไตน์นักวิทยาศาสตร์เอกของโลกมีชื่อเสียงมากที่สุด เป็นคนค้นพบปรมาณูเป็นคนแรกใช่ไหม....ใช่ เดี๋ยวนี้ไอสไตน์ตายแล้วใช่ไหม....ใช่ คำว่าปรมาณู นี่พระพุทธเจ้าท่านเทศน์เอาไว้หมดแล้วโยมเอ๋ย สองพันห้าร้อยกว่าปี นักวิทยา-ศาสตร์เอกเพิ่งมาค้นพบเมื่อ 10 กว่าปีมานี่และตายแล้ว

หนึ่งธัญญมาสหรือหนึ่งเมล็ดข้าวเปลือก พระพุทธเจ้าเราว่ามีเจ็ดอุกกา หรือ 7 หัวเล็น หมายความว่าเอาเมล็ดข้าวเปลือกมาผ่าออก 7 ซีก นั้นแหละเขาเรียกหัวเล็นหนึ่งเท่านั้น หนึ่งอุกกาหรือหนึ่งหัวเล็นเท่ากับเจ็ดลิขา ลิขาเท่ากับรอยปากกาแหลมที่ขีดเล็ก ๆ เจ็ดหน นั้นเขาเรียกลิขา หนึ่งลิขาเป็นรอยขีดของปากกาแหลม ๆ เท่ากับสามสิบหกระถะเรณู ระถะเรณูนี่เอาพรมไปสลัดกลางแดดมันจะมีขาว ๆ ปลิวว่อนเอาตาไปใส่ไม่ติดละเอียด นั้น

เขาเรียกว่า ระถะเรณู หนึ่งระถะเรณูเท่ากับสามสิบหกตัชชาลี คือแยกออกมาจากระถะเรณูแต่ละเม็ด สามสิบหกส่วน ตาธรรมดามองไม่เห็นต้องกล้องจุลทรรศน์ หนึ่งตัดชาลีแบ่งสามสิบหกส่วนเท่ากับสามสิบหกอณู อณู แปลว่า ละเอียด อนึ่งอณูเท่ากับสามสิบหกปรมาณู หนึ่งเมล็ดปรมาณูพระพุทธศาสนาว่ามีแปด เรียกว่าอวินิพโภครูป รูปที่แยกไม่ออก ถึงแยกไม่ออกก็ยังมี ปฐวี เตโชวาโย อาโป วรรณโณ คันโธ รโส โอชา แปดอย่างเรียกว่าอวินิพโภครูป

ไอสไตน์ค้นพบสาม มี นิวตรอน อีเลคตรอน โปรตรอนตายแล้วใช่ไหม ลูกศิษย์มาค้นพบแอนตี้โปรตรอนอีก 4 อัน ยังไม่มีใครรู้ว่าได้แก่อะไรวิ่งวนอยู่ในเม็ดปรมาณู ลูกศิษย์ยังไม่รู้เรื่องด้วย สองพันห้าร้อยกว่าปีของพระพุทธเจ้า วิทยาศาสตร์เพิ่งค้นพบ โยมอยากพิสูจน์หรือ โยมอายุเท่าไร....65 ปี ทำงานอะไรโยม....ทนายความ เอามือไหนเขียนหนังสือ....มือขวา เอามือไหนเช็ดก้นเช็ดตูด....มือซ้าย มือไหนหวีผม ไล่ไปจนหมดขอถามหน่อย ข้อนิ้วมือมีกี่ข้อ ไม่รู้....แล้วกันอายุ 65 ปี ไม่รู้นิ้วมือมีกี่ข้อ นรกสวรรค์ยิ่งกว่านี้จะเอาอะไรไปพิสูจน์ มานับเดี๋ยวนี้

โยมคึกฤทธิ์น่ะขนาดไหนโยม ไปอภิปรายธรรมศาสตร์ หม่อมหลวงบุญเหลือ โยมคึกฤทธิ์ คุณควง อภัยวงศ์ และเจ้าคุณเทพโสภณ อาตมา คุณโยมคึกฤทธิ์ตั้งปัญหาถามว่าดังนี้ เราจะพัฒนาคนให้ถือศีลห้าดีหรือจะพัฒนาคนให้หาปัจจัยสี่ หรือจะพัฒนาคนให้มานั่งหลับตา เอ้าตอบก่อนอาตมาตอบทีหลัง พอตอบกันหมดอาตมาว่าถ้าคนทุกคนคิดแก้ตัวเองดีหมด นักศึกษาธรรมศาสตร์สี่พันคนถ้าคิดแก้ตัวเองดีหมดทั้งสี่พัน ถ้าคิดแก้คนอื่นเลวหมดทั้งสี่พัน

ฮึมคุณโยมสงบผิด แนะเห็นไหมหลวงพ่อชี้โยมสงบผิด นี้วเดียวเข้าโยมสงบ แต่เข้าหลวงพ่อสี่นิ้ว เพราะฉะนั้นต้องแก้ที่ตัวเองเสียก่อน ไม่ใช่แก้ที่โยมสงบ อาตมาแก้ตัวเองเสร็จคุณสงบแก้ตัวเองก็หมด โยมที่นี่แก้ตัวเองทั้งนั้น ที่มานั่งกรรมฐานอย่างนี้ดีหมด นั่นแหละแก้ตัวเองไม่ใช่คนอื่นแก้ให้

ถามโยมคึกฤทธิ์ โยมน่ะจะแก้คนอื่นถามโยมเสียก่อน ขอถามนะโยมอายุเท่าไร ดูเหมือน 70 ปีกลาย 70 เท่าไรไม่รู้ โยมข้อนิ้วมือมีเท่าไร โยมก็นับ 1,2,3 เอ้าสามห้า สิบห้า อันนี้นิ้วโป้งมันสอง สิบห้าอะไร นี่เราไม่คิดไม่เห็นกันของง่าย ๆ

พองหนอยุบหนอเหมือนกัน คุณแม่สิริสอนพองหนอพองกับยุบคนเดียวหรือคนละอัน ต้องถาม กว่าจะตอบบางทีตอบ

ไม่ได้ อาตมานี่ ๙ ประโยค โยม สอบได้ทั่วประเทศองค์เดียว แต่เข้ากรรมฐานอาจารย์ถาม คุณมหาเห็นรูปเห็นนามไหม เอ้จะตอบว่าเห็นมันก็ไม่รู้ จะตอบว่าไม่รู้มันก็เก้าประโยค ไม่รู้จะทำไง เราก็กลืนไม่เข้าคายไม่ออก มานั่งเอ้สิบเจ็ดวันคิดไม่ยอมออก โยมนี่แค่เจ็ดวันก็รู้เยอะ นี่สิบเจ็ดวันมันหายาก ไม่มีอาจารย์คลำหาแทบแย่ วิปัสสนาอาจารย์ก็ไม่บอกถามอย่างเดียว

คุณมหาเห็นรูปเห็นนามไหม เอ้เราก็ไม่รู้ไม่เห็น ไม่รู้จะทำอย่างไร ท่านก็ถามอยู่นั่นแหละอัดอั้นตันอราเป็นเวลาถึงสิบเจ็ดวัน อาจารย์ครับรูปนามมันเป็นอย่างไร คุณมหาเวลาเดินจงกรม ขวาย่างหนอมันจะหายวับที่ส้นเท้าไง

เอ้เรานึกว่ามันจะมีตัวเหมือนหนู จิ้งจก ตุ๊กแกมันจะหลุดออกมาหรือ เดินหาทั้งวัน วันนี้เดินหาตั้งแต่เที่ยงวันถึงหกโมงเย็น หารูปหานามไม่เห็นไม่รู้มันเป็นอย่างไร ผลที่สุดมันมีตรงซ้นเท้าลมพัดแว่บ แหมเย็นดี ดีใจเกือบตายนึกว่าเห็นรูปเห็นนามมันก็ไม่ใช่ อาจารย์ก็ไม่เอา อ้อที่แท้มันไม่ใช่ตรงนั้นนี่เขาเรียกเส้นผมบังภูเขา เอ้าเอาไว้ก่อนต่อไปเดี๋ยวจะไม่ได้เทศน์ อย่าเพิ่งเบื่อนะ

เส้นที่หนึ่งไปนรก ว่าแล้วเส้นที่สองไป "เปรต" เปรตนี่โยมเคยเห็นไหม มันเป็นตัวอย่างไรหรือ เห็นแต่รูปวัดอะไรยังไม่เคยเห็น หรือใครเคยเห็นเปรตบ้าง เป็นตัวอย่างไร เอ้า

พึ่งพึ้งหลวงพ่อก่อน หลวงพ่อเป็นเด็กอายุ 15 หรือ 14 จะย่างเข้า 15 ปี พ่อตาย พ่อจะให้อาตมาเรียนปริญญาเอก พ่อขยันหาเงิน เป็นช่างตีเหล็กเป็นช่างเกวียนสารพัด เป็นหมอยาเอาทั้งนั้นโยมพ่อ แต่บังเอิญเป็นอหิวาต์ตายปัจจุบันทันด่วน บ้านนอกเขาเรียกว่า ตายโหง พอตายปุ๊บเอาไปฝังทันทีเขาไม่ให้อยู่ในบ้าน

วันนั้นฝนตก พอตกกลางคืนประมาณตีสอง โยมเอ๋ย เสียงทิ้งของจากเพดานตกลงมาตึงตังเหมือนกับเสียงคน ม้าโยมพ่อซื้อให้อาตมาขี่ไปโรงเรียนสี่ตัวใส่คอกใหญ่ ถอดบังเหียนหมด ใส่ลิ่มสลักเอาหญ้าให้กิน บนบ้านเสียงตีลิ่มสลักตึง ๆ เหมือนเสียงคน ไปดูม้าก็ยังอยู่ในคอก พี่เขยเป็นจีนชื่อนายเงียบ แซ่เอี๋ยว ได้กับพี่สาวคนที่สอง เสียงหมาเห่า หมาเห่านี่เพราะตามันดี มันเห็นผีเราไม่เห็น มันเห่าโหยหวน ไม่กระชากเหมือนเห่าขโมย ขนลุกซู่นั่นแหละคือเปรต เสาเรือนใหญ่ ๆ โยมพ่อไปพ้นมาเอง ตัดมาเอง เสาเรือนใหญ่สะเทือนหมดทั้งบ้าน เปรตนี่อานุภาพแรงเหมือนกัน ผลที่สุดโยมแม่ทำสังฆทานอุทิศส่วนบุญให้ไปเกิด เลยหายเงียบไป

และเมื่อเป็นเปรียญเก้าประโยค พ.ศ. 2495 หลวงพ่อก็ไปอยู่ประเทศพม่าไปดูการศาสนาก่อนไป เข้าปฏิบัติที่เมืองไทย

7 เดือน 19 วัน อยากจะดูประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงกันบ้าง มีผู้หญิงคนหนึ่งอายุ 75 ปี และหลานอายุ 10 ขวบ ผู้หญิงคนนั้นป่วย พอลืมตาขึ้นมาเห็นหลาน ถ้าเราตายแล้วใครจะเลี้ยงหลานหนอ ไม่เท่าไรแกก็ตาย เขาก็เอาศพไปไว้ที่บ้าน เสร็จแล้วพระพม่าไปฉันเพล บังเอิญมีเด็กสองคนเดินผ่านป่าละเมาะกลับวัด เสียงตะโกนเรียกพระคุณเจ้า หยุดก่อน หยุดก่อน เสียงใครนะ เธอ ๆ ได้ยินไหม เสียงฉันเจ้าค่ะ โยมเป็นใคร ชื่อไร บอกชื่อถูก เอ้าตายแล้วใช่ไหม ใช่ เกิดเป็นอะไรนะ เกิดเป็นเปรตเพราะห่วงหลานค่ะ

ตายด้วยโลภะ คือความห่วง เกิดเป็นเปรตและอสูรกาย อสูรกายคือเปรตพันธุ์ใหญ่กว่าเปรตธรรมดา แต่พันธุ์เดียวกัน เปรตนี่เหมือนหมาไทย อสูรกายนี่เหมือนหมาฝรั่ง มันก็หมาเหมือนกันแต่คนละอย่าง ที่เดชอุดม พระครูองค์หนึ่งเป็นลูกศิษย์ ท่านเจ้าคุณครับ วันหนึ่งผมไปเทศน์ดึก ๆ ขี่ม้าไปตามทาง มันเป็นดงทึบมีหมูตัวใหญ่ ๆ นอนขวางทาง ขี่ม้าม้าล้มหมอบไม่ไปเลย มันกลัวอสูรกาย ตอนตกม้าแล้วเลยแผ่เมตตา มันค่อย ๆ เข้าป่า ม้าก็ไปได้ บางทีมันทำหน้าดำเหมือนม้าเหมือนหมา พอจ้องดูมันโตขึ้นสูง นั่นเรียกอสูรกาย เราไม่เคยเห็นนึกว่าเป็นไปไม่ได้ "อิมพอสสิเบิล" มันไม่มี นี่เรียกว่าอสูรกายไปด้วยโลภะ คือเป็นห่วง เอ้าเสร็จแล้ว

เส้นที่สามไปเป็นสัตว์ "เดรัจฉาน" สายนี้โมหะ คือหลง มีผู้ชายคนหนึ่ง บ้านนี้ฝนไม่ตกพาแฟนไปหากินบ้านอื่น ครั้นไปเขากำลังเลี้ยงพระ เลี้ยงพราหมณ์ ไปนั่งเฉย เห็นหมาตัวหนึ่งเจ้าของเอาข้าวให้กินอิ่มนอนอยู่ใต้โต๊ะ ก็นึกว่าเราเป็นคนยังไม่ได้กินอิ่มท้องเหมือนหมาไปคิดถึง พอแฟนเอาสำรับกับข้าวมาให้ พี่พี่หิวทานให้มากนะ พี่อยู่ได้น้องก็อยู่ได้ ก็ทานเอ้าทานเอา ทีนี้อาหารไม่ย่อย เวลาจะตายนี่อาหารมันก็ตีขึ้นตีขึ้น ไปเห็นภาพหมาปรากฏได้ไปเกิดเป็นหมา

เวลาตายจะมีสาม กรรม กรรมนิมิต คตินิมิต คุณหมอนินาทรู้ดี ประสาททั้งห้าตายหมดแล้ว เวลาจะตายจริงขึ้นมาค่อยเย็นขึ้น มาทางโน้นทางนี้ มันจะมาที่นี่กรรมวิถีจิตขณะนี้มันมีเจ็ด แต่เวลาจะตายมันมีสาม มีสี่ ชวนะจิตมนุษย์อ่อนตอนนั้นแหละจะมีภาพที่ท่านทำกรรมฐาน ถ้าท่านจะไปสวรรค์นะ ท่านจะเห็นนิมิตว่าคุณแม่สิรีพาไปทำกรรมฐาน นี่เขาเรียกกุศลกรรม นึกถึงบุญของตัวเองเวลาจะตายบอกใครไม่ได้ ใครจะบอกก็ไม่รู้เรื่อง หูไม่ได้ยินดับหมดขณะนั้น แล้วกรรมนิมิตจะเห็นพระเทศน์ จะเห็นเพื่อนที่มาปฏิบัติเดินจงกรม เหมือนภาพสไลด์ เขาเรียกกรรมนิมิต คตินิมิตพอตายปุ๊บขึ้นสวรรค์เลย เวลาจะไปอย่างนี้ไม่มีใครรู้ ตัวรู้คนเดียว

บาปก็เหมือนกันนะ ใครทำบาปอย่าไปนึกถึงบาป นึกถึงบุญไว้ก่อน จะหลับจะนอนโบราณว่า เวลาก่อนจะนอนให้ระลึกถึง 9 เวลาตื่นตอนเช้าให้มี ๙ หลังยาม เก้าคือ พระพุทธ พระ-ธรรม พระสงฆ์ ทุติ ตะติ อย่างที่ท่านรับศีลอยู่นี่ มีบาปอย่าไปนึกถึง นึกถึงบ่อยไม่ได้ มีผู้หญิงคนหนึ่งไปโกหกผัวหนเดียวตกนรกเจ็ดวัน เพราะฉะนั้นอย่าโกหกมาก ไม่ดีนะ ตกนรกเจ็ดวัน

ผัวเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เมียเป็นอัครมเหสี วันหนึ่งนึกสนุกอะไรไม่รู้ไปโกหกผัวเข้า ทีนี้ตัวก็นึกอยู่เรื่องผัวเราไม่รู้ แต่พระพุทธเจ้ารู้ว่าเราโกหก เวลาจะตายนึกถึงอันนี้ก่อนเลยตกนรกเจ็ดวัน ผัวก็ใส่บาตรทุกวันจะถามพระพุทธเจ้าว่าแฟนข้าพเจ้าไปเกิดที่ไหน มาวันไหนให้ลืมทุกวันประจำ พอวันที่แปดเกิดสวรรค์แล้ว นึกได้ก็ถามพระพุทธเจ้าแฟนข้าพระองค์เกิดที่ไหนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ คนอย่างนี้ไม่ไปไหนหรอกพระพุทธเจ้าข้าคือถ้าบอกทีแรกจะเลิกทำบุญเป็นมิจฉาทิฐิ หมายความว่าเมียโกหก ผัวไม่ทราบว่าโกหกเห็นทำแต่บุญทั้งนั้น แล้วถ้าคนทำบุญตายตกนรกจิตจะเป็นมิจฉาทิฐิ พระพุทธเจ้าให้ลืม ๆ พอแฟนเกิดสวรรค์บอกเลย แต่นั้นก็ทำบุญเรื่อย นี่เรียกว่าโกหกหนเดียวตกนรกเจ็ดวัน เพราะฉะนั้นอย่าโกหกกันมากไม่ดีนะ

อีกเรื่องหนึ่ง มีผู้ชายคนหนึ่งแกแต่งงานได้แฟนแฟนก็สวย เพิ่งแต่งงานกำลังรักกัน ข้าวใหม่ปลามันเสร็จแล้วน้องชายมาแอบตีท้ายครัวพี่ชาย ผู้หญิงก็ชอบเสียด้วยเสร็จแล้วก็ยุให้ฆ่าพี่ พอฆ่าปุ๊ปเกิดเป็นงูเลย ผู้หญิงคนนี้ไปไหนกระโดดเกาะคอเรือยแต่ไม่กัดรู้ทีเดียวว่าเป็นผัว ประเดี๋ยวพอได้โอกาสฆ่างูตัวนั้นตาย ก็เกิดเป็นหมาอยู่ในบ้านนั่นแหละ เมียก็ไม่รู้ ต่อมาพอโตมันตามเรื่อยเลย พวกผู้ชายหนุ่มก็เยาะเย้ย เอ้อวันนี้พาหมาออกแล้วจะพาไปกินน้อ ก็โกรธและอาย อายก็เลยฆ่าหมาตัวนั้นตาย เกิดเป็นวัว บ้านนั้นเลี้ยงวัวฝูงประเดี๋ยวมาตามผู้หญิงคนนี้อีก ก็ฆ่าวัวตัวนั้นอีก ทีนี้เกิดในท้องเป็นลูก พอคลอดออกมามือถูกไม่ได้ร้องไห้ต้องเอาเสื่อผ้ารองรับจึงถูกได้ จนกระทั่งโตอายุประมาณเจ็ดขวบแปดขวบ ทีนี้ปู่ก็ถามมันระลึกชาติได้ หลานทำไมเธอไม่ให้แม่เธออุ้มไม่ให้แม่เธอถูก ไม่ใช่แม่ผมปู่ เป็นศัตรูผม ฆ่าผมทุกชาติบอกถูกหมดเลย ปู่กับหลานก็ร้องไห้ แล้วพากันไปบวชเจริญวิปัสสนาเป็นพระอรหันต์ ที่เล่าให้ฟัง นี่เป็นโมหะมันเป็นอย่างนี้ เป็นสัตว์เดรัจฉานอย่างนี้

ท่านทั้งหลายตายไปเกิดเป็นเดรัจฉาน เพราะโมหะ พระก็ไปได้ หลวงพ่อองค์หนึ่งท่านได้จีวรสวย ไม่ใช่องค์นี้นะ ทีนี้

พรุ่งนี้จะห่มไปบิณฑบาตเอามานอนดู ประเดี๋ยวรุ่งเช้าลมในท้องมันตีขึ้น เหมือนลมพิษตัดขั้วหัวใจท่าน ก่อนจะตายนึกถึงจีวรเกิดเป็นเล็น อายุเจ็ดวัน พระหลวงตาที่ปฏิบัติอยู่จะเอาจีวรไปแบ่งกัน เล็นมันก็ร้องพระแย่งจีวรฉัน ๆ ไม่มีใครรู้

พระพุทธเจ้าได้อิทธิฤทธิ์ หูทิพย์ เมื่อได้ยินจึงให้พระอานนท์ไปบอกเขา อย่าเพิ่งแบ่งเก็บเอาไว้ก่อนนะ วันที่แปดจึงแบ่ง พอแบ่งเสร็จก็ไปกราบทูลว่าทำไมสมเด็จพ่อจึงไม่ให้แบ่ง เจ้าของเขาหวง เขาโกรธพวกเธอไงล่ะ ถ้าตายด้วยโกรธจะไปตกนรก เดี๋ยวนี้ไปเกิดที่ไหน สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นี่โมหะ ค่าแห่งโมหะจิตมันจะไปตกนรก ก่อให้เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เราทุกคนก็เหมือนกันแหละ นรกน่ะไม่ไปแล้ว เปรตอสุรกายก็ไม่ไป เดรัจฉานก็ไม่ไปแล้ว แต่อย่าถอยหลังลงคลอง ฉันไม่ไปนรกแต่ด่าคนเรื่อย ตีตั๋วไว้แล้วนะ เหมือนหลวงพ่อตีตั๋วเครื่องบินจะไปขอนแก่น เครื่องบินสตาร์ทบินไปเลย ฉันไม่ไปไม่ไปไม่ได้ โยมก็เหมือนกันอย่าทะเลาะกัน ทะเลาะน่ะตีตั๋วไว้แล้วนะไปนรกแน่

นี่เรามาสายสี่โยม สายสี่เอาสมมุตินี้เป็นเลขสี่นะ นี่สมมุติเลขสี่เราอยู่สายนี้ ผ่านมาแล้วสามสาย เหลืออีกห้า หก มันมีเจ็ดสายเท่านี้ เราอยู่สายที่สี่นี้ "มนุษย์" ลองแปลดูซิ มนุษย์

ก็มอ นอ–หนู สระอุ ช–บอ ยอ–ยักษ์ นี่สันสกฤต มะนะ แปลว่าใจ อุชยะ แปลว่า สูง บาลีเรียกว่า มนุสโส มโน–ใจ อุสโส–สูง อัสสะคนนั้นมีอยู่ คนนั้นชื่อว่ามนุษย์ คนที่มีใจสูง อะไรเป็นเครื่องวัด ศีลห้า ดังนั้นใครขาดศีลห้า ปาณาขาดไป ยี่สิบเหลือแปดสิบ อทินนาขาดไปอีกยี่สิบเหลือหกสิบลดไปสี่สิบ กาเมขาดไปอีกยี่สิบเหลือสี่สิบ หมดไปหกสิบ มุสาเหลือยี่สิบ ดื่มสุราไม่เหลือแล้ว เพราะฉะนั้นอย่าให้หมดนะความเป็นคนของเรา ฉะนั้นอยู่สายสี่นี่มนุษย์ใจสูงจะไปไหนก็ได้โยม จะไปสวรรค์ นรก ข้ามไปได้ทั้งนั้น

ที่นี่เส้นที่ห้านี่ไป "สวรรค์" สายนี้มหากุศลแปด กำลังพึ่งอยู่สายนี้ มหากุศลตายไปเดี๋ยวนี้ไปสวรรค์ สมมุติว่าบ้านตึกของคุณสงบที่อาศัยอยู่นี้ เผอิญรากฐานไม่ดีพังหมดตายเรียบ ไปสวรรค์หมด ถ้าใครง่วงนอนไม่ไปนะมีหรือเปล่า เอ้าถ้าใครง่วงนอนไปไหน ลองตั้งปัญหาถามเลยซิ คนง่วงนอนไปไหน ยิ้มแย้มแจ่มใสไปสวรรค์หมด แต่เผอิญถ้ามีใครง่วงนอนไปไม่ได้ ไปสายไหนโยมทายดูซิ ตอบ ให้หลวงพ่อตอบคนเดียวไม่ได้ โยมต้องตอบด้วย แต่กัณฑ์เทศน์หลวงพ่อเอาองค์เดียวนะ

เอ้าตอบง่วงนอนไปสายไหน ลองตอบดูสิ ตอบเดาก็ได้ หลวงพ่อบอกใบ้ให้ไปสายไหน หนึ่งนรก สองเปรตอสูรกาย สาม

เดรัจฉาน สี่มนุษย์ ไปสายไหนง่วงนอน ง่วงนอนโมหะใช่ไหม หลวงพ่อ เออถูกโมหะ โมหะไปไหน เดรัจฉาน เอ้าตอบถูกแล้ว ไม่ได้หักคะแนนแล้วนะ ไม่ได้ลงศูนย์แล้ว ตอบถูกแล้วไปเป็น สัตว์เดรัจฉาน

ยกตัวอย่าง มีโยมฟังเทศน์หลายคนมาฟังพระพุทธเจ้า เทศน์อยู่ชายป่า คนหนึ่งพอฟังไปฟังไปสัปหงก ง่วงนอนหาวนอน คนหนึ่งเอาไม้มาขีดแผ่นดินเล่นเขียนโน่นเขียนนี่เรื่อย อีกคนหนึ่ง เขย่าต้นไม้เล่น อีกคนหนึ่งแหงนหน้าดูโน่นดูนี่เรื่อย อีกคนหนึ่ง ตั้งใจฟัง ไม่สำเร็จสักคนวันนั้น กลับบ้านหมด พระอานนท์ก็ กราบทูล พระพุทธเจ้าข้าสมเด็จพ่อเทศน์นี่ เสียงเหมือนจะแหวก เนื้อลงไปถึงกระดูก แต่ทำไมคนฟังเทศน์ง่วงนอนก็มี เขียนดิน ก็มี เขย่าต้นไม้ก็มี แหงนหน้าดูโน่นนี่ อานนท์เธอไม่รู้ภูมิหลัง เขาหรือ เป็นยังไงพระเจ้าข้า คนที่ฟังเทศน์ง่วงนอนเคยเป็น งูเหลือม คนที่เขียนแผ่นดินเล่นเคยเป็นไส้เดือน คนที่เขย่าต้นไม้ เคยเป็นลิง คนที่แหงนดูโน่นเคยเป็นหมอดู หมอโหรถือกระดาน ชนวนก็อก ๆ แก๊ก ๆ ใต้ต้นมะขาม คนที่ตั้งใจฟังเป็นพราหมณ์ เพราะฉะนั้นที่พูดมานี้มีเหตุดังนี้แหละ เอาละนะพอแล้วนะ

สายหก สายที่หกไป "พรหมโลก" พรหมโลกมียี่สิบชั้น ต้องเจริญสมถะได้ฌานจึงจะไปได้ ถ้าไม่มีฌานก็มาแค่สวรรค์ ถ้า

ได้ฌานตั้งแต่ฌานมีองค์ห้าจึงจะไปพรหมโลกได้ แต่พรหมโลกน่ะไม่แน่นะ ไปพรหมโลกเดี๋ยวมันยังตกไปนี่ก็ได้ แต่จากพรหมโลกเราไม่ไปเปรต ไม่ไปอสูรกาย ไม่ไปสวรรค์มามนุษย์ก่อน ถ้าจากมนุษย์ไปได้ ถ้าจากพรหมโลกก็มามนุษย์ หรือไปสวรรค์ก่อน ไปลงนรกเป็นเดรัจฉานไม่ได้

มีตัวอย่างแม่ไก่ฟังพระท่านสอนกรรมฐานอยู่ตลอดเวลาถูกเหยี่ยวกัดคอ ตายไปเกิดเป็นลูกสาวพระเจ้าแผ่นดิน เสร็จแล้วโตเป็นสาวขอลาพ่อออกบวช บวชแล้วแกไปถ่าย ถ่ายอยู่ในส้วมที่เขายกเป็นสี่เสาเขาเจาะกลางสำหรับถ่ายแล้วมันตกไปที่กลางพื้นดิน

ตอนหลวงพ่อเป็นเณรถ่ายอย่างนั้นแหละ ถ่ายใส่ลงไปในป่าละเมาะ อยู่ตรงนั้ ก็มีไก่บ้าง มีหมาบ้าง มีหมูบ้างมากิน ถ้าไม่มีกองอยู่ตรงนั้ แมลงวันหัวเขียวก็มาหยอดไข่ใส่ มันก็เกิดหนอนสามวันตัวก็ขาวเป็นขนแล้ว หนอนพวกนี้ญาติโยมคงไม่เคยเห็นแต่หลวงพ่อเห็นมาแล้วเวลาถ่ายลงไปมันจะแย่งกันกินประเดี๋ยวหมด

ทีนี้นางนี่ไปเห็นหนอน เอ๊ะมันแย่งกันกัดี เรียกว่าอสุภกรรมฐาน ภาวนาว่า หนอน ๆ หนอ ๆ ดูมันแย่งกันกินอาหารวิตกยกจิตขึ้นสู่ กองหนอนวิจารณ์ วนรอบอยู่กับกองหนอน

ก็เกิดขนลุกซู่ เอกัคคตานิ่งได้บรรลุปฐมฌาน เมื่อตายปฐมฌาน ไปเกิดสวรรค์ชั้นพรหมโลก (บาลี) ครั้นไปเกิดสวรรค์แล้ว หมดบุญไม่ได้ทำบุญต่อ หมดบุญปั๊ปตกมาเกิดเป็นมนุษย์ มาเกิดเป็นมนุษย์ไม่ทำบุญต้องเกิดเป็นหมู ไม่ใช่หมูผู้ใหญ่ลีนะ หมูผู้ใหญ่ลีมันหมาน้อยธรรมดา เป็นหมูจริง ๆ

ทีนี้พอตายจากหมูมาเกิดเป็นคน เป็นเมียนายทหารแล้วมีลูกสองคน วันหนึ่งก็ใส่บาตรเริ่มทำบุญละสิ พระอรหันต์ได้อภิญญารู้วาระจิตของคน ไปบิณฑบาตรรับบาตรนางนี้กับพระอีกองค์หนึ่งไปด้วยกัน คุณ ๆ นางสุกรน้อยมาเกิดอีกแล้วท่านระลึกชาติดูซิ นางระลึกชาติได้ทันทีเลย ตั้งแต่เป็นแม่ไก่มาจนกระทั่งถึงนี่สิบสองชาติแล้ว เกิดสังเวชสลดใจ ขอลาผัวออกบวชเจริญวิปัสสนากรรมฐาน สำเร็จเป็นพระอรหันต์ เวลาจะนิพพานให้ภิกษุณีนั่งฝั่งซ้าย ภิกษุสงฆ์นั่งฝั่งขวา นางสุกรเล่าประวัติตั้งแต่เป็นแม่ไก่มาจนกระทั่งถึงวันนี้จะนิพพานจะตายแล้ว เตือนสุดท้ายว่า อัปปมาเทนะ สัมปาเทถะ ขอท่านทั้งหลายจงอย่าประมาทก็นิพพานต่อหน้า ที่เล่าให้ฟังนี่ขนาดเกิดบนพรหมโลก มันยังอุตส่าห์เกิดเป็นหมูได้ เพราะกิเลสมันยังอยู่ โลภะนี่มันยังเวียนว่ายตายเกิดวัฏฏสงสาร

มีเยอรมันคนหนึ่งมาปฏิบัติ “ท่านครับผมถือคริสเตียน” อาตมาว่า ได้โยมไม่ต้องเปลี่ยนศาสนา ที่เซนคาเบียลหลวงพ่อไปสอน ภารดามีศักดิ์ ผู้อำนวยการใหญ่เข้ากรรมฐานหมด คนนี้เขาบอกเขาถือคริสเป็นสัตว์แพทย์ปริญญาเอก พวกชาวบ้านให้ผมฉีดยาให้หมาตายเดือนหนึ่ง 4 ตัวบ้าง 5 ตัวบ้าง เพราะเหตุใดหมาเขาเจ็บ เขาบอกว่าศาสนาเขาถือว่าฉีดยาให้เขาตายช่วยให้ขึ้นสวรรค์ไว ๆ หน่อย มันไม่ทรมานนาน แล้วผมถือพุทธจะบาปไหม เอ มันตอบยาก แต่ฉันตอบแล้ว คิดในใจ เอาอย่างนี้ก็แล้วกันคุณ สมมุติว่าคุณนอนเจ็บครางโอย ๆ อยู่ที่โรงพยาบาลเขาจะตีหัวคุณ ๆ พอใจไหม ไม่พอใจครับ เพราะอะไร ผมไม่อยากตายเออ หมาก็เหมือนกันมันอยากตายหรือ ไม่เอาแล้วจะไม่ฆ่าไม่ฉีดยามันแน่ ๆ มันเปลี่ยนจิตใจคน ถ้าถือปฏิบัติธรรมแล้วมันเป็นอย่างนี้ ศีลเขามั่น

นี่มันนอกเรื่องแต่ในเรื่อง เส้นที่ 1 – 6 นี่เป็นโลกียะนอกพุทธศาสนาก็มี ในพุทธศาสนาก็ยังมี เส้นที่ 7 มีเฉพาะพุทธศาสนานะ สายนี้ก่อนพระพุทธเจ้าเกิดไม่เคยสอน วันนี้จะเทศน์สายนี้ ที่นี้เข้าทางแล้ว จะเทศน์แล้วนะ มันนอกเรื่องแต่มันจะได้เรื่องเพราะทางมันเข้าถึงกัน

เมื่อท่านปฏิบัติ "วิปั่สนากรรมฐาน" เดินทางสายที่ 7 นี้ไปนิพพานได้ "นิพพาน" แปลว่าดับกิเลส กิเลสที่จะดับมีกี่ตัว มี 12 ตัว โลภะ 8 โทสะ 2 โมหะ 2 ทีนี้ ปฏิบัติอย่างไรจึงจะถึงนิพพาน เจริญวิปั่สสนา มีหลักฐานในพระไตรปิฎกเล่าให้ฟังเรื่องเมื่อกี้นี้แล้วยังมีต่อไปอีกที่นำสมาทานกรรมฐานเมื่อกี้นี้ คุณแม่สิริสอนให้สมาทาน มีบาลีอยู่ว่า

เยเนว ยนฺติ นิพพานํ พุทฺธา เตสญฺจ สาวกา เอกายเนน มคฺเคน สติปฏฺจานสญฺญินา

พุทฺธา หมู่พระพุทธเจ้าทั้งหลายทุก ๆ พระองค์ เตสญฺ สาวะกา สาวกของพระพุทธเจ้าเหล่านั้นทุก ๆ รูปด้วย ยันติ ร่ำไป นิพพานัง สู่พระนิพพาน เอกายะเนนะ มัคเคนะ ด้วยทางสายเอกเส้นใด สติปั่ฏฐานะ สันยนา ทางสายเส้นนั้นนักปราชญ์ราชบัณฑิตทั้งหลายรู้พูดถึงกันแล้ว

เหมือนสมัยใหม่ที่เด็กเขาพูดกันบ่อย ๆ เขารู้กันมานานแล้วละลุง เขารู้กันมานานแล้ว นี่ก็เหมือนสมัยก่อนเขารู้ นอนเจ็บอยู่เขาก็รู้ ตามี ตอนสุข ลูกเอ่ยไปนิมนต์พระมาสวดให้พ่อฟังหน่อยเถอะ ลูกไปนิมนต์พระมาสวดให้ฟังพอขึ้นเอกา สูตรไหนโยมโยมจะเอาสูตรไหน มหาสติปั่ฏฐานะสูตรที่พระพุทธเจ้าทุกองค์

ไงล่ะ นี่ทางไปนิพพานสติปัฏฐานะสูตร พระพุทธเจ้าทุกองค์ต้องปฏิบัติอย่างนี้ อนาคตยังไม่ถึงก็ปฏิบัติอย่างนี้ อดีตที่ผ่านมาแล้วก็องค์ก็ต้องปฏิบัติอย่างนี้ นี่มีหลักฐานอยู่ พระพุทธเจ้าทุกองค์ก็ทำอย่างนี้

พ่ออยากจะฟังสวด พอพระเริ่มสวดเอกายะโน อยัง ภิกขเวฯลฯ พอสวดเท่านี้ พ่อบอกหยุดก่อน ๆ พระก็นึกว่าห้ามไม่ให้สวด ลูกก็ร้องห่มร้องไห้พระก็กลับวัด พอพ่อลืมตา ลูก พระหายไปไหนอ้าว คุณพ่อไม่เคยเบื่อ ไม่เคยอิ่มต่อการฟังเทศน์ ทำไมคุณพ่อห้ามพระ โอ้ย พ่อห้ามใคร เทวดาโน่นเอารถมาจากสวรรค์ทั้ง 6 ชั้น พวกชั้นนั้นก็เชิญพ่อขึ้นชั้นนั้น ๆ พ่อยังฟังอยู่ พ่อยังไม่ไปไหนไม่เห็นมี เอ้าลูกมีพวงมาลัยไหม มีพ่อจะอธิษฐาน พ่อจะไปสวรรค์ชั้นสี่ ชั้นดุสิตนะ โยนมาลัยไปพับไปคล้องบนรถ ลูกเห็นแต่ดอกไม้ รถไม่เห็น ตาบุญยังไม่ถึงพ่อ ลูกจะไปเหมือนพ่อต้องทำเหมือนพ่อนะ ตายปุ๊บก็ไปขึ้นสวรรค์แล้ว นี่เรียกว่ากรรมฐาน ผู้ที่ปฏิบัติกรรมฐานทางไปนิพพานเป็นอย่างนี้ได้แก่สายเอก สติปัฏฐาน 4 ๆ กับวิปัสสนาอันเดียวกันนะ อย่าเข้าใจผิด

"หนอ" นี่ก็อย่าไปสงสัย บางทีชอบไปว่า ร้อนเย็นก็มีบางทีว่าหนอ ๆ แหน ๆ มีผู้หญิงคนหนึ่งว่าหนอ ๆ แหน ๆ นี่พ่อแม่ฉันไม่เคยสอน หนีจากกรุงเทพ ฯ ไปอยู่วัดกำแพงแลง เผอิญ

ลูกศิษย์อาตมามหาผ่องเปรียญ 4 ประโยคปฏิบัติแล้วไปสอนที่นั่น หนีเสือไปพบจรเข้ ลองดูซิ เขาปฏิบัติรู้หนอนี่ราคาหลายพัน แน่ะเป็นพันเข้าแล้ว มีคนหนึ่งอยู่สันกำแพงเชียงใหม่ ขายผ้าไหม เป็นตึกสามชั้นเขาชวนให้ไปหนอ ๆ ไม่อยากเอา ชวนบ่อยไปดูซิ เขาปฏิบัติที่ลำพูน ท่านเบ็ง รัตนรังสีสอนอย่างนั้น โอ้โฮหนอนี่ ราคาหลายล้าน แน่ะเป็นล้านเข้ามาแล้ว

มีครั้งหนึ่งที่อยุธยาวัดเกาะนี่ เขาสร้างสำนักกรรมฐานไว้ กุฏิ 12 หลังมุงกระเบื้อง เผอิญใครไปพูดว่าหนอนี่ของพม่า เอ้าโยม ก็ไม่เข้าใจ พระก็เดือดร้อน เจ้าของที่สร้างมาหาหลวงพ่อ เอ้า ไปเขียนเอาชอกค์มาเขียน กระดานดำมาเขียน "หนอ" พระอ่าน ก็อ่านหนอ โยมอ่านหนอทั้งนั้น เอ้าภาษาอะไรล่ะ ทำไมอ่านได้ ภาษาพม่า เขาว่า"เพาเด-พินเด ๆ" เขาว่าหนอเมื่อไร นี่อ่านหนอ กันทั้งศาลาเลย แล้วจะว่าภาษาพม่าเอ๊ะอะไรกันแน่ ฝรั่งเขาว่า "ไรท์ซิ่ง-ฟอลลิ่ง" เยอรมันว่า "เฮเวน-เซ็งเกน ๆ" แขกเขาว่า "คะมุงกะจุ๊ๆ" เขมรว่า "ปล่องหนอ ซ๊อปหนอ ๆ

เอ้ารู้ไหมล่ะหนอแปลมาจากบาลีบทไหน ไม่ทราบ หนอนี่ บาลีว่า "วตะ" ภาษาบาลีวตะ พระพุทธเจ้าเทศน์กัณฑ์แรกในโลก "อญฺญาสิ วต โภ โกณฺฑญฺโญ" พระพุทธเจ้าเทศน์กัณฑ์แรกในโลก ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แปลว่าโกณฑัญญะได้รู้แจ้งหนอ มันของ

ใคร ของพ่อเราใช่ไหม แล้วรู้ไหมมาจากบาลีบทพระไตรปิฎก เล่มไหน เล่มที่ 10 มหาปรินิพพานสูตร หน้าเท่าไหร่ หน้า 181 บรรทัด 15, 16 ตัวที่ 4 ที่ 5 ยังไม่ใช่ของพ่อเรารึ

พระไตรปิฎกนี่เราเลื่อมใสสร้างกันใช่ไหม ใช่ มันแปลว่าไง "วตะ" เดิมมาจากวะ วะตัวนี้มาจาก "วฏฺฏสฺสารํ" ตะตัวนี้มาจาก "ตาเรติ" เขาตั้งวิเคราะห์ว่า "วฏฺฏสฺสารํ ตาเรติ" วโต (ธมฺโม) แปลว่า "โย ธมฺโม" อันว่าธรรมะใด "สพฺพสตฺเต" ยังสรรพสัตว์ทั้งหลาย "ตาเรติ" ย่อมให้ข้าม "วฏฺฏสฺสารํ" ซึ่งวัฏสงสาร "อิติ" เพราะเหตุนั้น "โส ธมฺโม" อันว่าธรรมะนั้น "วโต" ชื่อว่าวตะ "ธมฺโม" อันว่าธรรมะ "วตะ" ยังสรรพสัตว์ย่อมให้ข้ามซึ่งวัฏสงสาร แปลตรงตัว "วตะ" แปลว่าธรรมที่ยังสรรพสัตว์ให้ข้ามซึ่งสังสารวัฏ ก็คือมรรคแปด

ที่เรียนใหม่ ๆ แปลว่า "หนอ" อยากรู้ไปค้นเอา เมื่อเรียนไปสูงแล้วนะ เลยจำแต่หนอคำเดียว ที่จริงมันอยู่ตรงนี้ คนเขาย่อ เขาเรียกอักษรศาสตร์ วฏฺฏสฺสารํ วัฏสงสาร วัฏฏะมี 3 กิเลสวัฏฏะ กรรมวัฏฏะ วิปากวัฏฏะ คนเราวนเพราะกิเลส กิเลสวนเพราะกรรม กรรมเกิดขึ้นก็เพราะกิเลส กิเลสเกิดขึ้นเพราะผลกรรม มันวนกัน

เหมือนไก่เกิดจากไหน เกิดมาจากไข่ ไข่เกิดมาจากไหน เกิดมาจากไก่ นั่นเขาไหน เขาหลวง หลวงไหน หลวงพรหม พรหมไหน พรหมสอง สองไหน สองยิง ยิงไหน ยิงนก นกไหน นกเขา เขาไหน เขาหลวง มันไม่จบ เรามันวนเหมือนอย่างนี้

เหมือนตาบอดลักควาย พายเรือในหนอง พายทั้งวัน มันก็วนอย่างนี้ออกไม่ได้ เราก็วนอยู่อย่างนี้ หรือจับปูใส่กระด้ง อาตมาเป็นเด็กไปกับพ่อ ปูมากัดต้นข้าวเรา แดดร้อน ๆ เอากระด้งมาจับใส่มันออกไม่ได้ มันวน เขาว่าเหมือนปูอยู่ในกระด้ง เหมือนตาบอดลักควาย ตาบอดริเป็นขโมยไปลักควายเขาแก้เชือกตีมันก็วนอยู่ในคอก ร้องเพลงผิวปากไปเรื่อยเจ้าของเอาฟางไปให้มันถึงรู้มันอยู่ในคอกเอง เราก็เหมือนอยู่อย่างนี้นี่ละ "วตะ" แปลว่าวน

วะนี่มาจากคำว่า วน มาจากวตะธาตุ วน 3 อย่าง กิเลส กรรม วิบาก สงสาร วัฏฏสงสารแปลว่าท่องเที่ยวไปมา มี 3 เหตุ อบายภูมิ 4 เรียกว่าเหฏฐิมสงสาร มัชฌิมสงสารมนุษย์กับสวรรค์ 6 ชั้น อุปริมสงสารพรหมโลก 20 ชั้น นี่พวกเราวนอยู่อย่างนี้ แล้วจะออกทางวิบาก ที่กำหนดพองหนอ ๆ นี่เขาเรียกว่าออกทางวิบาก ที่ต้องออกทางนี้เขาเรียกว่าหาทางออกไม่มีทางออก มันก็ออกไม่ได้

เอาละจะเข้าญาณที่ 1 เมื่อปฏิบัติตามนี้แล้วเดินทางตามนี้ จะเกิดปัญญา 16 ชั้น ชั้นที่ 1 "นามะรูปะปริจเฉทญาณ" นาม แปลว่าใจ รูปแปลว่ากาย ปริเฉทะแปลว่าแยก ญาณแปลว่าปัญญา มีปัญญาสามารถแยกรูปนามออกจากกันได้ ที่นี้ แยกอย่างไร รูปกับนามมันติดกันอยู่แยกอย่างไร มันมีปัญหา

คุณสงบพองกับยุบอันไหนสั้น อันไหนยาว พระเอกตอบแทน พองกับยุบอันไหนสั้นอันไหนยาว ไม่ต้องอายตอบเลย พองยาว ยุบยาว บางทีมันก็เท่ากัน เอ้าใครเห็นว่าพองยุบอันไหนสั้น อันไหนยาว ใครเห็นว่าพองยาวยกมือขึ้น ใครเห็นว่ายุบยาวยกมือขึ้น ใครเห็นว่ายุบยาว ทะเลาะกัน คุณแม่สิริต้องตัดสินแล้วพองยุบอันไหนยาว นี่ยังทะเลาะกันอยู่นะ ถ้าเหมือนกันก็เหมือน จะให้หลวงพ่อตัดสินถูกเสมอไปไม่ได้ ได้ 5 คะแนน

พองกับยุบอันไหนปรากฏชัด นี่ตอบอย่างที่ 1 อันไหนปรากฏชัด เอ้าโยมสงบตอบก่อน ชัดทั้งสองอัน เอ้าใครว่าพองชัดยกมือขึ้น ใครเห็นยุบชัด เอ้าทะเลาะกันอีกแล้ว ได้ 5 ยังไม่ได้ 10 คะแนน

พองกับยุบอันเดียวกันหรือคนละอัน เอ้าอันนี้ถูก คนละอัน เพิ่งได้คะแนน 10 ถูกต้อง นอกนั้นยังไม่ถูกนะ ตาเห็นกระดาษหลวงพ่อไหม เห็นไหม เห็นสีกับตาอันเดียวกันหรือคนละอัน

ตาเห็นใช่ไหม เออแผ่นเดียวที่เห็นนี่สีเดียวกับตาโยมหรือคนละอัน เห็นอันเดียวกันมีไหมยกมือขึ้น

เอ้าต่อไปผ่าง ๆ (เสียงตีไม้) ได้ยินไหม หูกับเสียงอันเดียวหรือคนละอัน ใครเห็นอันเดียวมีไหม ไม่มี

เอ้าเข้าส้วมเหม็น กลิ่นมันเข้าจมูกอันเดียวหรือคนละอัน คนละอัน

วันนี้ทำอาหารรสแซ่บอีหลี รสกับลิ้นอันเดียวหรือคนละอัน คนละอัน

นั่งนี่ก้นถูกพื้นไหม เย็นหรือร้อน อ่อนหรือแข็ง อ่อนกับก้นอันเดียวหรือคนละอัน คนละอันนะ

เอ้าพึ่ง พองหนอ ยุบหนอ เอาอะไรว่า เอาปากว่าหรือเอาใจนึก พองหนอ กลั้นใจทีละนิด ใจเดียวหรือคนละใจ ใครว่าใจเดียวยกมือขึ้น เอ้าใครว่าคนละใจ ยังยกนิดเดียวนะ

เอ้าถาม ๆ โยมนั่งในนี้เคยโกรธไหม เคย ใจยิ้มแย้มแจ่มใสใจโกรธกับใจมั่น อันนี้ยิ้มแย้มแจ่มใสหัวเราะ ใช่ไหม เออใจโกรธกับใจยิ้มแย้มแจ่มใส ใจโกรธเป็นใจบาปใช่ไหม ใช่ ใจยิ้มแย้มแจ่มใสเป็นใจบุญ ใช่ไหม ใช่ ใจบุญกับใจบาปใจเดียวหรือคนละใจ ใจเดียวก็มี คนละใจก็มีเอ้าทะเลาะกันแล้ว ใจเดียวก็มีหลายใจก็มี หรือกลัวแฟนจะหาว่าหลายใจ

เอ้าพั่งหลวงพ่อ (เสียงตีไม้ดังเป้ง ๆ) ได้ยินไหม ใคร ได้ยิน หูก็มีใจก็มี เอ้าพั่ง (เสียงตีไม้ดังเป้ง ๆ) ใครได้ยิน ใจ ไม่ใช่ หูนะ เดี๋ยวนี้มีไหม ไม่มี ไปไหน เอ้าตีอีก (เสียงตีไม้ดังปั้ง ๆ) ได้ยินไหมใจเดียวหรือคนละใจ ใจโกรธกับใจบุญ ใจเดียวหรือ คนละใจ คนละใจ

ตายแล้วใจบาปไปไหน ลงนรกใช่ไหม ใจบุญขึ้นสวรรค์ ใช่ไหม เอ้าผ้าเช็ดหน้าผืนเดียวหรือคนละผืน ผืนเดียว หลวงพ่อ ดึงไปไหน ติดไปกับจีวรหลวงพ่อ คนเดียวหรือคนละผืน ไป ด้วยกันไหม ทำไมล่ะ หัวใจเดียวกันทำไมลงนรกบ้างขึ้นสวรรค์ บ้าง ทำไมไม่ไปที่เดียวกัน ทำไมใจเดียวกันล่ะ นี่ให้ตอบใหม่ ใจเดียวหรือคนละใจแน่ เออคนละใจ ตัวนี้ตัวมิจฉาทิฏฐิละ ตัวโลภะ 4 นี่น่ะ มันไม่ออกตัวนี้มันสำคัญ

เอ้าพั่งให้ดีท้องพองนี่เป็นรูป ใจที่รู้เป็นนาม พองยุบ เป็นรูป ใจที่รู้เป็นนาม ตากับสีเป็นรูป เห็นเป็นนาม หูกับเสียง เป็นรูป ได้ยินเป็นนาม จมูกกับกลิ่นเป็นรูป รู้กลิ่นเป็นนาม ลิ้นกับรสเป็นรูป รู้รสเป็นนาม กายทั้งหมดตั้งแต่หัว ขน เล็บ เป็นรูป เสื้อผ้า สบง จีวรที่สวมใส่อยู่เป็นรูป ถูกกันแล้วรู้สึก เย็นร้อน อ่อนแข็ง ผู้ที่รู้เป็นนาม

หลวงพ่อถามว่าที่นั่งกันอยู่นี้อันไหนเป็นรูป ตอบ เอ้าตอบค่อยจัง เอ้าคุณสงบตอบก่อน ตรงไหนเป็นรูป กายครับ เอ้าตรงไหนกาย แขน ขา เอ้าตรงไหนเป็นผ้าเช็ดหน้าหลวงพ่อตอบให้ถูกทั้งหมด ตรงไหนเป็นรูป ทั้งหมด ตั้งแต่หัวถึงเล็บเป็นรูป ตรงไหนเป็นนาม นามเป็นความรู้สึก ใจ ฟังให้ดี ร่างกายทั้งหมด หลวงพ่อบอกตัดท้องออกเป็นรูปกับนาม ตัดตาออก ตัดหูออก ตัดทั้งตัวทิ้งหมดเหลือแต่รูปกับนาม บอกหมดแล้วหนา ถามซ้ำอีกครั้งหนึ่งให้เข้าใจ เรานั่งอยู่นี่ทั้งหมดอันไหนเป็นรูป ร่างกายทั้งหมดตั้งแต่ผมถึงเล็บเป็นรูป ตรงไหนเป็นนาม ใจ

เอ้าหลวงพ่อจะถามนั่งอยู่ นี่ใครนั่ง รูปนั่ง ใครรู้ ใจ พูดภาษาชาวบ้านเขาเรียก กายใจ ภาษานักปฏิบัติเขาเรียกว่ารูปนาม เอ้านั่งอยู่ที่นี่ใครนั่ง รูป ใครรู้ นาม พูดอยู่นี่ใครพูด รูป ปาก ตัดปากทิ้งเสียไม่มี พูดใคร รูป พูดอยู่นี่ ใครพูด รูปพูด นามรู้ เข้าใจแล้วนะ ซ้ำแล้วซ้ำอีกให้เข้าใจ แต่อย่าเข้าใจผิดนะเรา เรียนอยู่ 2 อย่าง

1. สมมุติสัจจะ จริงโดยสมมุติ โยมสิริ โยมสงบนี่เขาเรียกว่าสมมุติขึ้น ใหม่ ๆ เกิดจากท้องแม่ชื่อนี้หรือเปล่า ไม่มีมาตั้งทีหลัง สมมุติว่าโยมแม่หลวงพ่อมีลูก 10 คน มีจริง ๆ ไม่ใช่สมมุติชื่ออะไร ๆ โยมตั้งชื่อทั้งนั้น เขาสมมุติขึ้นเพื่อให้เรียก ถ้าหาก

ไม่สมมุติขึ้นเพื่อให้เรียกมีแต่รูปกับนาม เรียกรูปนามก็มาตั้งโหล เห็นไหมล่ะ สงบก็มาเฉพาะสงบ สิริก็มาเฉพาะสิริ คนอื่นมาไม่ได้ นี่เขาเรียกจริงโดยสมมุติ

2. ปรมัตถ์สัจจะ เราเรียกจริงเท่ากันหมด ก็คนก็มีแต่รูปกับนามเท่านั้นไม่มีมากกว่านี้

นี่ละบัญญาขั้นที่หนึ่งเห็นอย่างนี้ เห็นว่ามีแต่รูปกับนาม ไม่ใช่สัตว์ ไม่ใช่คน ไม่ใช่ตัว ไม่ใช่ตน ไม่ใช่เรา ไม่ใช่เขา มีแต่รูปกับนามทั้งนั้น แต่อย่าเข้าใจผิดนะ ประเดี๋ยวไปถึงบ้านแฟนถามว่าน้องหรือ ไม่ใช่น้องมีแต่รูปกับนาม คือต้องเข้าใจภาษาและความหมาย สมมุติถามว่าน้องมาแล้วหรือ ใช่น้องมาแล้วพี่ แม่มาแล้วลูกเอ้ย ถ้าแม่เรียกก็เหมือนกัน คือในใจเรารู้เขาจะเรียกว่าน้องก็ตามเขาจะเรียกเราว่าพี่ก็ตาม เขาจะเรียกเราว่าแฟนก็ตาม เรารู้ในใจรับสมมุติอันนั้นว่าใช่มาแล้ว แต่ในใจเรารู้ถึงจะเรียกอะไรก็มีแต่รูปกับนาม คนที่เรียกก็คือมีรูปกับนาม รู้เฉพาะเรา

เพราะฉนั้นเราจึงสวดกันทุกวันว่า สวากขาโต ภควตาธัมโม สุดท้าย ปัจจัตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิติ อันผู้รู้ทั้งหลายเวทิตัพโพ พึงรู้ ปัจจัตตัง โดยเฉพาะตัวเท่านั้น ไม่ได้โฆษณาว่าฉันมีแต่รูป แต่นาม รูปนามเดิน เราไม่ใช่ว่าเช่นนั้น รู้เฉพาะเขา

ว่า ชื่อก็รับไว้ เป็นสมมุติ น้องอะไร ใช่มาแล้ว ลูกมาแล้ว เออมาแล้วแฟนมาแล้ว ว่าเออมาแล้วก็รับ แต่ในใจก็รู้มีแต่รูปกับนามธรรมนี่ญาณที่ 1 เป็นอย่างนี้

เมื่อรู้อย่างนี้มันจะได้ประโยชน์อะไร กิเลสมันละลงซิ แต่ก่อนพอด่าปุ๊บโกรธปั๊บทันทีเลย เดี๋ยวนี้พอเขาด่า สติมันทัน เขาด่านี่เขาเอาอะไรมาด่า เอาปาก แล้วเวลาทานทุเรียนเอาอะไรทาน ทานข้าวเหนียวมะม่วงเอาอะไรทาน เอาปากแล้วใครทานใครอิ่ม เราไม่ทานนี่มันไม่อิ่ม ยังเอาปากมาด่าเราใครได้บาป เราไม่ได้อย่าไปรับ พอด่าปุ๊บจอดปั๊บทันทีบาปนะ

เหมือนอย่างนี้ เอ้านี่โยม อุจจาระอยู่ในมือหลวงพ่อ เอาไปดมซะ โยมก็มาแตะมันก็ติดมือโยม เหม็นเหมือนกันหมด ถ้าไม่มาแตะมันก็เป็นของหลวงพ่อ ทีนี้ถ้าโยมฉลาดไม่เอาแล้วของไม่ดีเอามาทำไม มันก็เป็นของหลวงพ่อ ไม่ใช่ของโยมหรอก เหมือนอย่างโน้นอย่างนั้น คนไหนโกรธก่อนคนนั้นเลว ของมันไม่ดี ไปโกรธก่อนทำไม บางทีกรรมฐานแตก มันอดไม่ได้เหมือนกันนะ

มีครั้งหนึ่ง หลวงพ่อเข้ากรรมฐานอยู่ กรรมฐานเรายังไม่แก่กล้า พอนั่งไปแหมพระองค์หนึ่งโผล่หน้าต่างบอก "บ้า" กรรมฐานเราแตก เอ้มันยังไงเนี่ย อยู่ดี ๆ มาด่าเราบ้า เราไม่ได้

กินข้าวของเธอนะ มาด่าเราบ้า ทีนี้สติมันนึกทันตอนนั้น เอ้เขาว่าเราบ้านี่มันถูกหรือผิด เราเป็นบ้าจริงหรือเปล่า และบ้าที่เราเรียนมาในพระไตรปิฎกนี่ก็ ๙ ประโยคแล้ว มันมีกี่ตัว ที่เราเรียนมา นรินทร์ กลึง เขียนว่าลูกสาวสองคนสมัยนั้นก่อนบวชเป็นนางภิกษุณี เขียนว่าบ้าห้าร้อยจำพวก เราก็ไม่ได้อ่าน แต่ว่าเราเรียนที่วัดระฆัง พระอาจารย์โชติกะสอนบ้า 7 จำพวกนะ นึกดูซิของเรานี่มีกี่ตัว

ราคุมฺมตฺตก เป็นบ้าเพราะราคะ โทสุมฺมตฺตก เป็นบ้าเพราะโทสะ โมหุมฺมตฺตก เป็นบ้าเพราะโมหะ ทิฏฺฐุมฺมตฺตก เป็นบ้าเพราะทิฐิ มานุมฺมตฺตก เป็นบ้าเพราะมานะ ปิตฺตุมฺมตฺตก เป็นบ้าเพราะโรคดีเดือด ปโยคุมฺมตฺตก เป็นบ้าเพราะถูกผีสิง

เอเรามีกี่ตัว ราคะ ก็มี โทสะ โมหะ ก็มี ทิฏฐิก็มี มานะก็มี เอ๊ะนี่ ของเรามันเกิดครบนี่ เขาว่าถูกนี่นา แล้วเราไปโกรธเขาทำไม เมื่อเขาว่า ถูกแล้วนะ เอ้าหาเหตุผลซิ ไอ้คนที่ว่านี่กำลังเอาบ้าเข้าตัว , เรามาเข้ากรรมฐานมาไล่บ้าออก คนหนึ่งเอาเข้าคนหนึ่งไล่ออก ใครดีกว่ากัน

เวลาพระฉันอาหารเอาปากฉัน ใครอิ่ม เราอิ่ม ไม่ฉันไม่อิ่ม แล้วเวลาเขาสวดมนต์เราได้ไหม ไม่ได้ ใครได้บาป

เห็นชัดลงไป เขาได้ เราไม่ได้หรอก เขาด่าร้อยหนก็ของเขาวันยังค่ำ แล้วเราไปโกรธเขาทำไม

พระพุทธเจ้าท่านเรียกว่า อาทีนวะอัสสาทะ ดูเสียก่อนมันมีเหตุผล ที่เขาว่านี่มันถูกไหม มันดีหรือไม่ดีให้เธอแก้ เขาเรียกว่าอัสสาทะ นึกถึงความดีเสียก่อน และอาทีนวะ นึกถึงโทษมันมีไหม และนิสสรณ หาวิธีแก้ นี่คือหลักของพระพุทธเจ้า ฝรั่งเขาเอาไปใช้เขาเรียกว่า แซทติไฟท์ แอนด์ อันแซทติไฟท์ ฟรีดอม อาตมาไม่เก่งนะ ใครฟังรู้เอาเองก็แล้วกัน อาตมาได้ 2 คำแค่นี้เองนะ นั่นแหละเขาว่าอันนี้ดี อันนี้มันไม่ดี ฟรีดอม หาวิธีแก้ อิสระ ฝรั่งก็ยืมของพระพุทธเจ้าไปใช้ แต่เขาไม่รู้บาลีศิลปะของเรา ที่จริงฝรั่งเอาของพระพุทธเจ้าไปใช้

อันนี้เหมือนกัน เรานึกหาเหตุผลซิว่าที่เขาว่าเรานี่เอาอะไรว่า จะเห็นชัดขึ้นมาทีเดียว เพราะฉะนั้นไม่น่าโกรธนะโยม ไม่น่าโกรธกันเลย คนจะว่าให้เขาว่าไป ลงกรรมฐานซะ ถ้าเขาด่าได้ยินหนอ มันอยู่แค่นี้มันก็ดับไปแล้ว ถ้าดับพรึบมันก็ดับพับหมดแล้ว มันไม่ถูกเรา ถ้าไม่มีเรามันก็มีรูปกับนาม รูปนามมันโกรธไม่เป็น กี่ร้อยกี่คำว่าเข้าไปเถอะ จิตมันจะเบาเป็นอย่างนี้ นี่สติมันทันนี่ญาณเดียวเท่านั้นนะนี่

เอ้าญาณที่ 2 "ปัจจยปริคคหญาณ" ปัจจยแปลว่าเหตุและผล ปริคคห กำหนดรู้ ญาณคือปัญญากำหนดรู้ทั้งเหตุและผล อันต้นรู้ทั้งรูปและนาม อันนี้รู้เหตุ อันต้น แยกรูปกับนามให้เห็น คนที่อยู่สักแต่ว่ามีรูปกับนาม เหมือนกับน้ำทะเล คุณสิริ ไปแอลเอ ข้ามมหาสมุทรแปซิฟิคมาแล้ว ทะเลของคนอเมริกา คุณสิริ หวาน หรือเปรี้ยว หรือเค็ม เมืองไทยน้ำทะเลเค็มหรือเปรี้ยว เค๊ะเหมือนกันหมด นั่นแหละมีรสเป็นอันเดียว ฉันใดก็ดีกรรมฐาน นี่โลกทั้งโลก ชาติใดต้องเห็นอย่างนี้ นั่นคือสัจจะธรรมของพระพุทธเจ้า ต้องเหมือนกันหมด เรียกว่า "เอกรส" มีรสเป็นอันเดียวกัน นี่ญาณที่ 2 รู้เหตุและผล

เหตุคือสิ่งที่เกิดก่อน ผลค่อยเกิดทีหลัง รูปเกิดก่อนนามเกิดทีหลังก็มี นามเกิดก่อนก็มี รูปเกิดทีหลังก็มี สองอันนี้แหละคือเหตุกับผลก็คืออันนี้ มันเปลี่ยนกันเกิด เช่นอย่างโยม "อยาก" จะไปเข้าห้องน้ำ ใครอยากไป ๆ นามคือใจอยาก ใครเป็นคนลุกขึ้นไป รูปคือกาย ใครเกิดก่อน นาม ใจเป็นเหตุ รูปเป็นผล

ทีนี้เวลาโยมภาวนาขวาย่างหนอ ยังไม่ได้กำหนดขวาย่างเลย เท้ามันกระดกไปเสียก่อนนี่มีไหม มี ใจค่อยตาม อย่างนี้รูปเกิดก่อน นามเกิดทีหลัง บางทีใจมันคอยจ้อง มันจะพองหรือยัง อย่างนี้

นามเกิดก่อน ท้องมันนูนขึ้นรู้ตามไป รูปเกิดทีหลัง ถ้านั่งเหนื่อยๆ อยากจะพลิก ใครอยากพลิก ใจคือนาม ใครเป็นคนพลิกหรือกลับแข้งกลับขา ใครเป็นเหตุ ใครเป็นผล มันมีเหตุมีผลอยู่อย่างนี้แหละ อยากจะได้นาฬิกาข้อมือสักเรือน ใครอยากได้ นาม ใครเป็นคนเอามาแขวนใส่ข้อมือ รูป ใครเกิดก่อน นาม ใครเกิดทีหลัง รูป นี่เรียกว่า เหตุและผลอยู่ในนี้ มีอยู่ในตัวคนทุกคน ใครรู้ไม่รู้ก็ช่าง ธรรมะไม่ใช่มีที่อื่นมีในตัวทุกคน แต่เราไม่ได้ใช้ความรู้เหมือนข้อนิ้วมือมีกี่ข้อ ไม่รู้

ทีนี้มาถึงญาณนี้บางทีพองยุบมันหายนะ นั่งพองหนอหายเงียบ ไม่รู้พองไม่รู้ยุบก็มี ให้กำหนดรู้หนอ ๆ เขาจะชัดขึ้นมา ถ้าไม่ชัดก็นั่งหนอ ถูกหนอ บางทีมีแสงก็มี บางทีสะบัดกระตุกมือสะบัด เท้ามันกระตุกก็มี บางทีสัปหงกไปข้างหน้าก็มี

ถ้าถึงญาณนี้ท่านถือว่าเป็นจุลโสดาบัน ในวิสุทธิมรรคหลักสูตรประโยค 8 ประโยค 9 ภาค 3 หน้า 229 ท่านกล่าวไว้ว่า อิมินา ปน ญาเณน ฯลฯ จริงอยู่ผู้ที่เจริญวิปัสสนาถึงญาณที่ 2 นี้ ท่านจะได้ความเบาอกเบาใจในพระพุทธศาสนา มีคติอันเที่ยง ตายแล้วไม่ตกนรก ขอให้รักษาไว้ให้ดี จุละแปลว่าน้อย โสดา แปลว่า กระแส อาปันน แปลว่า เข้าถึง เรียกว่าเข้าถึงกระแสนิพพานน้อย ๆ ไม่ไปอบาย ตายไปไม่ตกนรก

ต่อไปขึ้นญาณที่ 3 "สัมมสนญาณ" สัมมสน แปลว่า พิจารณา ญาณ ปัญญา ปัญญาเป็นเครื่องพิจารณาเห็นรูปนาม ที่รู้ว่ามันเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา มีอยู่ 4 ลักษณะ

ข้อที่ 1 กลาปสัมมสนัย พอถึงตรงนี้อาจจะนึกถึงว่า เอ๊ะ ร่างกายของเราไม่เห็นมันมีอะไรดีหนอ ร่างกายของเรามีเลือด มีหนังเป็นของปฏิกูลน่าเกลียด มือนี่มันมีแต่รูปมีแต่นาม มีแต่เอ็น พะรุงพะรุง มันไม่เห็นมีอะไรดีงาม แต่เรากลับคิดว่าเป็นของงาม ของสวย เล็บ:เต่ก่อนมันก็ดีในเมื่อมีขี้เล็บมันก็ดำปี๋ เราก็นึกไป นี่ก็ใช่ญาณที่ 3 เริ่มเข้าเขตเขาเรียกว่ากลาป แปลว่า คว่ำ เหมือน เราเกี่ยวข้าวมา คว่ำไปแล้วเขาเรียกกลาป นึกถึงคนอื่นเขาตาย เราก็ตายเหมือนกัน อย่างนี้ หรือไปเผาศพไปเห็นศพเขาก็ปลง กรรมฐานอนิจจาวตะสังขารา อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา พิจารณา ญาณนั้นะ นี่เขาเรียกกลาปสัมมสนัยมีปัญญาพิจารณารูปนามทั้ง หมดเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา โดยการคิด โดยการอุปมา โดยการเปรียบเทียบ

ข้อที่ 2 อัทธานสัมมสนัย นึกถึงความในใจ เมื่อก่อน เราเป็นเด็กไปเล่นอาบน้ำหยอกกันอยู่ที่ไหนๆ ทีนี้เราโตเป็นพ่อคน แม่คน หรือเป็นหนุ่มเป็นสาวเดี๋ยวก็ตายกันหมดแล้วหนอ รูปที่

เป็นเด็กมันตายไปแล้วนี่หนอ คืออนิจจังมันสิ้นไปหมดแล้ว เอาคืนไม่ได้แล้ว นึกไปอย่างนี้ก็ใช่ เรียกว่า อัทธานสัมมสนัย ก็อยู่ในญาณนี้

ข้อที่ 3 สันตติสัมมสนนัย นึกถึงความสืบต่อของรูปและนาม โอ้เมื่อวานนี้มันร้อน นี่มันหนาว ร้อนมันหายไปไหน หนาวมันจะมีหรือ มันไม่เที่ยง ร้อนหายไป หนาวมันเกิดขึ้น บางทีมันร้อนหรือมันหนาว ใจก็คิดเมื่อวานอยู่โน้น วันนี้อยู่นี่มันหายแล้วก็ใช่ เรียกว่าสันตติ ความสืบต่อ มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ล้วนแต่เป็นอนิจจังทั้งนั้น เพราะมันเป็นรูปกับนาม พอพลิกปั๊บ รูปเป็นอนิจจังสิ้นไปแล้ว ทุกขังทนไม่ได้ อนัตตาบังคับไม่ได้แล้ว

ข้อที่ 4 ขณสัมมนัย นึกถึงทุกขณะ เอ้าขวาย่างหนอตายไปแล้ว พอขวาก็ตายไปแล้ว 17 ขณะ ย่างตายอีก 17 ขณะ หนอตายไปแล้ว 17 ขณะ พองหนอ พองเป็นเกิด ยุบหนอ ยุบเป็นเกิดเป็นดับ พองหนอเป็นทั้งเกิดทั้งดับ ขวาย่างหนอเป็นทั้งเกิดทั้งดับ เอ๊ะ ความเกิดความดับ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เป็นอย่างนี้หรือ อย่างนี้ก็ใช่ นี่ญาณนี้เพิ่งเริ่มต้นอยู่ในจินตาญาณ อยู่ในวิปัสสนึกคือมันยังนึกอยู่ครึ่งหนึ่ง ถูกครึ่งหนึ่งนะนี่ญาณนี้ยังไม่เต็มที่ ยังไม่ใช่วิปัสสนาแท้ อันนี้เขตสมถะ

ญาณ 1, 2, 3 นี่เป็นสมถะ ยังใช้ความคิดนึกผิดได้ เมื่อญาณนี้แก่กล้าขึ้นมาแล้วก็จะเข้าญาณ 4 มันจะเกิดอุปกิเลสขึ้นมาตรงนี้ ระหว่างญาณ 3 ญาณ 4 ต่อกัน เขตสมถะที่จะเข้าวิปัสสนาระหว่างกึ่งกลางนี่ ตรงนี้ท่านเรียกว่า "มัคคามัคคะ" คนจะหลงทางไม่หลงอยู่ตรงนี้ สำคัญตรงนี้มันจะเกิดอุปกิเลส 10 ข้อ

1. "โอภาส" แปลว่า แสงสว่าง บางคนพอนั่งตรงนี้แสงสว่างพั้บเหมือนหิ่งห้อย เหมือนไฟฉาย สมาธิดีเหมือนตารถไฟตกใจ อย่างนี้เรียกว่า โอภาส เมื่อถึงตรงนี้สำคัญ บางอาจารย์ก็นึกว่าเป็นธรรมกาย บางอาจารย์ก็นึกว่าเป็นปฐมมรรค บางอาจารย์ก็นึกว่าเป็นมโนมยิทธินึกว่าตัวสำเร็จ ที่จริงโอภาส แปลว่าแสงสว่างอันนี้สำคัญมาก ผู้ปฏิบัติไม่เคยเห็นก็ดีใจ สบายใจไม่ง่วงเหงาหาวนอน นึกว่าตัวไปสูงแล้ว เขาจะไปดูนรกสวรรค์ บางทีถึงตรงนี้อธิษฐานจิตให้ไปเห็นนรก บางทีมันสร้างเป็นภาพนรกขึ้นมาเท่านั้นขุม เท่านี้ขุม บางทีไปสวรรค์บริวารชั้นนั้น ๆ จิตมันนึกไปเรื่อยไปเลย อย่างนี้เขาเรียกจินตาญาณหรือญาณหลอกเพราะจิตมันคิดสร้างขึ้นมาอยู่ในญาณนี้ เขาเรียกว่าโอภาส บางคนไปเห็นม้าจะขี่ม้า อธิษฐานจิตจะไปสวรรค์ จะไปนรก บางคนก็เห็นงู เห็นเสือ เห็นจรเข้อ้าปาก เห็นเลขล๊อตเตอรี่แล้วแต่มัน

จะเห็นไป เกิดในญาณที่ 3 นี้ นี่ไม่สูงนะอยู่ในญาณที่ 3 เป็น อุปกิเลสแต่เรานึกว่าเป็นของดี

2. บางคนเกิด "ปีติ" ปีติทั้ง 5 ขุททกาปีติ ขณิกาปีติ โอกันติกาปีติ อุเพงคาปีติ ผรณาปีติ บางคนขนลุกซู่ น้ำตาไหล โยกไปโยกมา บางทีสั่นไปหมดทั้งตัวก็มี บางทีจะอาเจียนออกมา บางทีอาเจียนก็มีนะ บางทีมันตะแคงข้างโน้น ข้างนี้ บางทีหัวใจ สั่นริก ๆ เหมือนไม้ปั๊กในน้ำก็มี บางทีขนหัวลุกซู่ บางทีก็คัน ยุบยิบตามคอตามตัวเหมือนตัวบุ้ง ตัวแมลงเล็ก ๆ มาไต่เล่น บาง ทีเห็นสีขาว บางทีสีเหลือง บางทีสีแดง บางทีสีม่วง บางทีก็สี ใบผักตบ แล้วแต่จะเกิด เขาเรียก "นิมิต"

บางทีตัวลอยสูงขึ้น ๆ เรียกว่าอุเพงคาปีติ มีลูกศิษย์หลวง พ่อนี่ ไปนั่งที่ถ้ำบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ภาวนาพุทโธ พอถึง ตรงนี้มันก็เกิดได้ พองหนอ–ยุบหนอ ก็เกิดได้อยู่ในเขตสมถะ ลูกศิษย์หลวงพ่อมหานิภัทรไปนั่งมันก็เกิด จะไปโน่นไปหาท่าน พุทธทาส นั่งเหมือนขอนไม้โค่ลงไปในเหว มันเหาะลงเหว มัน เหาะขึ้นฟ้า เกือบตายแต่ไม่เจ็บเขาต้องเอาโซ่ล่ามขา แต่เดี๋ยวนี้ หายแล้ว ทำงานเกษตรหรืออะไรไม่รู้ นี่มหานิภัทรเปรียญ 6 ประโยค ลูกศิษย์หลวงพ่อ แต่ตอนนั้นหลวงพ่อยังไม่เล่นกรรม-

ฐาน คุยกันเรื่องกรรมฐานเขาสึกแล้ว เมื่อเขายังไม่สึกเขาไปทำกรรมฐาน ยังงี้มันเหาะไม่ถูก

เณรเหาะอีก เณรอยุธยามาเฝ้าหลวงพ่อ สมเด็จพุฒาจารย์ อาจารย์วัดชัยมงคลพามา ตื่นตี 4 เณรนั่งกรรมฐานเก่ง นั่ง 19 ชั่วโมง เดินจงกรมเสร็จประเดี๋ยวตี 4 พอตี 5 คิดถึงโยมแม่พับ ไม่รู้เหาะไปเมื่อไรไปถึงประตูบ้าน พี่สาวเปิดประตูบ้าน เอ้ามาได้อย่างไรนี่ เหาะไป เวลากลับเหาะไม่ได้ต้องนั่งรถไฟกลับ นี่อยู่ในญาณนี้เขาเรียกอุเพงคาปีติ โยมคนหนึ่งอยู่อุบลพอนั่งไป ๆ กรรมฐานเจริญมันลอยขึ้น ๆ ไปอยู่บนขื่อบ้าน ลงไม่ได้ต้องให้ลูกสาวช่วย มันเป็นไปได้เหมือนกัน พอเสื่อมมันก็หาย นี่เขาเรียกอุเพงคาปีติ

อีกอาจารย์หนึ่งพอสอบอารมณ์ ลูกศิษย์เกิดสั่นขึ้นมา เอ้าไปให้หมอรดน้ำมนต์ ที่แท้ปีติมันเกิดแต่อาจารย์ไม่เข้าใจนึกว่าเป็นผีสางนางไม้มาเข้าสิง ที่จริงไม่ใช่ นี่แหละเขาเรียกว่าปีติทั้งห้า ที่โยมสิริอาราธนาให้พระธรรมะปีติทั้งห้ามาเกิด เป็นเครื่องวัดถึงญาณที่สามแล้ว เป็นของดีแต่ยังไม่สูงวิธีแก้ต้องกำหนด สั่นก็ว่าสั่นหนอ ถ้าหายไวแสดงว่าดีขึ้น ถ้าหายช้าแสดงว่าสมาธิอ่อนต้องลุกขึ้นเดินจงกรมใหม่ สมาธิไม่พอ ถ้าสั่นไปทั้งตัวต้องบอก

หยุด อย่าไปลงหนอ บอกหยุดหนอไม่กลัว รู้สึกตัวต้องบอกหยุด จะหยุดทันทีเลย บางทีมือยังกำแน่น พอบอกเหยียดมือก็เหยียด ทันที ไม่ถึงสองนาทีก็หายลุกขึ้นได้ นี่เป็นไปได้นะ

3. ที่นี้ "ปัสสัทธิ" คือสงบ นั่งไปบางคนไม่เกิดปีติมา เกิด ปัสสัทธิ กำหนดพองหนอ ยุบหนอ เงียบเหมือนไม่มีอะไร จิตใจสงบเหมือนไม่มีกิเลสกวน นึกว่าหรือเราเป็นอรหันต์ ที่จริง กิเลสมันสงบเท่านั้น มีฝรั่งคนหนึ่งมานั่งอยู่กุฏิหลวงพ่อ บอกว่า ท่านอาจารย์ครับ ผมเข้ากรรมฐานคล้าย ๆ กิเลสผมมันจะหมด ผมยังรักสนุกอยู่ ผมยังไม่อยากให้หมด เฮ้ยมันไม่หมดง่าย ๆ หรอก มันยังอยู่อีกหลายร้อยกระบุง อย่างนี้ก็มี คือปัสสัทธิเกิดขึ้น เป็น อุปกิเลสนะ

พอถึงตรงนี้ ปัสสัทธิ ถ้าคนกินเหล้าเมาสุรา คนเกเรจะ นึกถึงว่าแต่ก่อนเรามันไกลศาสนาเหลือเกินหนอ หลวงพ่อเคย อบรมมีคนหนึ่งชื่อ ร.ต.ท. วันชัย ติดเหล้าเมาสุราเสร็จแล้วผู้ที่เป็น เจ้านายก็ให้ไปเลิก 1 เดือน ยังไม่ตัดเงินเดือน กลับยิ่งกว่าเก่าอีก จะไล่ออกหรือก็สงสาร จะเอาไว้ก็เหลือขอ ในที่สุดเอาไปหาพระ พิมลธรรม ท่านก็เรียกอาตมา อาตมาเป็นเจ้าคุณอุดมระหว่างนั้น ท่านอุดมไปช่วยหน่อย ให้กรรมฐาน โยมรับกรรมฐาน พอรับ

กรรมฐานเสร็จค่อยสอนเดินสอนนั่งเหมือนคุณสิริ ไม่เคยพูดเรื่องเหล้า ท่านก็ทำไป พอถึงปัสสัทธิจิตมันเห็น เมื่อก่อนเราไกลจากมรรคผลนิพพานเหลือเกินหนอ ต่อไปนี้ไม่เอาเลิกเด็ดขาดเลย

มีเด็กนักเรียนคนหนึ่งไปเรียนอเมริกา พวกฝรั่งเขาไม่ให้สูบบุหรี่ไปหัดสูบเขาตี เด็กไทยไม่ให้ตีขึ้นเครื่องบินกลับบ้าน พ่อก็ไปเห็นอาตมาเทศน์ เลยเอามาฝากให้บวชเป็นเณร 1 เดือน เคยสูบวันละกี่มวน 10 มวน เอาวันนี้ 10 มวน พรุ่งนี้ลดลงเหลือมวนเดียว เลิกเด็ดขาดเรียบร้อย กลับไปบ้านไปเรียนต่อ อย่างนี้ถ้าเขาไม่เห็นไม่เกิดปัญญา เขาจะนึกว่าดี

อย่าสอนคนให้เลิกเหล้า สอนเท่าไหร่เขาก็ไม่เลิก แก้ไม่ได้ไปด่าเขาก็ไม่ได้ มหาปุ้ยไปเทศน์ที่นครนายก ไปด่าคนขี้เมา มันจะเอาฆ้อนตีหัวลงจากธรรมมาศน์ไม่ได้ อาตมาไปเทศน์กับมหาบอง คนขี้เมาทำท่าไล่ กัณฑ์หน้านั้นบรรทัดนั้นองค์ไหนจะชนะองค์ไหนจะแพ้ พนันลงเหล้ากันเลย บอกเดี๋ยวจะติดกัณฑ์เทศน์นี่แหละประเดี๋ยวคนขี้เมาก็มาติดกัณฑ์เทศน์ให้เรา ไปด่าไม่ได้เพราะเขายังไม่เห็น หาบาปไม่เห็นไม่เลิก เหมือนหลวงพ่อนาฬิกาหายจึงร้องถาม ถ้าหลวงพ่อเห็นนาฬิกาหลวงพ่อไม่ต้องถาม คนทำบาปเขายังไม่เห็นว่ามันบาป จะไปว่าไม่ได้ กินเหล้าไปว่าไม่ได้บางทีเขาแต่งกลอนด่า

กินเหล้ากับขาเป็ด จะได้สำเร็จโสดาบัน
กินเหล้ากับขาไก่ จะได้ไปสวรรค์
กินเหล้ากับขาหมู จะได้ไปสู่พระนิพพาน
กินเหล้าเปล่า ๆ ถูกไม้เท้ายมบาล

4. "ศรัทธา" เกิด อยากให้กรรมฐานเจริญ อยากให้ไปสอนที่โน่นที่นี่ นึกถึงคุณของอาจารย์แล้วดีอกดีใจ ใครหนอเอาเรามาเข้ากรรมฐาน บางคนพอศรัทธาเกิดอยากชวนคนโน้นคนนี้ อยากบริจาคเงินสร้างห้องกรรมฐาน อยากให้กรรมฐานเจริญเห็นใครอยากจะพูดอยากจะชวน ดีอย่างโน้นดีอย่างนี้ เป็นนกต่อให้คนเข้ามาปฏิบัติแล้วตอนนี้

บางคนอยากบวช ถ้าเป็นผู้หญิงก็อยากบวชชี ถ้าเป็นผู้ชายก็อยากบวชเป็นพระ เป็นเณรก็อยากอยู่ในที่มันสงัด ไม่อยากคลุกคลีกับใคร อยากปฏิบัติให้มาก นี่เรียกศรัทธาเกิด

5. บางคนเกิด "ความเพียร" อาตมาไปเห็นพระองค์หนึ่งเดินแล้วนั่งนั่งแล้วเดินทั้งวันทั้งคืนเลย ไม่หลับไม่นอน ขยันเกินไปมันผิด ความเพียรมันกล้าเกินไป ถ้าลงไปนั่งมันก็ไม่ได้สมาธิ นั่นพระพุทธเจ้าเรียกว่าอุปกิเลส ดีไม่ดีบ้าได้ไม่เอานะต้องรู้จักประมาณ อุตสาหวิริยะเกินไปก็ไม่ดี

6. บางคน "สติ" เกิน นั่งไปนึกอดีตจะเป็นอย่างนั้น อนาคตจะเป็นอย่างนี้ เราจะเป็นนักเทศน์ออกไปเราจะต้องเทศน์เก่ง มันก็ฟุ้งเพ้อเจ้อได้ มีนายแพทย์คนหนึ่งไปนั่ง ท่านเจ้าคุณครับผมสงสารหมออนันต์ ลูก 4 คน โกนหัวแล้วจะบวช เอ ไหนดูซิไม่มีสักคน อย่างนี้เขาเรียกสติมันเกินไป นึกเรื่องต่าง ๆ มันมีได้พระพุทธเจ้าเรียกว่าอุปกิเลส ตามปกติสติเป็นของดีต้องการแต่ที่นี้เวลาปฏิบัติไม่ได้ มันรั่วไปนึกถึงอดีตอนาคตเสีย ขาดปัจจุบันกิเลสมันเกิด ไม่เอา สติเกินนี้ก็เป็นอุปกิเลส

7. แล้วต่อจากนั้นเมื่อสติเกิด "ญาณ" คือ "ปัญญา" เกิดปริยัติปฏิบัติผสมกัน บางคนก็เรียนปริยัติธรรมสอนยาก คนไม่ได้เรียนสอนง่าย เพราะว่าคนเราแบ่งเป็นคนโง่ 18% คนฉลาด 18% คนโง่ครึ่งฉลาดครึ่ง 64% ที่จะรู้จริงก็ไม่ใช่ ไม่รู้ก็ไม่เชิง พวกนี้สอนยากหน่อย ประเดี๋ยวใคร่เถียง ใคร่ค้าน เหมือนที่ว่าพระพุทธเจ้าไม่ได้เทศน์หรอกเรื่องนรกสวรรค์ อะไรเป็นเครื่องอ้างล่อโยมอริยสัจจ์ 4 ไม่มี นรกสวรรค์ นี่รู้ครึ่ง ๆ กลาง ๆ จะไม่รู้ก็ไม่ใช่จะรู้ก็ไม่เชิง คอยขัดคอเราเรื่อย

อาจารย์หลวงพ่อบอก คุณมหาถ้าให้อาจารย์เก็บเงินจากคนเข้ากรรมฐาน คนไม่รู้เก็บ 6 บาท คนรู้มากเก็บ 12 บาท

ทำไมอาจารย์ทำอย่างนั้น "มันสู้ครู" มันก็น่าจะถูกของท่าน ตอนแรกอาตมานึกว่าด่าอาตมา เรา 9 ประโยคแล้วนะ นึกว่าอย่างนั้น เอ้ พอเรามาเป็นครูสอนจริง ๆ พวกเรียนปริยัติธรรม ท่านเจ้าคุณครับผมนั่งเมื่อคืนญาณหนึ่ง ญาณสอง ญาณสาม, ญาณสี่ เอาแล้วเกินครูไปแล้ว รู้หมดยังไม่ได้สอนเลย นั่งไปเห็นโน่นเห็นนี่ เอ มันสอนยาก เพราะฉนั้นถูกของท่าน

อาตมาไปสอนอังกฤษ พูดทาง 7 สายโยม ไปวันแรกที่ 25 ขึ้นเครื่องบินพฤษภาคม พ.ศ. 2507 พอวันที่ 26 ถึงประเทศอังกฤษ ตั้งกระดานสอนทาง 7 สาย 1, 2 ถึง 7 เอ้าโยมจะเอาสายไหน เอาสายไปนิพพาน เอ้าดีตั้งแต่นี้ต่อไปอาตมาจะไม่ล๊อคประตู กลางคืนปลุกได้มาเที่ยงคืนได้ทั้งนั้น ไม่ล๊อคประตูเลย คือเราไม่นึก ไม่ฝัน ความรู้ของเราแค่หางอึ่งไปสอนฝรั่ง เอาฝรั่งเป็นลูกศิษย์มันจะสอนได้หรือตั้ง 100 กว่าคน เราก็ดีใจแล้วรู้สึกว่าดี อยู่ไกล ๆ ก็มา บางทีเอาเทปมาบันทึก อยู่เยอรมันส่งเทปไปอัดตอนสอบอารมณ์กรรมฐาน ข้าราชการก็มีพวกนักหนังสือพิมพ์เขาก็มาปฏิบัติกัน ได้ผลไว

ไปอยู่ 5 เดือนสามารถไปสอนในมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ลอนดอน อ๊อกฟอร์ด ข้ามไปถึงประเทศเยอรมัน สอนเมือง

แฮมเบริก์ ที่นี่เขาปฏิญาณตนถือพุทธ รู้สึกว่าได้ผลดีเพราะเขาสอนง่าย อาตมาอยู่ประเทศอังกฤษ 2 ปี ไม่เคยล๊อคประตูเลย แล้วรองเท้าก็ไม่เคยหาย มาเมืองไทยชั่วโมงเดียวรองเท้าหายแล้ว ทำไมเป็นอย่างนั้นหนอ เดี๋ยวนี้ไม่ได้พอถอดปั๊บต้องเอาไว้ในห้องเลย เผลอไม่ได้ เพื่อนยืมไปใส่หมด

ไปสอนแอลเอ ข้ามน้ำข้ามทะเลไปบนเครื่องบินฝรั่งเขาไม่รู้เราจะฉันเพลเขาไม่ให้ฉันด้วย พอไปถึงแอลเอชักอยากจะอาเจียรออกมา มันหิวข้าว พอไปสอนที่นั่นเดือนหนึ่งกับ 5 วัน มีคนไทย ฝรั่งมาเข้ากรรมฐาน 200 กว่าคน เข้าไปสอนในคุกแอลเอ บางคนร้องไห้น้ำตาร่วงเลยเพราะไม่เคยมีพระเข้าไปบาดหลวงเขาก็ต้อนรับดี ไปสอนอยู่ที่นั่นมีนายทหารระดับผู้บัญชาการทหารบอกว่า พระไทยมาอยู่ประเทศอเมริกาก็เยอะ ไม่มีใครสามารถสอนผมให้เข้าถึงพระธรรมได้เลย ฉันจะสอนให้มาเลย

จากนั้นก็ได้ไปสอนวอชิงตันดีซี ไปดูบ้านประธานาธิบดีเรแกน ดูโต๊ะเขียนหนังสือปากกาเขาเป็นอย่างไร เสร็จแล้วไปดูทำเนียบ ไปสอนอยู่ที่นั่น 10 วัน มีผู้เข้ากรรมฐาน 60 กว่าคน มีฝรั่งจบปริญญาเอกคนหนึ่ง จบปริญญาโทคนหนึ่ง เราถ่ายทอดวิชาให้หมด พวกหมอก็มาก

จากนั้นก็ไปอังกฤษ ไปเยี่ยมวัดเก่าที่เคยไปอยู่ตั้งแต่ปี ๐7 ด๊อกเตอร์กัญหาก็มา เก่งด๊อกเตอร์กัญหานี่ ลูกศิษย์อาตมาได้ประถมสี่เท่ากันกับอาตมา แต่ขยันเรียนภาษาอังกฤษ อาตมากับท่านก็งูๆ ปลาๆ อาตมาก็ไม่เก่ง แต่ขยัน เอ้าอยากเรียนฉันส่งเสียให้ส่งให้เดือนละ 5๐๐ บาท ไปเรียนอยู่ที่อินเดีย เอาปริญญาเอกจนได้ เดี๋ยวนี้ไปสอนอยู่ที่ประเทศอังกฤษ มาเยี่ยมจะกลับวันที่ 1๐ นี้ มหาคนนี้อยู่อำเภอภูเวียง เอาตัวรอดได้เป็นด๊อกเตอร์แล้วส่งไปสอนที่ไหนก็ได้ ภาษาอังกฤษก็เก่ง ลูกศิษย์ฝรั่งก็เยอะ

8. ต่อไป "อุเบกขา" บางทีมันเฉยเหมือนกิเลสไม่มีใจออกไปคิดบ้างเข้ามาบ้าง ใครจะว่าอะไรก็ตามเราไม่สนใจทั้งนั้นเห็นบ้างไม่เห็นบ้าง พอง ยุบ แต่มันเฉย อันนี้เขาเรียกอุเบกขาไม่ดีเหมือนกันเป็นอุปกิเลส

๙. ต่อไปเป็น "ความสุข" น้อยคนจะพบความสุข ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยพบเลย เท่าที่สอบอารมณ์มาไม่ถึง 10 คน มีมหาทองดีเป็นเจ้าคณะอำเภอเมืององค์หนึ่ง เณรทองสุของค์หนึ่ง อีกคนหนึ่งอยู่ประเทศไทยเป็นฝรั่งชื่อบ๊อบ เบล็นเดอร์ คนอเมริกา จำได้มีเท่านี้พบความสุข ที่อยู่ประเทศอังกฤษก็มีอยู่คนหนึ่ง ประเทศเยอรมันก็มีอีกคนหนึ่งพบความสุข

บ๊อบ เบล็นเดอร์มาจากอเมริกานั่งไปได้ความสุข บอกอาจารย์ ผมอยู่อเมริกา 31 ปี อยู่รัฐแคลิฟอร์เนียมีสวนส้ม ผมยังไม่เคยพบความสุขอันแท้จริงเหมือนอยู่วัดมหาธาตุนี่เลย ถ้าอย่างนี้ผมขอบวชจนตาย อาตมาว่าอย่าเพิ่งบวชเลยคุณ เพิ่งได้นิดหน่อยอยู่ปฏิบัติ 6 เดือนจึงบวชให้ บวชเสร็จไปธุดงค์ปักษ์ใต้ เข้าไปในถ้ำอาตมาก็ไปกลั่นตัน ให้เขาไปคอยสุไหงโกลก ญาติโยมนายสถานีเห็นเลื่อมใสเลยถวายสวนยางให้เป็นวัด เดี๋ยวนี้ยังอยู่โน่น เป็นเจ้าอาวาสอยู่ ญาติมาเยี่ยมบอกยังไม่กลับ พูดภาษาไทยก็คล่อง พระไตรปิฎก 45 เล่ม อ่านจนหมดนี่คือบ๊อบ เบล็นเดอร์เขาสามารถอยู่ได้เพราะพบความสุข

10. "นิกันติ" ความใคร่อยากจะเห็น ได้ยินเพื่อนเขาว่าได้ไปเห็นนรก สวรรค์ อยากจะดูบ้างเราไม่เห็นมี ที่จริงมันถูกอยู่ที่ไปเห็น มันเผลอมันรั่วไปแล้ว นี่เจ้าคุณวัดปากน้ำ ท่านเล่นสมถะมา 43 ปี ให้อาตมาสอน ไปถึงท่านปูอาสนะไว้ 2 อัน อาตมานั่ง ท่านกราบ บอกหลวงพ่อไม่ต้องกราบอายุพรรษามากกว่า ท่านก็กราบ ผู้ใหญ่จะเรียนหนังสือถึงเด็กกว่าก็ตามถ้าเขาสอนได้ต้องคารวะ เหมือนพระโปฐิละ ประนมมือต่อเณรน้อย ท่านทำถูกของท่าน ต่างคนต่างกราบกันเสร็จแล้ว หลวงพ่อทำมากี่ปี

43 ปี ภาวนาอย่างไร สัมมาอาระหัง นี่ก็คือพุทโธ หลวงพ่อได้ไปถึงไหน ถึงธรรมกาย ธรรมกายคือ "โอภาส" อุปกิเลสข้อที่ 1 ที่ว่าเมื่อตะกี้นี้นั่นแหละ โอภาสท่านภาวนา สัมมาอาระหังแต่ท่านเข้าใจว่าเป็นธรรมกาย

อันที่จริงธรรมกายในพระไตรปิฎกนั้น พระไตรปิฎกเล่มที่ 11 อัคคัญญสูตรหน้า 92 พระพุทธเจ้าท่านเทศน์ว่า ตถาคตสฺส เหตํ-อธิวจนํ ธมฺมกาโย....ฯลฯ ดูก่อน วาเสฏฐะสามเณร คำว่าธรรมกายก็ดี พรหมกายก็ดี ธรรมภูติก็ดี........ฯลฯ ธรรมกายของหลวงพ่อที่เอามาพูด อยู่ในญาณที่ 3 เรียกว่าโอภาส แต่ในพระไตรปิฎกท่านหมายเอาอรหัตมรรค อรหัตผล เป็นชื่อของพระพุทธเจ้า แต่ก็ไม่เป็นไรว่าก็ว่าไป

ก็ดีแล้วหลวงพ่อผมต่อถวาย ก็ให้ท่านเดิน 30 นาที นั่ง 30 นาที ภาวนาพองหนอ ยุบหนอ พอไปสอบวันรุ่งขึ้น เป็นไงหลวงพ่อ โอ้ยนั่งไปเห็นแต่พระพุทธเจ้าเยอะ จับมือถือแขน ได้พูดได้คุยกัน องค์ไหนที่ไม่เห็น องค์ที่ตั้งศาสนาทีแรก ถ้าเห็นแล้วหลวงพ่อจะทำยังไง จะสูบวิชามาจากท่าน เอามาทำอะไร มากันคอมมิวนิสต์ไม่ให้เข้าเมืองไทย

พูดกันเป็นตุเป็นตะ ดีหลวงพ่อ แต่ให้หลวงพ่อกำหนดเห็นหนอ เห็นหนอ นี่ยกขึ้นสู่วิปัสสนา อันนั้นอารมณ์สมถะ

เราจะเปลี่ยนเป็นวิปัสสนาให้ยกขึ้นมาสู่พระไตรลักษณ์ กำหนดเห็นหนอ เห็นหนอ 8 หนหาย สมาธิใช้ไม่ได้ 3 หนหายใช้ได้ ถ้า 8 ใช้ไม่ได้ แล้วจะแก้ไขยังไง เพิ่มเดินจงกรม ให้เดิน 40 นาที นั่ง 40 นาที วานนี้เดิน 30 นาที

พอเดิน 40 นั่ง 40 นี่เป็นไง สอบแล้ว เห็นพระสงฆ์เยอะ ที่ไหน ในศาลา หลวงพ่ออยู่ที่ไหน ผมก็มาอยู่กับท่าน นี่กรรมฐานรั่วเราก็ไม่ว่า ดีให้หลวงพ่อกำหนด เห็นหนอ ๆ 7 หน 6 หนหาย ดีขึ้นหน่อย เริ่มอีกให้เดิน 50 นาที นั่ง 50 นาที พอเดิน 50 นาที นั่ง 50 นาทีบอกธรรมกายที่ว่าเป็นโอภาสมาแล้วมาบ่อย ๆ ดีหลวงพ่อประเทศไทยนี่หลวงพ่อทำได้ดี

แต่เราเน้นตรงนี้นิดหน่อย ให้หลวงพ่อกำหนดภาวนาเห็นหนอ ๆ พอเห็นหนอ ๆ ครั้งที่ 3 ขาดโพล๊ะตกใจเลย โอ้เรานี่เป็นขี้ข้าคนมาหลายสิบปีแล้ว ไม่เท่าไรก็ตายแล้ว นี่ญาณ 4 ที่มันขาดโพล๊ะนี่คือญาณที่ 4 มีพิจารณาว่าเราเป็นขี่ข้าคนนี่ญาณที่ 3 ที่มันขาดโพล๊ะนี่เขาเรียกสันตติขาด คือรูปนามมันดับ นี่แหละอนิจจังแหละนี่ โดยทั่วไป 50% เห็นอย่างนี้ นี่รูปนามตัวของเขามันเกิด มันดับ แต่เราไม่เคยเห็นเพราะอวิชามันบัง ที่จะเห็นต้องเพิ่ม คือกำหนด พองหนอ ศีลสมาธิปัญญาเข้า ยุบหนอ

ศีลสมาธิปัญญาเข้า มันจะขาดโพล๊ะ เขาเรียกสันตติขาด ในวิสุทธิมรรคเขาว่า (บาลี) เมื่อเพิกสันตติได้ อนิจจังทุกขังอนัตตาก็ปรากฏตามความเป็นจริง นี่แหละเห็นพระไตรลักษณ์ต้องเห็นอย่างนี้ แต่ถ้าไม่ปฏิบัติจะไม่เห็นนะ

สมเด็จพระธีรญาณมุนีเจ้าคุณสนิท ๙ ประโยค อาตมาสอบอารมณ์พระเดชพระคุณท่านเทศน์สอนคนมามากแล้ว ที่มันขาดโพล๊ะไป นี่อะไรรู้ไหม ไม่รู้ เขาเรียกสันตติขาด นักธรรมชั้นเอกเขาบอกไว้แล้ว อะไรบัง สันตติบังไม่เห็นอนิจจัง จะให้เห็นต้องเพิ่มการกำหนด พระเดชพระคุณเพิกมันจึงขาดโพล๊ะ บาลีท่านเทศน์ว่าโยจะ........(บาลี) ผู้ใดเห็นรูปนามเกิดดับอย่างนี้ตายไปแล้วดีกว่าคนไม่เห็น อายุตั้ง 100 ปี นี่แหละเทศน์บทนี้จึงจะเข้าใจ เห็นอยู่แต่ไม่รู้เขาเรียกอะไร นี่สภาวะ ญาณ 4 ถึงตรงนี้สำคัญมาก นี่ใครจะมีบุญบารมีต้องผ่านญาณนี้ ชาติก่อนเคยทำบุญมาดี อธิษฐานปรารถนามรรคผลนิพพานอันนี้ถึงจะเกิด

ญาณนี้สำคัญคนหลงทางในระหว่างญาณนี้ คือไปเห็นอะไรแล้วชอบดู ไปเห็นเสือ เห็นจรเข้ เห็นพระพุทธเจ้า เห็นเทวดาดู ไม่กำหนด ที่จริงให้กำหนดเห็น อย่าดู แต่คนชอบดู มีผู้ชายคนหนึ่งเป็นจีน หลวงพ่อไปสอบที่บ้านคุณเจริญศรีวันนั้นเป็นไง

โยม นั่งไปเห็นอะไรบ้าง เห็นเทวดาครับ แล้วกำหนดเห็นหนอไหม ไม่กำหนด ไม่กำหนดเพราะเหตุใด จะดู ดูไปทำไมเทวดามันใส่แต่กระโปรงอุบะ จะดูนมเทวดา ญาณนี่แหละญาณ 3 เข้าญาณ 4 เสียดายกำหนดเห็นหนอ ๆ ที่เรียกมรรคา มรรคะ หลงทาง หลงอย่างนี้ทางศาสนาเรียกว่า "มรรคา" ระหว่างนี้นี่วิสุทธิ 7 นี่ในระหว่างญาณนี้มีความรู้แค่เห็น เห็นว่าทางนี้มันผิด อันนี้มันถูก ถ้าใครกำหนดเห็นหนอ ๆ นี่มรรคะหนทางถูก ถ้าไม่กำหนดดูดี ๆ มักหลงทาง มันหลงอย่างนี้พระพุทธเจ้าถือว่าเป็นอุปกิเลส ไม่ไป มันติดอยู่ตรงนี้ต้องแก้ตรงนี้ เจ้าจบไปแล้ว ญาณ 3 แค่นี้พอแล้ว เยอะแล้ว

ญาณ 4 อุทยัพพยญาณ อุทยัพยเกิดมาแล้วดับ ญาณ ปัญญา เห็นความเกิดดับ มันเกิดดับเป็นยังไง เดี๋ยวนั่งอยู่นี่มันก็มี หายใจเข้าไปครั้งหนึ่งเกิดดับ 17 ขณะจิต รูปดับไป 1 แต่เราไม่รู้ว่ามันเกิดมันดับ เหมือนกับไฟฟ้านี่ ถ้าไปนับไฟฟ้า เขารู้แต่ไฟฟ้าบวก ไฟฟ้าลบเท่านั้น เขาเก็บเงินได้ก็เพราะมันหมดไป ตัวของเราก็เหมือนกัน เราก็หัวหงอกไม่เป็นแก่ไม่เป็นชิ เหมือนกับเข็มนาฬิกาเดินติ๊ก ๆ กี่ชั่วโมงแล้วนี่ อันนี้เรียกว่าหลงทาง วิธีสังเกตง่าย ๆ ถ้าเกิดคันหรือเกิดเจ็บเกิดปวด กำหนดคันหนอ ๆ 3, 4 หนมันหายไป หายไปไว ทีนี้ถ้า 3 หนหายมันอยู่ญาณ 3 ถ้าถึงญาณ 4

มันจะหายวูบตกใจเลยนั้น ญาณ 4 ชัด ทีนี้วิธีสังเกตญาณ 4 มี 3 ลักษณะ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

พองยุบไว กำหนดพองหนอ ๆ พอง ยุบไว ๆ ขาดวูบไปข้างหลัง ไม่ไปข้างหน้าหรือไปข้าง ๆ อันนี้จึงจะใช่ ลงข้างหน้าก็มีแต่ไม่เอา ลงข้างหน้ามันมี 5 นะ

1. นั่นมันปีติ เรียกว่าถึงปีติอิ่มใจมันสัปหงกไปข้างหน้า อิ่มใจอันนี้ญาณ 3

2. ปัสสัทธิ จิตสงบเจตสิกออกตกวูบลงข้างหน้า

3. สมาธิดิ่งลง ๆ สัปหงกวู๊บลงไป

4. อุเบกขา ใจลอยเวลาจิตเข้าภวังค์วู๊บสัปหงกลงข้างหน้า

5. ง่วงนอน เวลาซึม ๆ คอตกสัปหงกปั๊บตกใจอุ้ยตาใสแจ๋วขึ้นมาแล้ว อันนี้ง่วงนอนไม่ดีนะ มันปลอมนะ ประเดี๋ยวบอกอาจารย์เห็นรูปนามเกิดดับ พอง่วงนอนนึกว่าเห็นเกิดดับไม่ใช่

ทีนี้ที่ถูกมันมี 3 คือ 1. อนิจจัง 2. ทุกขัง 3. อนัตตา อนิจจังจะไว ๆ เข้า ถี่เข้า อนิจจังแปลว่าสิ้นไป เช่นได้ยิน (เสียงตีไม้) พั๊บมันหมดไปแล้ว เรียกว่าอนิจจัง นี่โยมได้ยินเสียง (เสียงตีไม้) ทุกคนได้ยิน ขณะนี้เสียงมีไหม นี่ขันธ์ 5 เกิดแล้ว มี 1 เสียงเป็นรูป หูรวมเป็นรูปขันธ์ เมื่อได้ยินเสียงแล้วรู้สึกเฉย ๆ

หรือหนวกหู ถ้าใครหนวกหูก็เป็นทุกขเวทนา ถ้าใครฟังว่าเพราะก็สุขเวทนา ถ้าใครเฉยก็อุเบกขาเวทนา ได้ 2 ขันธ์แล้วเห็นไหม ได้ยินเป๊กเดียวเกิดตั้ง 5 แล้ว 1. เสียง กับหู นี่เป็นรูป 2. ได้ยินแล้วเฉย นี่เป็นเวทนา 3. จำได้นี่สัญญา 4. แต่งให้เห็นเป็นเสียงนี่เพราะหนวกหู นี่ดังหรือไม่ดังนี่สังขาร 5. ได้ยินหรือไม่ได้ยินอย่างนี้ จิตมันได้ยิน คนตายหูก็มีแต่ไม่ได้ยินเพราะขาดใจนี่ขาดใจที่ได้ยินนี่เป็นใจ เดี๋ยวนี้มีไหมฟัง (เสียงตีไม้) ครบทั้ง 5 มีไหม มีหรือเปล่า พอมีก็หายแล้ว ไปไหน ดับแล้ว ใครคิดว่ามี นี่แหละอนิจจังสิ้นไปแล้ว หมดไปแล้ว

ทุกขังทนอยู่ไม่ได้มันเจ็บปวด ทุกขังมันมี 4 ต้องเข้าใจให้ถูก 1 ทุกขเวทนา ทุกข์เจ็บทุกข์ปวดไม่ต้องสอน รู้เอง 2 ทุกขอริยสัจจ์คนละอย่าง พระเทศน์เอาทุกขเวทนาเป็นทุกขอริยสัจจ์ ตายแล้ว ไม่ต้องสอนก็รู้ว่านี่ทุกขเวทนา 3 ทุกขสภาวะ หิวข้าวหิวน้ำปวดขี้ปวดเยี่ยว ลองเป็นดูซิปวดไม่ได้ไปก็ไม่ไหวทนไม่ได้ มีองค์หนึ่งเป็นเจ้าคุณวันหนึ่งเขานิมนต์ไปฉันบางกรวย อย่าออกชื่อเลยประเดี๋ยวมันดังไป ทีนี้ท่านไปฉันเพล พอเดินทางกลับมาถึงกลางแม่น้ำเจ้าพระยา โอ้ยปวดอุจจาระไม่ไหว ส้วมไม่มี จอดรถก็ไม่ได้ จอดเรือก็ไม่ได้คนเต็มอยู่ ปล่อยให้มันไหลมาเต็มผ้า

เสร็จแล้วพอถึงท่าพระจันทร์ ก็ต่างตกน้ำกระโดดป๋อม ล้างเสร็จขึ้นกุฏิเลย

โยมลองนึกชิมันทุกข์หรือสุขใช่ไหมล่ะ ทุกข์หรือสุขดูก็รู้ อย่างนี้ไม่ต้องสอน พระพุทธเจ้ามาสอนแค่นี้ไม่อัศจรรย์เลย ศาสนาพุทธนี่ขนาดเจ้าคุณก็รู้แล้ว สอนทำไม นี่เขาเรียกว่าทุกขสภาวะ ทุกข์ประจำสังขาร 4 ทุกขลักษณะหมายรูปเป็นทุกข์

อาตมาไปสอนนักโทษในคุกบางขวาง เอาโซ่มาผูกสองขา คนเรานี่สอนก็ไม่เอานะโยมนะ อย่านึกว่าเทศน์ให้ฟังแล้วจะดีนะ แก้ไม่หาย มีอย่างเดียวอย่างคุณสิริสอนอย่างนี้ถูกที่สุดวิธีแก้กิเลสคน อาตมาเป็นมหา 7 ประโยคสอนอยู่จังหวัดขอนแก่นกับข้าหลวงพรหม สูตสุคนธ์ ตลอดพรรษาสอนนักโทษ นึกว่าดีเราเทศน์เก่งแล้วที่ไหนได้ เอาข้าหลวงเลี้ยงอาหารให้ก่อนที่เขาจะออกจากคุก ให้เขาฟังพระสวดมนต์ เจ้าคณะจังหวัดทำน้ำมนต์ให้เขา เสร็จแล้วให้มาสาบานต่อหน้าพระพุทธรูป ข้าพเจ้าขอปฏิญาณขอสาบานตนต่อหน้าพระพุทธรูป ต่อหน้าข้าหลวง ต่อหน้าเจ้าคณะจังหวัดว่า ข้าพเจ้าจะไม่ขอกลับมาสู่คุกตะรางอีก เจ้าคณะจังหวัดกับอาตมาก็พรมน้ำพระพุทธมนต์ สวดชยันโต ยิ้มแย้มแจ่มใส กลับถึงบ้านพรุ่งนี้ลักรถจักรยานติดคุกอีกแล้ว ต้ายมัน เพราะอะไรมันน่าคิดนะ

อาตมาก็ได้ข้อคิด เอ มันเพราะเหตุใด ก็ว่าเทศน์ดีแล้ว เทศน์เหมือนกับให้ตำรายาโยม อาตมาได้ตำรายา โยมเป็นหืด เถาวัลย์เปลือง แก่นแสมสาร สังคีล ใบบำรุงไข่ หัวแห้วหมู ซื้อร้านเจ้ากรมเป๋อก็ได้ 5 หม้อหายเลย มียาตัดราก ใบหนาด 4 ใบ รกมะดัน 20 บาท สารส้ม 1 สลึง โยมก็ได้ยาอาตมาไป พอเป็นหอบเป็นหืดเอาวางบนหัวนอน ด่ายาเจ้าคุณเทพไม่ดีเลย มันจะถูกไหมล่ะ มันไม่ได้ทานยานี่ เหมือนกัน เทศน์ก็เหมือนกันอย่างนั้น ไม่มีออก กิเลสไม่มีออกสอนเท่าไรก็ไม่ออก ยิ่งเรียนยิ่งดื้อ บางทีรู้มากเสียอีกด้วย เพราะฉะนั้น จะออกมีอยู่ทางเดียว เรียนน้อยเรียนมากสำคัญปฏิบัติอยู่ตรงนี้ กิเลสคนไม่ใช่ออกเพราะศึกษาเพราะเรียน ปฏิบัติอย่างนี้จึงจะออกได้ เอาละ จบแล้วญาณ 4

เห็นอนิจจัง พองยุบมันจะไว พองหนอ ยุบหนอไวเข้าๆ ขาดพั๊บ จับไม่ได้ว่าขาดตรงไหน อนิจจังชัด ทุกขังแปลว่าทนไม่ได้ ไม่ใช่เจ็บปวดนะ อยู่ที่เดียวกัน เห็นอะไรเห็นหมด แต่ก่อนหลวงพ่อเรียนพระธรรมบทนี่ เอ้ พระพุทธเจ้าสอน ปฏาจาราเจ้าเอ๋ย ใครเห็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เอ้มันจะเห็นได้อย่างไร อ๋อ มันมาชัดเมื่อเราปฏิบัติ ขันธ์ 5 มันเกิดแล้วดับ (เสียงตีไม้) ไม่มีเหลือเลย เพราะมันไม่มีมันไปไหน ดับอย่างนี้คืออนิจจัง แล้ว

ทนได้ไหม ไม่ได้ นี่คือทุกข์ทนไม่ได้ขาดพั๊บ เกิดแล้วมันก็ดับแล้วบังคับไม่ได้มันต้องหมดไปแล้ว มันเห็นอันหนึ่งเห็นหมด เพราะฉะนั้นจะเห็นอนิจจัง 3 ชั้น

1. เวลาโยมทำวัตรเช้า สวดมนต์ รูปัง อนิจจัง เวทนา อนิจจา สัญญา อนิจจา สังขารา อนิจจา วิญญานังอนิจจา นี่ท่องตำราจำได้ เวลาหลวงพ่อทำวัตรดึกดื่น วันมาฆะบูชานอนดึก พอลงทำวัตรเช้าง่วงนอนสัปหงกท่อง รูปัง อนิจจัง สัปหงกพับ รูปัง อนัตตามันยังต่อได้ อย่างนี้มันคล่องปากคะแนนเต็ม 100 ได้ 3 คะแนน คืออยู่ อันที่ 2 ที่ 3 วิปัสสนึกคิดเอา รูปมือ ๆ เรามีแต่กระดูก อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา ชาเรนเจอร์ที่ถูกเผาไปแล้วนี่อนิจจัง อย่างนี้เขาเรียกว่าเลขล๊อก ใครไม่ถูกก็ว่าเดี๋ยวนี้ไม่มีล๊อกเสียแล้วนี่ก็อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เขาเรียกว่าปัสสนึก นึกเอาได้ 15 คะแนน จาก 100 ที่นี้พอถึงญาณที่ 4 ได้ 50 ตรงนี้ จะได้ 100 ต้องพอง ๆ ยุบ ๆ เบาลง ๆ นี่อนัตตา พองยุบเบาลงขาดพั๊บ นี่อนัตตา ถ้าถี่เข้า ๆ นี่อนิจจา ถ้าพองยุบ ๆ แน่นเหมือนใจจะขาดพั๊บไปนี่ทุกขัง น่ากลัวทนอยู่ไม่ได้

ฉะนั้นนิพพานมี 3 ชื่อ เพราะอันนี้เป็นเครื่องวัด ใครเห็นอนิจจังจะชัดตรงนี้ พองยุบถี่เข้าขาดพั๊บจับได้ตรงนี้ นิพพาน

ชื่อว่า อนิมิตฺตนิพพาน หรือ อนิมิตฺตวิโมกฺข บางคนพองยุบมัน แน่นเหมือนใจจะขาด มันหายวับไป จับได้ตรงนี้นิพพานเรียกว่า อัปฺปณิหิตนิพพานหรืออัปปณิหิตวิโมกฺข ถ้าใครหลับตาเห็นพอง เบาๆ เบาลงๆ พอใจขาดพั๊บเรียกว่าสุญฺญตนิพพาน ๆ ในพระ ไตรปิฎกมี 3 ชื่อ เพราะอันนี้เป็นเครื่องวัด จบญาณที่ 4 นะ

ญาณที่ 5. ภังคญาณ รู้เห็นเฉพาะความดับไปของรูปนาม ฝ่ายเดียว มือเบาซ้อนกันคล้ายๆ มือหาย บางทีพองหนอสุดพอง มันชัด ยุบหนอสุดยุบมันชัด ขวาย่างหนอ คล้ายๆ เหยียบลงไป มันชัดเหมือนข้าวเหนียวติดเท้าก็มี ทั้งที่เหยียบบนกระดาน ยกส้น ก็เห็นอยู่แต่ไม่ชัดพอเหยียบลงมันจึงจะชัด บางทีมือซ้อนกันหาย ตัวเบา นั่งอยู่ที่นี่ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน บางทีท่อนบนหาย บางทีข้างล่าง บางทีหายหมดทั้งตัวรู้แต่พองแต่ยุบอยู่ เรียกว่าทั้งบัญญัติ ปรมัตถ์ ล้วนจะรู้สึกอย่างนี้ บัญญัติหายรู้ปรมัตถ์ขึ้นมารู้สึกอย่างนี้

ญาณนี้ภังคญาณไม่นานขอให้ญาณ 4 เกิดชัดมันจะมาชัด ญาณ 8 ญาณ 9 ญาณนี้ง่ายไม่ยาก วันเดียว ชั่วโมงเดียว 5 นาที ก็ถึงกันได้ ไม่ใช่นาน ถ้าไม่สังเกตแล้วแทบไม่รู้เลย มันนิดหน่อย ญาณที่ 5 หมดแล้ว

ญาณที่ 6. ภยญาณ รู้สึกเสียว รู้สึกกลัว รู้สึกหวาดๆ บางที เอ้ แต่ไม่ใช่กลัวผีหลอก รู้สึกใจเราไม่ค่อยสบาย รู้สึกใจเรา

เหี่ยวแห้งไปหน่อย ถึงญาณนี้ก็นึกถึงที่น่ากลัวจะเป็นอย่างนี้ ความดับมันยังมีอยู่ ถ้าเป็นเด็กบางทีร้องไห้เลยเพราะไม่เคยเห็น เรียกว่า ภยญาณเป็นของน่ากลัว แต่บางทีก็นึกน่ากลัว ร่างกายเรานี้ก็น่ากลัวไม่เห็นมีอะไรดี บางทีนึกไปโน่น พวกเขาไปขึ้นอยู่ที่สูงๆ ถ้าตกลงไปตาย นึกกลัวแทนคนอื่น ไม่ใช่กลัวจริง ๆ แต่ว่ารู้สึกน่ากลัว บางคนกลัวจริง ๆ ก็มี

อาตมาไปอยู่พม่า เณรแขกชื่อเณรโค่ง อายุ 25 ปี มาเข้ากรรมฐานด้วยกัน พอนั่งไปเห็นตุ่มก็ร้องไห้ เห็นเตียงก็ร้องไห้ เห็นวัวเห็นควายกินหญ้าก็ร้องไห้ ก็นึกว่าเณรนี่บ้าหรือไงก็นึกไป วันหลังถามอาจารย์เณรว่าไง อาจารย์ว่าญาณกลัว วันหลังก็หาย

ญาณที่ 7. อาทีนวญาณ เห็นทุกข์เห็นโทษของรูปและนามในร่างกายของเรา นั่งตรงนี้บางทีปวด บางทีเมื่อย บางทีเจ็บ บางทีขนตาไปแทง บางทีเคยเป็นโรคริดสีดวงหายแล้วเป็นขึ้นมาอีก โรคความดันขึ้นมาอีก อาทีนวเห็นทุกข์เห็นโทษในร่างกาย นั่งไปสัก 5 นาที คันตรงโน้นนิดตรงนี้หน่อย เจ็บตรงโน้น เมื่อก่อนทำไมไม่เป็น มานั่งเข้าเยอะ อันนี้ก็ใช่อยู่ในญาณนี้

ท่านว่าโรคทั้งหลายแหล่ โรค 96 จำพวกจะเกิดขึ้นมาได้ เวลาอาตมาปฏิบัติขนตาแทงตาต้องให้แพทย์มาดึงออก เอ้ มันเป็น

ยังไง เราเรียนหนังสือมาตั้ง ๙ ประโยคไม่เห็นเป็น มาปฏิบัติเป็นไปได้ นี่ อาทีนวะเห็นทุกข์เห็นโทษของรูปนาม มันเกิดได้

ฉะนั้นญาณนี้มันเร่งให้เกิดเบื่อหน่าย ให้เห็นทุกข์เห็นโทษของเวทนา บางทีจะนั่ง 5 นาที มันก็นั่งไม่ได้ บางที 10 นาทีก็ไม่ค่อยได้ และกระวนกระวาย บางทีก็คิดว่า เอ ร่างกายหนอแต่ก่อนอาหารอะไรดี ๆ แพง ๆ ก็ซื้อหาให้กิน แล้วอาศัยเอามรรค-ผลนิพพานหน่อยมันก็ไม่ได้ดังใจเรา มันก็โกรธกลุ้มใจ เกิดเบื่อหน่ายขึ้นมา ประเดี๋ยวถ่าย ประเดี๋ยวอาบน้ำ ประเดี๋ยวเหงื่อออกสารพัดทุกข์เกิดมาให้เห็น แต่ก่อนก็เห็นว่ามันดีอะไร ๆ ดีทั้งนั้นแต่เดี๋ยวนี้มันไม่มีอะไรดีแล้ว มันก็พิจารณาขึ้นมาได้

ทีนี้ญาณที่ 8. นิพพิทาญาณ ญาณนี้ไม่อยากเอาแล้ว เบื่ออาหารก็น้อย นอนก็นอนหลับ ๆ ตื่น ๆ เมื่อก่อนโน้นแต่งเนื้อแต่งตัว พอมาถึงญาณนี้เฉย ๆ ปล่อยตามบุญตามกรรมเถอะ ก็แล้วแต่ จิตใจรู้สึกบอกบุญไม่ค่อยรับแล้ว เคยเห็นคนที่รักก็ไม่ค่อยอยากพูดอยากจา อยากจะอยู่คนเดียวซึม ๆ หน้าตาเหี่ยวแห้งบอกบุญไม่รับ

สมเด็จพระราชชนนี แม่ในหลวง เคยปฏิบัติกับอาตมาพอถึงญาณนี้ท่านคล้าย ๆ ไม่อยากแต่งเนื้อแต่งตัว ใครเห็นก็แปลกใจว่าทำไมสมเด็จเป็นอย่างนี้ ที่จริงเป็นญาณนี้ เบื่อจริง ๆ ข้าว

ปลาอาหารก็ทานน้อยอิ่มตื้อ ๆ เห็นคนที่เคยพูดเคยจาดีก็ไม่อยากพูด อยากจะนั่งอยู่คนเดียว ใครขัดคอก็ไม่ค่อยได้ โกรธง่าย เขาโชลกน้ำพริก แต่ก่อนอยู่ได้ พอวันนี้หนวกหูไม่อยากฟังแล้ว พูดไม่ดีบางทีแฟนไปเข้ากรรมฐาน ผัวส่งข้าวเลยเวลาก็โกรธ หาว่าไม่ค่อยเอาใจใส่อะไรต่าง ๆ

ญาณนี้ต้องรู้ใจกัน เขาเรียกว่าญาณใจน้อย พอถึงญาณนี้ อาหารน้อย นอนน้อย พูดน้อย โกรธง่ายหงุดหงิดใจคอไม่ดีเบื่อๆ เขาเรียกนิพพิทาญาณ โกรธก็ง่าย นอนก็ไม่ค่อยหลับ แต่ก็ยังปฏิบัติอยู่นะ ทำก็ไม่ค่อยดี แต่ก็ทำ อันนี้ไม่นานจากญาณ 4 จะมาชัดตรงนี้ อันเดิมนี่แหละแต่ว่าแก่หรืออ่อนกว่ากันเท่านั้น อยู่ในเกณฑ์เดียวกัน ถึงได้พวกเดียวกัน แต่แก่กว่ากันนิดหน่อย เมื่อเบื่อแล้วก็เห็นว่า แล้วมันจะได้อะไรหนอ ประโยชน์อะไรหนอ

ญาณที่ ๙. มุญจิตุกัมยตาญาณ อยากออก อยากหนี อยากพ้น คัน กระวนกระวาย เกาแล้วก็เกาอีกอะไรก็ไม่รู้ บางทีเหมือนเอาตัวบุ้ง ตัวหนอน ตัวใหญ่ ๆ เข้าไปในเสื้อเรา บางทีก็ไม่มี บางทีก็คันเหมือนหมามุ่ย เหมือนตำแย เอ้ ใครเอาหมามุ่ยเอาตำแยมา คัน เณรน้อยมักบ่นอาจารย์ว่ามีอะไร เอามุ้งไปตากก็ยังคันอยู่ เอาสบงจีวรไปฟอกก็ยังคันอยู่ อาจารย์นั่งหัวเราะ เณรน้อยมาถึงญาณนี้ ญาณที่ ๑ กระวนกระวายใจ

ถึงญาณนี้แหละใจไม่เอาแล้ว บางคนจะม้วนเสื่อม้วนหมอนจะกลับ มีโยมคนหนึ่ง ท่านเจ้าคุณฉันจะกลับบ้าน เป็นไงโยมนั่งไม่ค่อยดี มันกระวนกระวายใจ เลยนึกว่าดิฉันหมดบุญวาสนาบารมีแล้ว คงทำไม่ได้หรอก กลับไปอยู่กับลูกกับหลาน โยม อันนี้ต้องบอก นี่ถึงญาณม้วนเสื่อแล้ว จวนแล้ว ดีแล้วนะ นี่แหละญาณม้วนเสื่อญาณที่ ๑ จวนแล้ว อย่ากลับ เอาเสื่อกลับไปคลี่ปฏิบัติต่อไปอีก

มีฝรั่งคนหนึ่งมาปฏิบัติ อาตมาไปชลบุรีคืนหนึ่งกลับมาหอบเสื่อหอบหมอนไปโรงแรมเอราวัณ ระหว่างนั่งคุยกันบอกว่าคุณวันดีถึงญาณม้วนเสื่อแล้วให้รีบกลับมาปฏิบัติต่อ เวลาฟังเทศน์บันทึกไว้หมด เลยหัวเราะชอบใจเพราะตรงกันกับของแก

ไปอยู่อังกฤษก็มีผู้หญิงผู้ชายคนหนึ่งปฏิบัติถึงญาณนี้ อาตมาไปอบรมที่ประเทศลอนดอนแกเปิดหนีกลับบ้านต้องให้เจ้าคุณโสภณตามไปสอน ได้เอาบ้านเป็นที่ปฏิบัติกรรมฐานด้วยคนนี้ดี

บางทีก็เกิดสงสัย เอ้ จะดีหรือเปล่า ถูกหรือไม่ถูกหนอจิตมันก็คิดไปเรื่อย นี่เขาเรียกอวิชชา เป็นเหตุให้สร้างสังขารนี่แหละปฏิจจสมุปบาท เกิดชัด มันเกิดขึ้นอย่างนี้ แต่ผู้นั้นจะไม่รู้นะ

พอถึงญาณนี้อาจารย์บอกไม่เปิดหนีแล้ว ญาณนี้ดีแล้ว ต้องเพียรแล้ว พอบอกกำลังใจมันก็เกิดขึ้น กำลังใจเกิดขึ้นมันก็นึกว่าดี แต่ก่อนนึกว่าไม่ดี อาจารย์ชอบใจถ้าเป็นอย่างนี้ แต่ลูกศิษย์ไม่ค่อยพอใจเพราะคิดว่าไม่ดี

ญาณที่ 10. ปฏิสังขาญาณ ญาณนี้ไม่ช้า ใจเข้มแข็ง ไม่ท้อถอย ไม่หนี สู้ตาย เวลาปฏิบัติบางทีจะเจ็บเหมือนเข็มแทง ญาณนี้ส่วนมากบางทีมีอาการหนัก มีอาการซึมๆ บางทีอยู่ห้องแอร์เย็นแต่กลับร้อนเหงื่อแตกก็มี อยู่ห้องร้อนมันกลับหนาวก็มี บางทีเหมือนเอาเลื่อยตัด เหมือนเอาตะปูตี เหมือนของทับขา ส่วนมากเจ็บเหมือนเข็มแทง เจ็บแปลบ ๆ แล้วแต่มันจะเกิด เขาเรียกปฏิสังขาญาณ ญาณที่ 10 แต่โดยมากมักจะเจ็บเหมือนเข็มแทง

ญาณที่ 11. สังขารุเปกขาญาณ วางเฉยในรูปและนาม ถึงญาณนี้ใจมันเพลิน สบาย เวทนาก็ไม่กวน ใจมันสบาย ใครจะพูดอย่างไรก็ไม่สนทั้งนั้น เอาพองเอายุบ นอนก็ไม่ค่อยนอน นอนก็น้อย อาหารก็น้อย พูดก็น้อย ตั้งใจจริงปฏิบัติ ถึงตรงนี้จวนจะดีแล้ว ต้องระวังให้มากอย่าเผลอ ละความดีใจ ความกลัวอะไรเสียได้ ใจวางเฉยอยู่กับรูปกับนาม พองหนอ ยุบหนอ นั่งหนอ ถูกหนอ ถูกหนอก็ไม่เอา นั่งหนอก็ไม่เอา พองหนอ ยุบหนอ

เพลิน เหมือนคนขับรถอยู่บนถนนซุปเปอร์ไฮเวย์ ทางดี ๆ นั้นแหละปฏิบัติสบายแทนที่จะนั่งได้น้อยกลับนั่งได้มาก แต่ก่อนนั่งไม่ได้นาน ทีนี้นั่งได้นาน แต่ก่อนเคยเป็นเหน็บ เดี๋ยวนี้ไม่เป็นนั่งสบายไม่อยากลุก อย่างนี้เรียกว่ามีความสุขเกิดขึ้น นี่พบอุเบกขาญาณ ญาณนี้เร่งได้ ถ้าไม่ง่วง ไม่หลับไม่นอนก็ได้ ไม่เป็นอันตรายอยู่ได้ทั้งวันทั้งคืน สามวันสามคืนก็ได้

เหมือนเณรน้อยองค์หนึ่งอยู่ได้สามวันสามคืน พระองค์หนึ่งแปลกใจ เอ้ เราอดนอนคืนหนึ่งก็แย่แล้ว ทำไมเณรอยู่ได้ พอท่านไปปฏิบัติท่านก็อยู่ได้เหมือนกัน กิเลสมันไม่ค่อยกวน กวนเหมือนกันแต่ถึงตรงนี้จวนแล้ว เราเร่งได้ ไม่ให้ประมาท ก็ได้สมาธิดี ญาณนี้สบายดีเวทนาไม่กวน ญาณนี้จวนแล้วนะ

ญาณที่ 12. อนุโลมญาณ เป็นญาณตัดสินครั้งสุดท้าย อนุโลมตามญาณต่ำและญาณสูง ญาณต่ำคือ 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ไปยังไม่ได้ ข้ามไม่ได้ก็ถอยกลับไปกลับมา สังเกตดู นั่งเช้ายันเย็นนั่งบ่ายยันกลางคืน จะไม่เหมือนกันเพราะญาณมันขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่มันข้ามไม่ได้เหมือนโยมกระโดดข้ามเหมือง พอวิ่งไปจะกระโดดพ๊บไปไม่ได้ ถอยกลับมาวิ่งใหม่ อันนี้เหมือนกันเรียกอนุโลมกลับไปกลับมาอยู่ ถ้ากระโดดพ๊บก็ไปได้ อนุโลมตามญาณสูงต่ำนี้

สติปัฏฐาน 4 สัมมัปปธาน 4 อิทธิบาท 4 อินทรีย์ 5 โพชฌงค์ 7 มรรค 8 จะรวมกำลัง 100% 90% ถึงตรงนี้มันจะตัดกิเลส นี่แหละ อนุโลมญาณหรือสัจจานุโลมิกญาณก็เรียก

พระพุทธเจ้าว่าจะนั่งอยู่เฉย ๆ เกิดไม่ได้ต้องฝึกโพธิปักขิย-ธรรม 37 ประการที่เรามาปฏิบัติ ตัวนี้มาฆ่ากิเลส อันนี้แก่กล้าจึงจะตัดได้ ญาณนี้อนุโลมญาณสามารถจับได้ ถึงญาณนี้มันขาดไปตอนพองหรือขาดไปตอนยุบ สุดพองหรือสุดยุบ ถ้าขาดทางตาเห็นหนอ ก็ขาดได้ ได้ยินทางหู ยินหนอก็สามารถขาดได้จากปัจจุบันธรรม พวกนี้ยังอยู่ในอดีตหรืออนาคตบ้าง แต่อันนี้ปัจจุบันจึงได้ อดีตานา.......อดีตห้าม อนาคตห้าม ปัจจุบันเท่านั้น ต้องได้ปัจจุบันธรรม กิเลสจึงจะขาด เหมือนแมวแมวตะครุบหนู ถ้าหนูไม่มาตะครุบไม่ได้ ถ้าหนูหนีก็ไม่ได้ ต้องจ๊ะเอ๋ปั๊บพอดีเลย เสือตะครุบเนื้อเหมือนกัน ถ้าเนื้อหนีก็ไม่ได้ เนื้อไม่มาก็ไม่ได้ ต้องพบจึงจะได้ กิเลสเหมือนกันท่านว่าไว้ชัดเจนแจ่มแจ้ง นี่หมดเขตแล้ว เขตนี้เป็นโลกียะ ตั้งแต่ญาณ 1 ถึง 12 เป็นโลกียะ มีรูปนามเป็นอารมณ์

ทีนี้ญาณที่ 13. โคตรภูญาณ จะว่าโลกียะก็ไม่ใช่ โลกุตระก็ไม่เชิง อยู่ที่ระหว่างโลกียะ กับโลกุตระ ต่อกัน ญาณนี้เรียกว่า

โคตรภูญาณ โคตร แปลว่า ครอบงำ ญาณ ปัญญา ครอบงำโคตรของปุถุชนเข้าสู่เขตพระอริยะ อยู่ระหว่างกึ่งกลางจะเป็นโลกียะก็ไม่ใช่ โลกุตตระก็ไม่เชิง เหมือนกับเราอยู่ในประตู เข้าประตูบ้าน เข้าประตูโบสถ์ ขาหนึ่งอยู่ข้างในขาหนึ่งอยู่ข้างนอก จะบอกว่าอยู่ในโบสถ์ก็ไม่ใช่ จะอยู่นอกโบสถ์ก็ไม่เชิง เพราะขาข้างหนึ่งอยู่ในขาข้างหนึ่งอยู่นอก ตรงนี้เรียกโคตรภูมิญาณหน่วงนิพพานเป็นอารมณ์

หนึ่งขณะจิตรูปนามดับแล้ว ขันธ์ห้าดับแล้ว ไม่มีใครจะรู้ รู้ไม่ได้ จะรู้ว่าพองยุบเป็นยังไงก็ไม่ทราบแล้ว มันดับเงียบไปแล้ว ขันธ์ห้าดับแล้ว ตรงนั้นนะคือนิพพาน หน่วงนิพพานเป็นอารมณ์ นิพพานไม่มีขันธ์ห้า รูปไม่มี เวทนาไม่มี สัญญาไม่มี สังขารไม่มี ถ้ามีเป็นนิพพานไม่ได้ ถ้านิพพานเรียกว่าขันธ์วิมุตติ พ้นจากขันธ์ทั้งห้า ตอนนี้ขันธ์ทั้งห้าดับหมดแล้ว ดับในขณะวินาทีแรก นั่นเรียกว่าโคตรภูญาณ หน่วงนิพพานเป็นอารมณ์ หนึ่งขณะจิต จากนั้นอีกหนึ่งขณะจิตมัคคญาณ

หนึ่งขณะจิต ขณะจิตหนึ่ง พึ่ง (เสียงตีไม้) นี่สิบเจ็ดขณะจิต เห็นไหม เอามาหนึ่งขณะจิตเท่านั้นแป๊ปเดียวเสร็จหมดเลย

นิพพานไม่ใช่บ้าน ไม่ใช่เมืองเอาเพียงกิเลสขาดเท่านั้น นิพพานแปลว่าดับกิเลส กิเลสขาดตรงไหน ราคะก็ดี โทสะก็ดี

โมหะก็ดี มันขาดตรงไหน ตรงนั้นเรียกว่านิพพาน กำหนดเห็นหนอก็ดับทางตา ได้ยินหนอก็ขาดทางหูได้ ถูกหนอก็ขาดทางถูกได้ เพราะฉะนั้น นิพพานไม่ใช่บ้านไม่ใช่เมือง แต่ถ้าสำนวนพระสูตรเป็นบ้านเป็นเมืองสวยสดงดงาม พึงเขาโล้สำเภา

ทาน ศีล ภาวนา ที่ท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญเพียรมา ขอจงมารวมกันเป็นพลวปัจจัย เป็นประดุจหนึ่งว่าสำเภาทองธรรมชาติอันนายช่างผู้ฉลาดกระทำด้วยกงกรรม ตรึงด้วยใจเพชรอันแน่นหนา แก้วประพาฬแผ่เป็นดาษฟ้า ฝาระบุระเบิดเบิดช่องน้ำ แต่งไพฑูรย์กระทำเป็นโมราประดับ สลับสลักเป็นลายดอกรักเนาวรัตน์ ฉลุสลักเป็นสัตว์ภาพเพชรนิลแนม แกมหงษ์วิหคกนกดาประดารัตน์ มังกรกัดกอดแก้วเขียวเป็นก้านขดดูสดใส ครั้นสำเร็จเสร็จเป็นสำเภาทองแล้วเมื่อใด ขอท่านให้ทานาธิปไตย จะทรงเครื่องต้นมงคลพิชัยสำหรับกษัตริย์ ดังจะเอาพระสมาบัติมากระหวัดเป็นสร้อยสังวาลย์อันสรรพเสร็จ เอาพระขันธ์ตีมาเป็นพระขันธ์เพชรอันคมกล้า สุนทรก็จะย่างเยื้องลงสู่ท้ายที่นั่งเภตราสูงระหงส์ ล้วนไปด้วยทวนธงเศวตฉัตร วายุวิหกพัดอยู่เฉื่อยฉิวสำเภาทองของท่านทั้งหลายจะล่องลิ่วไปตามลม สรรพสัตว์ก็จะชื่นชมโสมนัส ถึงจะเกิดลมกาฬพาลกระพือพัดคือโลโภ ถึงจะโตแสนโตตั้งตีเป็นลูกคลื่นอยู่ครื้นโครมโถมกระแทก สำเภานี้ก็มิได้

วอกแวกหวั่นไหว จะแล่นระรี่เรื่อยเฉื่อยไปถึงเมืองแก้ว ดังกล่าวแล้วคือพระอมตมหานครพระนิพพาน........

นี่สำนวนพระสูตร จะยกตัวอย่างเล่านิทานสมมุติจะเทศน์สามัคคีให้โยมฟัง มีนกกระจาบฝูงหนึ่งไปกินอาหารที่ทุ่งนา นายพรานเอาตะข่ายตลบ นกหัวหน้าบอกบิน มันก็บินพลึบปลอดภัยทุกตัว เพราะมีคุณธรรมอะไร สามัคคีเอาเท่านี้ ถ้าเล่านิทานนกกระจิบนกกระจาบ "เด็กฟังได้ผู้ใหญ่ฟังดี พระเณรเณรชีฟังดีทั้งนั้น" ดูหนังสือต้องดูเป็นต้องคัดเลือกเป็น อันไหนเป็นพระสูตร อันไหนเป็นพระวินัย อันไหนเป็นพระอภิธรรม ธรรมะทำให้คนเพลิดเพลินไม่เบื่อ การฟังเทศน์ ฟังธรรม เล่านิทานบวชนานนิทานมากนะ

เอ้าถึงญาณที่ 14 มัคคญาณ ญาณ 14 ครั้งที่หนึ่งกิเลสตายไป 4 ตัว โลภะสี่ เหลือ 4 โมหะ 2 ตาย 1 วิจิกิจฉาตัวที่สงสัยว่ามีหรือไม่มี ตายไปพร้อมกับโลภะ โทสะ 2 ไม่ตาย แต่อ่อนกำลัง ต้องถึงญาณที่ 14 ครั้งที่ 2 ตัวนี้เปลี่ยนเป็นโวทามะโคตรเป็นสกิทาคา โสดาก็เรียกโคตรภูญาณ สกิทาคาเรียกโวทามะโคตรตรงนี้ถึงญาณที่ 14 ครั้งที่ 2 หรือถึงนิพพานขั้นที่ 2 เห็นอริยะสัจจ์สี่ กิเลสโลภะยังเหลือ 4 เท่าเดิม โทสะยังเหลือ 2 เท่าเดิม

โมหะอุทธัจจะยังเหลือ 1 เท่าเดิม แต่อ่อนกำลัง เรียกว่าตนุตระ ทำแล้วมันเบากว่าเก่าเยอะ

ปฏิบัติต่อไปอีกถึงนิพพานครั้งที่ 3 ถึงญาณ 14 ครั้งที่ 3 มัคคญาณครั้งที่ 3 เรียกว่าอนาคามัคคญาณ กิเลสโลภะ 4 ยังอยู่ โทสะ 2 ตายเป็นพระอนาคามี ฆ่าโทสะได้แล้ว อุทธัจจะโมหะยังละไม่ได้ต้องปฏิบัติถึงนิพพานครั้งที่ 4 เป็นพระอรหันต์แล้ว นี่อรหัตมรรคจึงจะฆ่าโลภะ 4 ตาย โทสะตายมาแล้ว โมหะคืออุทธัจจะก็จะมาตายตรงนี้

กิเลสจะตายเป็นอย่างนี้ไม่ใช่คบคิดเอาเอง อย่างคนเจริญพุทโธก็จะถึง ถึงไม่ได้ถ้าไม่เจริญวิปัสสนา เดี๋ยวนี้เข้าใจผิดกันเยอะในประเทศไทย แต่ละอาจารย์บางองค์พุทโธก็ถึงได้ บางองค์นะ มะ พะ ทะ ก็ถึงได้ บางองค์ สัมพุทโธก็ถึงได้ บางองค์ก็ว่าไปคนละแบบ ถูกแล้วที่เขียนอย่างนั้น เพราะอะไร เพราะหลักสูตรคณะสงฆ์ไม่มีแม่กอง สมถะไม่มีแก่กองพิจารณา นักธรรม ตี โท เอก มี เปรียญ 3,5,6,7,8,9 มี แต่อันนี้ไม่มีซึ่งเป็นธุระสำคัญที่สุดในพระศาสนามี 2 อย่าง คันธธุระ คือ เรียน วิปัสสนาธุระ คือปฏิบัติ ปฏิบัติอย่างเดียวปริยัติอ่อน บางทีเขาหลอกง่าย บางทีเชื่อง่าย คนเราถ้าไม่มีความรู้เขาว่าอะไรก็เชื่อ

อาตมาจะยกตัวอย่าง มีผู้หญิงคนหนึ่งใส่แว่นตาดำข้างหนึ่ง ตาเสียข้างหนึ่ง ไปอวดพระธาตุบ้าง พระแก้วบ้าง ว่าเรื่องจริงแต่แปลกเผอิญวันหนึ่งแกนึกสนุกอย่างไรก็ไม่รู้ บอกใครเกิดปีมะตาย มะเมีย มะแม มะโรง มะเส็ง แต่เว้นมะเร็งสู้ไม่ได้ และมีคาถากันตายอยากได้ไหม โยมคาถากันตายจะขายใบละ 20 บาท คนไหลไปซื้อเป็นแสน ตำรวจต้องจับหาว่าหลอกลวง อาตมาก็ว่าเห็นคนขึ้นเยอะ น่าจะเอาไปไว้กรมประชาสัมพันธ์ ให้ประกาศไม่ให้คอมมูนิสเข้าประเทศไทยมันถึงจะถูก ไปจับเขาทำไมหนอ คาถาพึ่งนะโยม มิ มะ นัต ถุ ชิ ตัง สา ธุ มี 8 ตัว ใครแต่งก็ไม่รู้ อนุศาสนาจารย์ก็รวมหัวกันแปล มันแปลว่าอะไร มิ มะ นัด ถุ อันว่ายานัดหมอมี ชิ ตัง สา ธุ สู้ยานัดหมอชิตไม่ได้ นี่ ที่ว่าไม่รู้เขาหลอกง่าย ๆ

บางทีเดินจงกรมมันถูกมันผิดก็หลอกได้ อาตมาถูกเชิญไปสอนเดินจงกรม 6 ระยะ มีผู้หญิงคนหนึ่งเก่ง ผู้หญิงคนนี้เดียวนี้ก็ตายแล้ว เอ่ยชื่อก็คงไม่เป็นไรนะ คงไม่เถียงอาตมา อุบาสิกาแนบ มหานีรานนท์ อาตมาสอนคุณหญิงคุณนายนั่งเต็ม สอนเดินจงกรม ขวา ย่าง ซ้าย ย่าง คุณมหา เดิน 6 ระยะ ดิฉันว่าดัดจริตเอาอีกแล้ว เราไม่ใช่ผู้หญิงดัดจริตจะกร้านมาว่า โยมนี่ไม่ได้ดัดจริตหรอก คุณโยมในวิสุทธิมรรคว่า....อ้ายดิฉันสอนมาหลายปีแล้ว

แย้งว่าไม่จริง คุณโยมสอนที่วัดระฆังอาตมาเคยไปฟัง โยมอยู่ในวิสุทธิมรรคภาค 3 หน้า 257 บรรทัดที่ 5 ตัวที่ 13 เป็นต้นไป บาลีว่าอย่างนี้ (ภาษาบาลี)

ในการเดินจงกรมก้าวก้าวหนึ่งแบ่งเป็น 6 ระยะ ยกส้นหนอ ยกหนอ ย่าง หนอ ลงหนอ กดหนอ นี่เห็นไหมถ้าเราไม่จริงถูกไล่ตกธรรมมาสน์เลย เพราะฉะนั้นถ้าเราไม่มีความรู้เขาแย้งเรา ตอนนี้ตอบไม่ได้ก็หมดคนศรัทธาไม่เกิด นี่เล่าให้ฟังอย่างนี้ บางทีรู้มากยากนาน รู้น้อยพลอยรำคาญ ไม่รู้ไม่ชี้เป็นเหตุสงสารโบราณว่าอย่างนั้น ประเดี๋ยวถูกเขาโจมตีเขาว่าเอา ถ้าไม่แก้ก็ไปโต้เขาไม่ได้ จึงยากในการเผยแพร่ศาสนา ต้องอาศัยปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ เอ้าจบไปแล้วมัคคญาณ กิเลสตายตรงนี้

เห็นอริยสัจจ์ 4 จะเห็นชัดตรงนี้ เริ่มเห็นชัดตรงนี้ อนุโลมญาณ หรือสัจจานุโลมมิกญาณ เห็นอริยสัจจ์สี่ตรงนี้ 99% ถึงญาณนี้เห็นตรงนี้ 100 % ตรงนี้วินาทีแรกที่ท้องจะเริ่มพองอริยสัจจ์สี่ละเอียดนะ พองหนอที่จะถึงนิพพานวินาทีแรกที่ท้องเริ่มพอง ถ้าเทศน์ปฏิบัติต้องเทศน์สมุทัยก่อน ตัวเหตุอยู่ตรงนี้ ถ้าเทศน์ปริยัติเขาเอาผลก่อนเทศน์ทุกข์ก่อน ทุกข์มันเป็นผลของอันนี้ มันเกิดที่หลังอันนี้ เหตุอยู่ตรงนี้คือสมุทัยตัวทำให้ทุกข์เกิด

เพราะฉะนั้นถ้าเทศน์ปฏิบัติต้องเทศน์ตรงนี้ เวลาท้องของโยมพองหนอที่จะถึงนิพพานนี่คือสมุทัย เหตุแห่งทุกข์เกิดขึ้นตรงนี้พองหนอเริ่มพอง ทีแรกนี้คือสมุทัย พอพองแล้วทนอยู่ไม่ได้ก็จะ พอง ๆๆๆ ระหว่างนี้ เริ่มต้นสมุทัยแล้ว ทุกข์ทนอยู่ไม่ได้ภาษาบาลีเรียกว่า ชรา มรณัง ทุกขสัจจัง บาลีพระไตรปิฎกเล่ม 31 นี้ ชาติ สมุทยสัจจัง ชาติ คือความเกิดขึ้นของรูปและนามรูปนามเกิดขึ้นตรงนี้

เริ่มพองรูปกับนามเกิดแล้ว เกิดแล้วมันทนอยู่ไม่ได้ ชรา คือเสื่อมไป มรณะตายไป ทั้งเกิด ทั้งแก่ ทั้งเจ็บ ทั้งตาย มันดับอยู่ตรงนี้ละเอียด ชรา มรณัง ทุกขสัจจัง พระไตรปิฎกเล่มที่ 31 เริ่มพองเป็นสมุทัย พอง ๆๆ ทนอยู่ไม่ได้คือตัวทุกขสัจจะ จนดับลงไป อุภินนังปิ นิสสรณัง การที่สมุทัยกับทุกข์มันดับลงไปนี้เป็นนิโรธสัจจะ นิโรธ แปลว่าดับ ขันธ์ 5 มันดับ กิเลสมันดับ รูปนามมันดับลงไปอย่างนี้เรียกว่ามรรค มรรค แปลว่าฆ่า คะ แปลว่าไป ฆ่ากิเลสตายไปเรียกว่ามรรค

สัมมัปปธานัง สติ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ที่กำหนดรู้ตั้งแต่เริ่มพอง จนขาดไปตอนไหนเป็นมัคคสัจจะ

อริยสัจจ์ 4 ก็เหมือนจุดเทียน 1. ไส้เทียนไหม้ 2. ขี้ผึ้งหมด 3. แสงสว่างเกิด 4. มืดหายไป มันพร้อมกันฉันใดอริยสัจจก็ฉันนั้น

ไม่ใช่อันนี้เป็นทุกข์อันนั้นเป็นสมุทัย นิโรธ ไม่ใช่ มันปั๊บถึงกันหมดเลย พอกำหนดพองหนอขึ้นปั๊บตัวที่กำหนดคือมรรคอริยสัจจ์ ท้องที่พองเป็นทุกขอริยสัจจ์ กำหนดปั๊บกิเลสก็ขาดไปเลย พองหนอขาดไปถึง 7 ชาติ เพราะชวนะจิตเกิด 7 ขณะ เห็นไหม

ต่อไปญาณที่ 15 ผลญาณ เวลาจะถึงมรรคผลนิพพานจริง ๆ จะต้องมีวิถีจิตเรียกว่าชวนะจิต 7 ชวนะ ติกขะบุคคล 3 ขณะ มันธบุคคลปัญญาอ่อน 3 ขณะ มันธะแปลว่าอ่อน

วิถีจิตต้องมี 7 ชวนะ เรียกว่าภวังค์ ภวังคชวนะ ภวังค์ไหวแล้วชวนะจิตดวง ที่ 1 บริกรรม ที่ 2 อุปจาร ที่ 3 อนุโลม ที่ 4 โคตรภู ที่ 5 มัคค กิเลสขาดที่ 6 ผล ที่ 7 ผล กิเลสขาด โน่น ภวังคจิต ปัจจเวกขณะญาณ พิจารณาถึงตลงนี้แล้วหมดเลย ที่บริกรรมอุปจารอยู่ในญาณที่ 12 พออนุโลมอยู่ในญาณที่ 12 โคตรภูญาณที่ 13 โน่น มัคคญาณที่ 14

ชวนะจิตคนมีเท่านี้ เป็นบาปเป็นบุญอยู่ที่ชวนะนี้เท่านั้น บุญบาปเกิดชวนะจิต 7 ขณะนี้ เป็นบุญชวนะจิตได้บุญก็บุญ ๆ ๆ ได้บาปก็บาป ๆ ๆ ลงไปเรื่อยเลยต่อกันอย่างนี้ ชวนะจิตของมนุษย์เป็นอย่างนี้ จะถึงมรรคผลนิพพานเป็นอย่างนี้

บริกรรมคือภาวนา เช่น เรากำหนด พองหนอ ยุบหนอ พองหนอ พับขาดลงไปเลยเรียกว่าบริกรรม อุปจารเฉียดเข้าไป อนุโลมใกล้เข้าไป โคตรภูเงียบ มรรคเงียบ ผลเงียบ ภวังจิตเงียบลงไป เอ๊ะ เป็นอะไร ปัจจเวกขณะญาณ ไวไม่ใช่ช้า ถ้าคนมีปัญญามากจึงจะพิจารณา เอ้ กิเลสละไปเท่านั้น เหลืออยู่เท่านั้น คนธรรมดาเป็นแต่ว่า เอ๊ะ เราเป็นอะไรไป ง่วงนอนหรือเปล่า เอ๊ะ ทำไมจำได้ขาดลงไปตอนไหน

ชวนะจิตของคนเป็นบุญเป็นบาปอยู่ตรงนี้ ชวนะจิตดวงที่ 1 ให้ผลในชาตินี้ ถ้าชาตินี้ให้ไม่ได้ดวงที่ 7 ให้ในชาติที่ 2 ถ้าดวงจิตดวงที่ 2. 3, 4, 5. 6 ตามไปจนกว่าจะถึงนิพพาน ถ้ายังไม่ถึงยังตามอยู่ทั้งบุญและบาป ขนาดเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว เคยกวนน้ำให้โคแม่ลูกอ่อนกินเมื่อเป็นนายทวาร ให้พระอานนท์เอาบาตรไปตักน้ำยังขุ่นเป็นตม ครั้งที่ 3 เทวดาจึงเนรมิตให้ใส พระองค์จึงเล่าให้ฟังว่า ในชาติก่อนพระองค์เป็นโรคเลือดออกในคอ ก็เพราะชาติก่อนเป็นหมอยา เอายาให้ผู้หญิงกินเลือดออก เอายาใส่เพราะจะเอาเงินเขา เหตุที่พระองค์มีพระชนมายุ 80 ปี ก็เพราะพระองค์ตีกับยักษ์ พระองค์เอาต้นตาลตีก่อน ยักษ์หล่นลงมาเอาเท้าเหยียบ ยักษ์เห็นเท้าท่านเป็นรอยกงจักร จะได้เป็นพระพุทธเจ้านะ ข้าพเจ้าอายุ 80 ท่านก็ต้องอายุ 80 ด้วย นี่บุพพกรรมเป็นอย่างนี้

ถ้าชวนะจิตดวงที่ 1 ให้ผลในชาตินี้ทำบาปด้วยใจกล้า ยกตัวอย่างในปัจจุบัน มีคนหนึ่งชื่อนายประตู อยู่จังหวัดนครพนม อำเภอนาแก ไปป่าไปเห็นนกเค้าบินออกจากโพรง แกก็ขึ้นไปดูมีลูก 4 ตัว กลัวมันจะบินหนีเมื่อมันแก่มีขนมีปีก แกก็เอาเหล็กแหลมไปแทงตาลูกนกเค้า 4 ตัว จนตาบอดหมดเลย และได้เอามากินเป็นอาหาร พอไปได้ลูกได้เมีย 4 คน ได้ลูกมาตาบอดหมดทั้งสี่คน เดี๋ยวนี้ยังอยู่ พระที่คณะ 5 ไปดูมาเมื่อปีที่แล้วว่าจริงหรือไม่จริง นี่ให้ผลในชาตินี้เจตนาตรงนี้

อาตมานี่ถูกเจาะหัวนี่เพราะยิงกบ เป็นเด็กยิงกบแม่นเอาไม้เสียบมาเป็นแถว แม่กับพ่อว่าเออเด็กนี่รู้จักทำมาหากิน รวยก็ย่ามใจ นี่บาป พอบวชจึงต้องมาถูกเจาะหัว กรรมหนักมาให้ผลในชาตินี้

มีผู้ชายคนหนึ่งสูบกัญชาเมาบีบคอลูกชาย 7 เดือนตาย ตัวเองก็ฆ่าตัวตายตาม อีกคนหนึ่งกินเหล้าเมาเอาเชือกผูกคอลูกชาย 2 คนตาย ตัวเองก็ต้องฆ่าตัวตาย ผู้หญิงคนหนึ่งไปได้ผัวใหม่ผัวเก่าทิ้งไป มีลูกติดอีก 3 เดือน เอาปืนจ่อยิงหัวลูกสมองกระจาย หนที่สุดก็เอาปืนยิงตัวตาย ให้ผลชาตินี้ให้อย่างนี้ ไม่ต้องชาติหน้า ให้ในปัจจุบันนี้ ไม่มีใครก็ฆ่า ผู้หญิงคนหนึ่งผัวเจ้าชู้จะตัดของดี

ทิ้งให้เป็ดกิน ทำยังไงล่ะ เผอิญผัวหลับนุ่งผ้าขาวม้า จะเอาของดีทิ้งไม่นึกจะฆ่า ผัวตื่นจะฆ่าจึงแทงตายทันทีเลย นี่ เขาเรียกชวนะดวงนี้ไว้ให้ผลชาตินี้ เขาจะให้ไปติดคุกเอาหัวจุ่มน้ำตายก็มี ชวนะดวงที่ 1 ให้ผลอย่างนี้

อีกเรื่องหนึ่ง ชายสองคน คนหนึ่งฆ่าหมู คนหนึ่งฆ่าวัว เกิดมาระลึกชาติได้แกเถียงพระพุทธเจ้าว่า ไหนที่พระองค์ว่าฆ่าสัตว์มันตกนรก ข้าพระองค์ระลึกชาติได้ คนนี้ฆ่าหมูคนนี้ฆ่าวัวไม่ตกนรก พระพุทธเจ้าว่านี่เธอระลึกได้ชาติเดียว เธอมานึกถึงบุญก่อนจึงมาเกิดเป็นคน ถ้าตายจากชาตินี้ชวนะจิตดวงนี้จึงจะให้ผลชาติหน้า ต่อไปได้เกิดอีกจึงจะไปอบาย ดันไปนึกถึงบุญก่อนบุญก็ให้ผลก่อนนะซิ

มันธบุคคล คนปัญญาอ่อนต้องมีภาวนา พองหนอ ยุบหนอ พองหนอ ดับไปเลย ถึงกันหมดเลย เราเป็นอะไรไปจบแล้ว ทีนี้ติกขะบุคคล คนปัญญากล้าเหมือนกัน ภวังค์ ภวังคชวนะ ภวังคุปเฉท มโนทะวารา ชวนะจิตดวงที่ 1 เป็นอุปจาระบริกรรมไม่มีแล้วตัดทิ้งแล้วเพราะมันไว 2. ก็เป็นอนุโลม 3. โคตรภู 4. มัคค กิเลสขาดตรงชวนะนี้ปัญญากล้า และผล ผล ผล 3 ขณะเห็นไหม มีนิพพานเป็นอารมณ์ เวลาถึงนิพพานเป็นอย่างนี้

นิพพานไม่ใช่บ้านไม่ใช่เมือง เพราะฉะนั้นจึงไม่ใช่ของไปยวดกัน ไม่มีใครตัดสินได้ว่าใครจะได้มรรค ผล นิพพาน ตัวของตัวเป็นคนตัดสิน เอาอะไรเป็นเครื่องตัดสิน เอาอันนี้ก่อน วิสุทธิ 7 อันเดียวกัน บางทีพระเทศน์ญาณ 16 บางทีก็เทศน์วิสุทธิ 2 หลักสูตรนักธรรมโท ถ้าพระเรียนก็ต้องรู้กัน

1. ศีลวิสุทธิ ความบริสุทธิ์ของศีล คนจะถึงนิพพานเปรียบเหมือนรถ 7 คัน ขึ้นคันนี้ลงคันนี้ต่อกันไปก็ถึงนิพพานคันที่ 7 เหมือนอย่างนี้ พระสารีบุตรท่านเถียงกัน ตั้งปัญหาถามกัน ทบทวนถามกัน ที่นี้อันเดียวกันนะศีลวิสุทธิ ศีลบริสุทธิ์หมายความว่าพวกท่านเดินจงกรม พองหนอ ย่างหนอ ศีลท่านมีแล้ว ศีลองค์มรรค ศีลมี 2 ศีลนอกมรรคกับในมรรค ศีลที่ท่านสมาทานศีลห้ามันนอกมรรคไปแค่สวรรค์ ไปนิพพานไม่ได้กิเลสไม่ขาด ศีลนี้เป็นศีลในมรรค 8 ประหารกิเลสอันนี้ ศีลบริสุทธิ์คือ พองหนอ ย่างหนอ พระองค์คุลิมาลฆ่าคนตาย 99 คนพอมาเดินจงกรมนั่งกรรมฐาน ศีลบริสุทธิ์เป็นอรหันต์ได้ นางกุลฑลเกสีเถรีผลักผัวตกเหวตาย ไปปฏิบัติกรรมฐานก็สำเร็จได้ห้ามฆ่าพ่อ ฆ่าแม่ ฆ่าอรหันต์ ยังสงฆ์ให้แตกกัน ทำร้ายพระ-พุทธเจ้า เป็นไม่ได้ ทำเท่าไรก็ไม่เกิด นอกจากนั้นไม่ได้ห้ามนั้นศีลบริสุทธิ์เรียกว่าศีลวิสุทธิ

2. จิตตวิสุทธิ ขณะที่เดินจงกรม ขวาย่าง ซ้ายย่าง ใจท่านบริสุทธิ์ชั่วขณะเรียกว่า ขณิกะสมาธิ ในสุทธิมรรคมหาฎีกา ภาค 1 หน้า 15 (บาลี) พองหนอ ยุบหนอ นี่ ขณิกะสมาธิ มันจะดับตอนสุดพองหรือสุดยุบก็รู้ เงียบไม่ได้ เป็นอุปจาระไม่เห็นแล้ว เอาละนี่ จิตตวิสุทธิ

3. ทิฏฐิวิสุทธิ มีความเห็นอันบริสุทธิ์ คือเห็นรูปกับนามมันมีรูปกับนาม เทศน์วิสุทธิ 3 ก็คือญาณที่ 1 อันเดียวกัน

4. กังขาวิตรณวิสุทธิ ก้าวพ้นความสงสัย คำว่ารูปกับนามเป็นยังไงท่านไม่สงสัยแล้ว รูปก็คือร่างกาย นามก็คือใจ ใครจะบอกว่ารูปนามเป็นเหมือนหมอะไรไม่เชื่อแล้ว เพราะท่านเห็นมาแล้ว เหมือนกับอาตมาไป แอล.เอ มา โยม แอล.เอ เขามีกระต่ายมีเขาเต่ามีหนวด บอกไม่เชื่อแล้ว หายสงสัยเหมือนอย่างนี้ กังขาคือญาณที่ 2

5. มัคคา มัคคะญาณวิสุทธินี่คือญาณที่ 3 แก่ หรือว่าญาณที่ 4 อ่อน เขาเรียกมัคคามัคคะ

6. ปฏิปทาญาณวิสุทธิ มีความรู้อันบริสุทธิ์ดำเนินไปตามลำดับ ๆ ได้แก่ญาณ 4,6,7,8,9,10 ถึง 12 นี่คือญาณทัสสนวิสุทธิข้อ 6 อันเดียวกัน

7. ญาณวิสุทธิ ได้แก่มัคคญาณ โสดาปฏิมรรค สกิทา-คามรรค อนาคามรรค อรหัตมรรค เรียกว่าญาณวิสุทธิ มีความรู้ความเห็นอันบริสุทธิ์ นี่เป็นโลกุตระเหนือโลก อันนี้อยู่ในระหว่างโลกียะกับโลกุตระ เหมือนโยมเข้าประตูโบสถ์ขาข้างหนึ่งอยู่นอกขาหนึ่งอยู่ใน จะบอกโยมอยู่ในก็ไม่ใช่ อยู่นอกก็ไม่เชิง อันนี้เขาเรียกว่าโคตรภูญาณ ครอบในระหว่างโลกียะกับโลกุตระ ครอบในระหว่างปุถุโคตรกับอริยโคตร จะเข้าสู่กันเข้าใจอย่างนี้นะ

ต่อไปคุณสมบัติ โยมจะรู้ได้อย่างไรว่าเราสำเร็จโสดาบันหรือไม่ หรือเป็นอะไรชั้นไหนหรือไม่ ต้องมีเครื่องวัดคุณสมบัติ เครื่องพิสูจน์ของโยมมี 4 คือ

1. พุทฺเธ อเวจฺจปฺปสาเทน สมนฺนาคโต โหติ ความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้า มิหวั่นไหว ตัวอย่างเช่น สุปปะพุทธะกุฏฐิ คนที่เป็นบุรุษขี้เรื้อน โรคเรื้อน โรคติดต่อ สังคมเขารังเกียจ ชาติก่อนเขาเป็นเศรษฐี พระปัจเจกไปบิณฑบาตร เขาขากถุยพระขอทาน พระขี้เรื้อนขอทาน แกพูดดูถูกพระ กรรมเวรให้เขาเป็นบุรุษโรคเรื้อน สุปปะพุทธะฟังพระพุทธเจ้าเทศน์อยู่นอกศาลา ได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์ พระอินทร์อยากทดสอบ จึงปลอมตัวมาเป็นชาวบ้าน จ้างให้สุปปะพุทธะพูดว่า พระพุทธเจ้าเทศน์ไม่เป็น ความจริงจะให้เงินถึง 40 กหาปะนะ แต่สุปปะพุทธะ

มีความเลื่อมใสในพระพุทธเจ้ามาก ไม่ยอมพูดและไม่ยอมรับเงิน ต่อมาก็หายจากเป็นโรคเรื้อน พระพุทธเจ้าเรียก มะมะปุตโต พวกทำกรรมฐานเป็นลูกของพระองค์ทั้งสิ้น

2. เลื่อมใสในพระธรรมไม่มีหวั่นไหว ธมฺเม อเวจฺจปฺปสาเทน สมนฺนาคโต โหติ หมายความว่า ใครจะมาบอกปฏิบัติอย่างนี้ไม่ถูกไม่เชื่อ เพราะท่านทำมาแล้วได้ผลมาแล้ว ท่านสบายใจเพราะท่านสุขแล้ว เห็นจริงอย่างนี้ใครจะมาโกหกอย่างไรไม่เชื่อ มีเหมือนกันบางคนเอาเทปมา ท่านเป็นนายพลตรี เทปนี่แต่ก่อนมหาศรีสญาคอสอนยุบหนอ พองหนอ เลิกไม่เอาแล้ว บางทีเราก็คุยกันไปนิด ๆ บอกโยมอาตมาไม่ใช่ทำตามมหาศรี โยมอาตมาทำตามพระพุทธเจ้า มีอยู่ในพระไตรปิฎก ใครจะเก่งกว่าพระพุทธเจ้าอาตมาไม่เอาแล้ว จะมาให้อาตมาเปลี่ยน ๆ ไม่ได้ไปเถอะ จะมาเอาอาตมาเป็นลัทธิไหนก็ไม่รู้ จะให้อาตมาภาวนาอย่างไรก็ไม่เอาแล้ว อ้างว่าเทปบันทึกของมหาศรีสญาคอโน้น ว่าพระนาคเสนไปบันทึกมา แต่ว่าเดี๋ยวนี้พระนาคเสนไม่อยู่ เป็นนายพลตรีคนนี้มา 2 คน บอกว่าโยม ใครเก่งกว่าพระพุทธเจ้าอาตมาไม่เอาแล้ว ไล่เปิดไป 2 หน

ตัวอย่าง วิสาขอุบาสก คนนี้ฟังเทศน์พระพุทธเจ้าจบได้สำเร็จมรรคผลนิพพานกลับไปบ้าน มารมาเคาะประตู โยมออก

มานี้ แปลงเพศเป็นพระพุทธเจ้าโยมก็ออกมา ที่เมื่อกี้หลวงพ่อเทศน์ขันธ์ห้าเป็นอนิจจัง ทุกขัง ผิด แก้เสียใหม่ ขันธ์ห้ามันเป็นนิจจัง คือเที่ยง สุขัง เป็นสุข อัตตัง เป็นตัวตน สุภะท่านเป็นของงาม เป็นใครนี่มารหรือ จะทับกันไม่ได้ นี่ตัวอย่างไม่มีหวั่นไหวขนาดเป็นพระพุทธเจ้าเขาก็ไม่เชื่อถ้าผิดละก็

3. สงฺเฆ อเวจฺจปฺปเทน สมนฺนาคโต โหติ แปลเหมือนกัน สัมมนาคะโต ประกอบด้วยความเลื่อมใสในพระพุทธ พระสงฆ์ ไม่หวั่นไหว อะเวจะ ไม่หวั่นไหว คำว่าสงฆ์มาจาก สัง สังตัวนี้ มาจาก สังฆะกิเลส สงฺกิเลส ฆะมาจาก หะนะธาตุ แปลว่าฆ่า แปลงหะนะเป็นฆะ สงกิเลสหนตีติสงฺโฆ ผู้ใดชื่อว่าสงฆ์เพราะฆ่ากิเลสสิบ มี 3 คือ

1. สมมุติสงฆ์ พระ 4 องค์ รวมกันเข้าเรียกว่า สมมุติสงฆ์

2. ญาติโยมทุกคน เด็กเล็กผู้ใหญ่ พระสงฆ์ผู้ที่กำลังเจริญวิปัสสนา กำลังฆ่ากิเลสเรียก ปรมัตถสงฆ์

3. เวลาปฏิบัติเสร็จสำเร็จเป็นโสดาบันเรียกว่า อริยะสงฆ์

สงฆ์มี 3 จำพวก เลื่อมใสในพระสงฆ์ไม่หวั่นไหว ยกตัวอย่างนางพราหมณีเมียของพราหมณ์คนหนึ่ง ชื่อพาราวัชพราหมณ์ เขามีเมียถือพุทธเป็นพระโสดาบัน ผัวถือพราหมณ์ วันหนึ่งผัวจะเลี้ยงพราหมณ์ บอกกับน้องเอ๋ย วันนี้พี่จะเลี้ยงพราหมณ์ ขอน้อง

อย่าได้พูดถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นะ เอ้ น้องนับถือ ก็ต้องพูดซิ พูดพี่จะตัดคอนะ เอ้าตัดก็ยอมให้ตัด คิดว่าหยอกกัน คงไม่ตัดจริงพูดท้ากันอย่างงั้น เสร็จแล้วก็เลี้ยงพราหมณ์ เมียก็ช่วยยกสำรับกับข้าว ไปสะดุดเข้าถึงสำรับจะหกล้ม ก็ร้องคุณพระช่วย

บ้านเราก็ว่าอย่างนั้น ถ้าบาลีเรียก นโม ตสฺส ขอความนอบน้อมจงมีแก่พระพุทธเจ้า เท่านี้พราหมณ์คายข้าวออกจากปากรด ด่าบ่นหนีหมดเลย ผัวก็โกรธเมีย จะฆ่าก็ตายเปล่า ไปหาอาจารย์ดีกว่า ไปวัดหาพระพุทธเจ้าไปถึงยืนถามเลย พระสมณ-โคดม ฆ่าอะไรตายจึงจะนอนสบาย "โกธัง ฆะตะวา สุขัง เสติ" พราหมณ์เอ๋ย ท่านฆ่าความโกรธตายนอนสบายนะ ฆ่าอะไรตายจึงไม่เศร้าโศรก โกธัง ฆะตะวา นะโสจะติ ฆ่าความโศรกตายเสียแล้ว ไม่ฆ่าความโกรธตายไม่สงบ พูดคำไหนก็ถูก ค้านก็ไม่ได้ เกิดเลื่อมใส เลยขอบวชได้เป็นอรหันต์ เขาเรียกว่าไม่หวั่นไหว หากตัดคอก็สู้

4. อริยกนฺเตหิ สีเลหิ สมนฺนาคโต โหติ ประกอบไปด้วยความเป็นผู้มีศีล ศีลอันพระอริยะเจ้าท่านใคร่คือศีลห้า โยมมีศีลห้ามั้น ถ้าใครยังล่วงละเมิดศีลห้าอยู่ยังไม่ถึง ถ้าถือศีลห้ามั่น เป็นอัตโนมัติ มันอยู่ในตัวเสร็จ ศีลห้าจะมียังไง ๆ ไม่ล่วงละเมิดทั้งนั้น ตัวอย่าง นางวิสาขาเป็นพระโสดาตั้งแต่อายุ 7 ขวบ มีลูก 20 คน

มีหลาน 20 คน มีเหลนอีกเยอะแยะ แต่นางก็มีศีลมั่นเป็นนิจ และก็เรื่องอุบาสกชาวนา คนนี้สมาทานศีลพึ่งเทศน์สำเร็จโสดาบัน เขาปล่อยควายไปกินหญ้าเชิงภูเขา ได้เวลาจะไปเอาควายมาไถนา ตอนนี้สำเร็จเป็นโสดา งูเหลือมใหญ่มันรัดอยู่เขาจะเอามีดอีโต้ จะตัดขาด 2 ท่อนก็ได้ แต่นึกถึงศีล เรามีศีลบริสุทธิ์ ทิ้งมีดออกจากเอว งูมันก็ไม่กัดมันเลื้อยหนีเลย เรียกว่าขนาดนี้ศีลมั่นเป็นนิจ ไม่มีจะล่วงละเมิดในศีล จะได้กี่หมื่นกี่แสนกี่ล้านไม่เอาทั้งนั้นหาก ผิดศีลผิดธรรม นี่แหละคุณสมบัติพิสูจน์ได้

ถ้าพวกศีลมั่นต้องทำอย่างนี้ ไม่ใช่สมาทานศีลแล้วไม่ถือปฏิบัติก็ไม่มีประโยชน์อะไรมากมาย นอกจากได้บุญขณะสมาทานหน่อย ศีลจะมั่นเท่านี้ แต่เดี๋ยวนี้ให้ศีลเท่าไรก็ให้ไปเถอะ อาตมาไปเทศน์ในคุกคลองเปรมวันมาฆบูชามีนักโทษ 4,000 คน พอถึงวันวิสาขบูชา 5,000 คน พออาสาฬหบูชา 6,000 คน เอ้ เราเทศน์ดีเกินไปมันเข้าตะรางเรื่อย มันอย่างไรกันนะ โบราณว่าประตูวังเกิดทำไมไม่เกิดในวัง ประตูคุกบิดทำไมไปติดตาราง มันเพราะอะไร นี่แหละคุณสมบัติที่พิสูจน์ได้

แต่จะต้องเข้าใจว่า โยมนั่งพึ่งเทศน์ไปยุงกัด เอามือลูบไปมันตายเลือดแดงแล้ว เอ ศีลขาดแล้ว ไม่ใช่อย่างนั้น ศีลจะขาด

ต้องพร้อมองค์ห้า เช่น ยุงกัดหลวงพ่อ 1. ปาโณ ยุงมันมีชีวิต 2. ปาณสญฺญิตา หลวงพ่อก็รู้ว่ามีชีวิต 3. วธกจิตฺตํ มันกัด เราตีมันให้ตายหรือไง นี่จิตที่จะฆ่ามัน 4. อุปกฺกโม มีความพยายามที่จะฆ่า เสร็จแล้ว 5. เตน มรณํ ทำมือช้า ๆ คิดว่ายุงมันจะบินหนีพอถึงปั๊ปตีเสร็จตายเลยศีลขาดแน่ ต้องเข้าใจ ให้ถูก พอแล้ว 4 ทุ่มแล้ว นี่คุยเพลินไม่เป็นไร จบแล้วนะ จะให้พร...........

คติธรรม : เพชรในดวงใจ

ขยันเอาการ งานสะอาด ฉลาดรอบคอบ
ชอบระวัง ตั้งใจตรง ทรงศิลธรรม
นำทางถูก ปลูกสติ ดำริชอบ
กอบเอาเพชร : เด็ดไปเลย

พระธรรมธีรราชมหามุนี (โชดก ป.ธ. ๙)

แม่สิริของลูกโยคี

ขอรำลึก พระคุณแม่ แผ่ไพศาล
งามตระการ ด้วยแสงธรรม นำสมัย
เฝ้าสอนลูก โยคี ให้มีชัย
พ้นจากภัย ชั่วร้าย กลายเป็นดี

ท่านดีเลิศ ประเสริฐยิ่ง เป็นมิ่งขวัญ
เฝ้าสร้างสรรค์ ให้พ้นทุกข์ เป็นสุขศรี
มีศีลทาน ภาวนา หมดราคี
นามท่านนี้ คือ "แม่สิริ กรินชัย"

แม่จะสุข เมื่อลูกรู้ รู้ถูกผิด
หมั่นทำจิต ให้ผ่อง มิหมองไหม้
โดยปฏิบัติ ปัจจุบัน ทันกับใจ
กำหนดไป ทุกท่าทาง ได้อย่างดี

แม่เที่ยวท่อง ส่องทางให้ ไม่มีหยุด
เหน็ดเหนื่อยที่สุด ทั้งกายใจ ไปทุกที่
เพื่อเสริมสร้าง สิ่งถูก ลูกโยคี
โดยแนะชี้ นำทาง สว่างเดิน

พระคุณแม่ เหนือเกล้า ของเหล่าราษฎร์
เกือบทุกชาติ ทุกศาสนา พาสรรเสริญ
ทั่วทั้งโลก น้อมสักการ ท่านเหลือเกิน
ไม่ผกเผิน ตามรอยแม่ อย่างแน่ใจ

ขอให้แม่ อายุยืน เป็นหมื่นปี
ลูกโยคี "รวมพลัง" ครั้งยิ่งใหญ่
เหนือเศียรเกล้า อนุสาวรีย์ มีน้ำใจ
นอบนบให้ อนุสาวรีย์ "วีรธรรม"

บูชาเหนือเกล้า *ลูกเกษม ศรสงคราม*

ท้ายเล่ม

หนังสือลำดับโสฬสญาณเล่มนี้ จัดพิมพ์ขึ้นจากกุศลเจตนาของคุณแม่สิริ กรินชัย ที่ต้องการจะเผยแพร่พระธรรมเทศนาของท่านเจ้าคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี หรือท่านเจ้าคุณอาจารย์ใหญ่ ที่เคยแสดงธรรมไว้เมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่

คุณแม่สิริ กรินชัยได้เลือกเทปบันทึกเสียงพระธรรมเทศนาเรื่อง ทางเจ็ดสายและลำดับญาณ ของท่านเจ้าคุณอาจารย์ใหญ่แสดงไว้ในการจัดอบรมพัฒนาจิต ที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ไอ ที เอฟ โดยมอบเทปให้ผู้จัดพิมพ์ดำเนินการได้ ในคราวจัดอบรมพัฒนาจิต รุ่นที่ 4 เมื่อวันที่ 1–8 สิงหาคม 2532 ที่บ้าน ตรีวุฒิ-อมรา สาขากร

ผู้จัดพิมพ์ได้ถอดเทปบันทึกเสียง และตรวจร่างตามเนื้อความเดิมในเทป เทียบเคียงกับหนังสือเทศน์ลำดับญาณของท่านเจ้าคุณอาจารย์ ที่เคยจัดพิมพ์เป็นครั้งแรก โดยการถอดเทปคำบรรยายที่บ้านนายแพทย์ นินาท ชินะโชติ เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2527

การตรวจร่าง ได้รับความกรุณาช่วยเหลือแนะนำจาก ครูอาจารย์ ลูกโยคีและเพื่อนพ้องหลายท่าน รวมทั้งได้รับความ

อนุเคราะห์จาก อาจารย์พระมหาบุญชิต ญาณสํวโร ป.ธ. ๙ คณะ หัา วัดมหาธาตุ ช่วยตรวจร่างให้เป็นครั้งสุดท้าย จนเป็นที่พอใจว่าหนังสือเล่มนี้ถอดความได้ถูกต้อง ตรงตามคำสอนของท่านเจ้าคุณอาจารย์ใหญ่ สามารถใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบสภาวะธรรมของผู้ปฏิบัติได้ด้วยตนเอง ซึ่งหากจะมีความผิดพลาดบกพร่องหลงเหลืออยู่บ้าง ผู้จัดพิมพ์ขอน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว

สุดท้ายนี้ ผู้จัดพิมพ์ขอกราบขอบพระคุณ และอนุโมทนาในกุศลเจตนาของทุก ๆ ท่านที่ให้การสนับสนุน อุปการะ ช่วยเหลือให้หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ขึ้นสำเร็จ สมดังเจตนารมณ์ของคุณแม่สิริ กรินชัย ไว้ ณ โอกาสนี้.

● ● ●

พิมพ์ที่ : การุญการพิมพ์ 579-6977